

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

јануари 2026 година
Штип

Број 380, 2 јануари 2026 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА ОБЛАСТ ХИРУРГИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	3
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОФТАЛМОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП.....	11
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА ОБЛАСТ ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЛСТВО НА ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	41
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ФИЗИЧКА ХЕМИЈА (1.04.00.05) И ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА СО ИНДУСТРИСКА ТЕХНОЛОГИЈА И МИКРО/НАНОТЕХНОЛОГИЈА (3.05.02.13) НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП	53
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСКИ ЈАЗИК (6.02.01.16) И АНГЛИСКА И АМЕРИКАНСКА КНИЖЕВНОСТ (6.02.02.16) НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	70
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСКИ ЈАЗИК (6.02.01.16) И ПРИМЕНЕТА ЛИНГВИСТИКА (6.02.01.29) НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП.....	85
РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА (3.05.01.04) НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП.....	109
РЕЦЕНЗИЈА НА РАКОПИСОТ „РАДИОТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАН НА МАЛИГНИТЕ ЗАБОЛУВАЊА“ ОД НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ Д-Р ЛЕНЧЕ КОСТАДИНОВА, ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП	124
ПРЕГЛЕД НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА КАМПУС 2 И КАМПУС 3	129
ПРЕГЛЕД НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ЕДИНИЦАТА.....	130

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Дејан Мираковски

Уредници: проф. д-р Сашо Коцески, м-р Ристо Костуранов

Уредник на издавачка продукција: проф. д-р Лилјана Колева Гудева

Техничко уредување: м-р Влатко Јовановски дипл. инж.

Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска

Печати: Печатница „2- Август“ - Штип

ISSN: 1857- 8497

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА
ОБЛАСТ ХИРУРГИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 2002-282/17 од 1.12.2025 година донесена на седницата на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 1.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *хирургија* (3.02.00.27) - еден извршител на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, во состав:

- проф. д-р Александар Митевски, насловен вонреден професор за наставно-научна област дигестивна хирургија, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – претседател;
- проф. д-р Илија Милев – вонреден професор за наставно-научна област хирургија, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – член;
- проф. д-р Стефан Петровски, вонреден професор за наставно-научна област хирургија, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година. Во предвидениот рок се пријави еден кандидат:

- доц. д-р Гордана Божиновска-Беака, доктор на науки од научната област хирургија и специјалист по општа хирургија.

Кандидатката ги има доставено сите документи кои се бараат согласно со објавениот Конкурс, односно:

- Диплома за завршено соодветно образование (трет циклус студии) од научна област хирургија;
- Диплома за завршен Медицински факултет (прв и втор циклус студии);
- Уверение за положени испити на прв и втор циклус студии;
- Уверение за положен специјалистички испит по општа хирургија;
- Потврда за познавање на странски јазик (англиски јазик);
- Уверение за државјанство не постаро од 6 месеци;
- Кратка биографија;
- Список на објавени научни и стручни трудови;
- По еден печатен примерок од трудовите.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е родена на 4.7.1961 г. во Скопје, каде што ги завршува основното и средното гимназиско образование со континуиран одличен успех. Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје го завршува во 1986 година со просечна оценка 8,45 и се здобива со титулата доктор на медицина.

По завршувањето на факултетот, доц. д-р Гордана Божиновска-Беака започнува да волонтира во поранешна Воена болница во Скопје, на Хируршкото одделение. Во 1994 година во истата установа започнува со приватна специјализација по општа хирургија на Медицинскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“. Во 1996 година се вработува во ГОБ „8 Септември“ и ја продолжува специјализацијата по општа хирургија. Истата ја завршува во 1998 година и се стекнува со титулата специјалист по општа хирургија.

Во ГОБ „8 Септември“ доц. д-р Гордана Божиновска-Беака работи како хирург на Одделението за дигестивна хирургија.

Наставна дејност

Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака како едукатор била активно вклучена во едукацијата на голем број специјализанти по општа и дигестивна хирургија, кои на специјализација биле на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје и на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Во 2021 година е избрана во насловен доцент, а подоцна во 2024 година во доцент за наставно-научната област *хирургија* на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Оттогаш активно е вклучена во изведување на теоретска и практична настава по предметот Хирургија за студентите од студиската група Општа медицина. Акредитиран ментор е за специјализанти од областа на општа и дигестивна хирургија, а била активно вклучена и како едукатор во едукацијата на голем број специјализанти по општа и дигестивна хирургија, кои биле и се на специјализација на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Од 2024 година кандидатката е шеф на Катедрата за хирургија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Научна дејност

Во 2012 година кандидатката се запишала на трет циклус-докторски студии на Школата за докторски студии на Медицински факултет при УКИМ во Скопје од областа клиничка медицина. Во 2017 година ја одбрала докторската дисертација на тема „Компаративна студија за аплицирање на полипропиленска монофиламентна тешка мрежичка, полипропиленска монофиламентна лесна мрежичка и монофиламентна самофиксирачка мрежичка кај пациенти со ингвинална кила оперирани по метода на Lichtenstein“ и се стекнала со титулата доктор на медицински науки по клиничка медицина.

Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е автор и коавтор на трудови и апстракти презентирани и објавени во домашни и странски списанија.

Во последните пет години има публикувано шест научни труда со оригинални научни резултати, објавени во референтни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање вонреден професор

1. Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е доктор на медицински науки од областа на клиничка медицина;

2. Има сертификат за владеење со англиски јазик;
3. Има остварен просечен успех на прв циклус (додипломски) студии од 8,45 и завршена специјализација по општа хирургија;
4. Има доставено сепарати од сите нејзини научноистражувачки трудови во соодветната област (законски предуслов за избор во доцент се најмалку четири научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации);
5. Има потврда за државјанство на Република С. Македонија.

Во овој извештај се евалуирани трудовите на доц. д-р Гордана Божиновска-Беака публикувани во последните пет години.

Научните трудови со кои доц. д-р Гордана Божиновска-Беака ги исполнува законските критериуми за избор на звање вонреден професор:

Бр.	Автори	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1	Gordana Bozinovska-Beaka , Sasko Stojanovski Biljana Prgova Veljanovska, Ivica Stojanoski. Silvana Krалеva, Izabela Beaka	Transvaginal intestinal evisceration after hysterectomy	Macedonian Journal of Anaesthesia A Journal on Anaesthesiology, Resuscitation, Analgesia and Critical Care (2025) (In press)	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2017
2	Silvana Krалеva, Tatjana Trojikj, Gordana Bozinovska Beaka , Biljana Shirgoska, Lihnida Matevska	The Management of Anticipated Difficult Airway in a Patient with an Acute Abdominal Pain: A Case Report	JARSS Anestezi Dergisi Journal of Anesthesiology and Reanimation, Specialists' Society (2025) E-ISSN 2687-2242, Volume 33, Supplement 1 pp. 136	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор 2020 Skopus
3	Ivica Stojanoski, Toni Krstev, Sotir Stavridis, Maja Sofronievska-Glavinov, Slavica Calcevska, Gordana Beaka-Bozinovska	Safety and efficacy of Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy versus Percutaneous Nephrolithotomy for the treatment of moderet size kidney stones in the middle and upper pole.	Journal of Morphological Sciences, (2025) [S.I.], v. 8, n. 2, p. 148-158, . ISSN 2545-4706	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2018
4	Silvana Krалеva, Tatjana Trojikj, Darko Talevski, Dola Malefski, Gordana Bozinovska Beaka .	Iatrogenic tracheal rupture after endotracheal intubation: a case report	Lithuaninan Surgery (2024), ISSN 1392-0995 Vol. 23, No.1 pp. 45-51	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2003
5	Biljana Prgova Veljanova, Biljana Bozinovska, Masa Kostova , Teodora,Bozinovska, Gordana Bozinovska-Beaka , Dimitar Veljanovski	Role of magnetic resonance and pet ct in detection of hepatal metastasis	JMS; (2024) Vol 7, No. 3 pp. 47-55 ISSN 2545-4706	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2018
6	Trojikj T, Krалеva S1, Spasovski Z, Bozinovska Beaka G , Markovska Z, Pavlova Bogoevska N	ANESTHESIA IN PATIENT WITH SJÖRGEN'S SYNDROME	Macedonian Journal of Anaesthesia A Journal on Anaesthesiology, Resuscitation, Analgesia and Critical Care (2023), ISSN 2545-4366 , Vol. 7 No 2, pp. 106-108	Научно списание со меѓународен уредувачки одбор, 2017

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Од доставените биографски и библиографски податоци на доц. д-р Гордана Божиновска-Беака, очигледно е дека таа учествувала активно на голем број обуки, работилници, конгреси и семинари од областа на хирургијата, одржани во и надвор од нашата земја. Притоа, кандидатката се стекнала со искуство и вештини за примена на здобиените практични знаења. Како едукатор била активно вклучена во едукацијата на голем број специјализанти по општа и дигестивна хирургија,

Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е искусен професионалец во својата област, со 28 години специјалистички стаж. Автор и коавтор е на бројни трудови објавени во референтни научни списанија, како и трудови презентирани на научни и стручни собири во земјава и во странство. Член е на медицински организации во земјава и во странство.

Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип е член на 16 комисији за одбрана на дипломски трудови и член на 3 комисији за одбрана на специјалистички трудови.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Д-р Гордана Божиновска-Беака е активно вклучена во стручно-апликативната работа како хирург на Одделението за дигестивна хирургија во ГОБ „8 Септември“ во Скопје. Наградувана е со Благодарница и Диплома за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на Македонското лекарско друштво.

Листа на трудови и евалуација на трудовите за избор на доц. д-р Гордана Божиновска-Беака (публикувани во последните пет години)

Трудови со оригинални научни резултати објавени во меѓународни списанија:

1. Transvaginal intestinal evisceration after hysterectomy, **Gordana Bozinovska-Beaka**, Sasko Stojanovski, Biljana Prgova Veljanovska, Ivica Stojanoski, Silvana Krалеva, Izabela Beaka, Macedonian Journal of Anaesthesia A Journal on Anaesthesiology, Resuscitation, Analgesia and Critical Care (2025) (In press)

Трансвагиналната цревна евисцерација е многу ретка, но сериозна компликација на вагиналната хистеректомија која бара итно препознавање и хируршка интервенција за да се спречат животозагрозувачки исходи. Овој case report опишува 70-годишна жена која се јавила со акутна абдоминална болка и испакнатост на тенкото црево преку дефект во вагиналниот свод четиринаесет месеци по нејзината хистеректомија. Таа била подложена на итна операција со повторно вметнување на цревата и затворање на вагиналниот дефект. Пријавени се различни хируршки пристапи, а оптималниот метод треба да биде приспособен на клиничката состојба на пациентката.

2. Silvana Krалеva, Tatjana Trojikj, **Gordana Bozinovska Beaka**, Biljana Shirgoska, Lihnidа Matevska. The Management of Anticipated Difficult Airway in a Patient with an Acute Abdominal Pain: A Case Report (2025) JARSS Anestezi Dergisi, Journal of Anesthesiology and Reanimation Specialists' Society, E-ISSN 2687-2242 Volume 33, Supplement 1 pp. 136

Приказ на случај, на пациентка, 76 години, и била потребна итна хируршка интервенција. Има повеќе фактори кои укажуваат на тешка интубација, вклучувајќи дебелина, ограничена подвижност на вратот и масивна мултинодуларна гушавост. И покрај очекувањата за исклучително предизвикувачки дишен пат, видеоларингоскопијата по претпазливата седација обезбедила одличен поглед на гласните жици, овозможувајќи успешна интубација со ендотрахеална цевка од 6,5. Од клучно значење е внимателната подготовка при управување со тешки дишни патишта, што е основна грижа при анестезија поради ризикот од тешки компликации. Темелното планирање, соодветната опрема и придржувањето кон упатствата за управување со дишните патишта се од суштинско значење за безбедни исходи кај очекуваните тешки дишни патишта.

3. Ivica Stojanoski, Toni Krstev, Sotir Stavridis, Maja Sofronievska-Glavinov, Slavica Calcevska, **Gordana Beaka-Bozinovska**, Safety and efficacy of Extracorporeal Shock Wave Lithotripsy versus Percutaneous Nephrolithotomy for the treatment of moderet size kidney stones in the middle and upper pole. (2025) Journal of Morphological Sciences, [S.l.], v. 8, n. 2, p. 148-158, ISSN 2545-4706

Оваа студија ги споредува екстракорпоралната литотрипсија со шок бранови (SWL) и перкутаната нефролитиomiја (PCNL) за лекување на бубрежни камења од 10-20 mm во горните и средните чашки. SWL покажа малку повисока стапка на успех, но бараше значително повеќе повторни третмани, додека PCNL постигна слична целокупна ефикасност без повторен третман, но со подолго време на процедурата и престој во болница. Компликациите беа поретки со SWL. Генерално, двете методи се покажаа како безбедни и споредливо ефикасни, иако секоја носи различни предности и компромиси.

4. Silvana Kraveva, Tatjana Trojkij, Darko Talevski, Dola Malefski, **Gordana Bozinovska Beaka**. Iatrogenic tracheal rupture after endotracheal intubation: a case report (2024) Lithuanian Surgery ISSN 1392-0995 Vol. 23, No.1, pp. 45-51

Јатрогената трахеална руптура е ретка, но сериозна компликација, најчесто предизвикана од оротрахеална интубација. Клучните симптоми - особено ненадејниот поткожен емфизем - се од голема важност и овозможуваат рана дијагноза, што се потврдува преку imaging-методи (бронхоскопија). Малите руптури под 2 cm може да се третираат конзервативно, додека поголемите руптури обично бараат хируршка интервенција. Приказ на случај за 71-годишна жена која развила поткожен емфизем 18 часа по рутинската интубација за елективна хирургија. Снимките откриле руптура на трахеата од 1 cm во задниот дел на карината. Таа била успешно третирана со конзервативен третман и отпуштена во добра состојба две недели подоцна.

5. Role of magnetic resonance and pet ct in detection of hepatal metastasis, Biljana Prgova Veljanova, Biljana Bozinovska, Masa Kostova, Teodora, Bozinovska, **Gordana Bozinovska-Beaka**, Dimitar Veljanovski (2024) JMS; Vol 7, No. 3 pp. 47-55 ISSN 2545-4706

МРИ откри значително повеќе метастази во црниот дроб, особено оние помали од 10 mm, отколку FDG PET-CT, идентификувајќи ги сите 420 лезии во споредба со 296 на PET-CT. Сепак, PET-CT обезбеди вредни информации за екстрахепатичната болест и беше корисен за почетно стадирање. Додека МРИ понуди супериорни детали за малите лезии и периферните карактеристики, PET-CT подобро ја карактеризираше метаболичката активност кај лезии

поголеми од 10 mm. Заедно, двата модалитети на снимање се комплементарни и помагаат во водењето на оптимално хируршко и онколошко лекување на метастазите во црниот дроб.

6. Trojickj T, Krалева S, Spasovski Z, **Bozinovska Beaka G**, Markovska Z, Pavlova Bogoevska N. Anesthesia in patient with sjörge's syndrome (2023) Macedonian Journal of Anaesthesia. A Journal on Anaesthesia, Resuscitation, Analgesia and Critical Care, ISSN 2545-4366. Vol. 7 No 2, pp.106-108

Сјогрен синдром е хронично автоимуно нарушување кое првенствено ги зафаќа егзокрините жлезди, доведува до сувост во очите и устата и може да предизвика дисфункција на органите. Пациентка на 62 години со Сјогренов синдром, дијагностицирана заедно со системски лупус еритематозус, е оперирана од карцином на желудник. Нејзината медицинска историја вклучувала белодробна фиброза, проблеми со срцето и сува уста и очи, што барало внимателно лекување. Анестетичкиот пристап се состои од внимателно следење, навлажнување на респираторниот тракт и избегнување на одредени лекови за да се спречат несакани компликации. Сјогрен синдром бара внимателна предоперативна евалуација, особено поради ризици како што се белодробна фиброза и нестабилност на автономниот нервен систем.

Соопштенија/ постер-презентација на научноистражувачки собири (конференции /работилници):

Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака има учества со трудови на меѓународни конгреси, како и учества на стручни состаноци, семинари, курсеви и работилници на здруженија од областа на хирургијата во земјава и во странство.

Има реализирано повеќе едукации и стручни престои во странство:

7. 2025 година во Скопје е учесник во Работилница за употреба на ентерална и парентерална исхрана кај вонболнички и болнички пациенти со малигни заболувања;

8. 2025 година во Риека, Хрватска, е учесник на Конгрес организиран од Хрватско друштво за дигестивна хирургија;

9. 2024 година во Нови Сад, Србија, е учесник во Обука за лапароскопска хирургија за ингвинални хернии;

10. 2023 година во Риека, Хрватска, е учесник на Конгрес организиран од Хрватско друштво за дигестивна хирургија;

11. 2023 година во Солун, Грција, е учесник во Работилница за отворена и ендоскопска хирургија на преден абдоминален сид;

- 2018 година во Загреб, Хрватска, во организација на ESPEN е учесник на напреден LLL курс за парентерална исхрана кај хируршки болни;

- 2017 година во организација на ESPEN е учесник во Работилница во Копенхаген, Данска, за парентерална исхрана кај хируршки пациенти;

- 2014 година во Измир, Турција, е учесник во Работилница за парентерална исхрана во организација на ESPEN;

- 2013 година е испратена на обука од Министерството за здравство на Република Македонија во Сиднеј, Австралија, на 30-дневен престој за лапароскопска и отворена абдоминална хирургија во Приватната болница „St. George“ – Сиднеј;

- 2012 година во Риека, Хрватска, учествува во напреден Курс за лапароскопска хирургија на дебело црево;

- 2010 година во Риека, Хрватска, учествува во напреден Курс за лапароскопска абдоминална хирургија во организација од Медицинскиот факултет - Риека;
- 2010 година во Париз, Франција, посетува напреден Курс за лапароскопска баријатрична хирургија во организација на Ковидиен;
- 2004 година во Атина, Грција, учествува во Работилница за стекнување на базични лапароскопски вештини во абдоминалната хирургија како член од тимот за меѓудржавна размена на медицински кадар помеѓу Министерството за одбрана на Република Грција и Министерството за одбрана Република Македонија.

Докторска дисертација/магистерски труд и специјализација:

- **Гордана Божиновска Беака** (2024) „Компаративна студија за аплицирање на полипропиленска монофиламентна тешка мрежичка, полипропиленска монофиламентна лесна мрежичка и монофиламентна самофиксирачка мрежичка кај пациенти со ингвинална кила оперирани по метода на Lichtenstein“, Медицински факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.
- **Гордана Божиновска Беака** (1998) Успешно одбранет специјалистички испит во на Медицинскиот факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

12. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е шеф на Катедрата за хирургија при Факултет за медицински науки, УГД – Штип.
13. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е акредитиран испитувач при Лекарската комора на Македонија за стручен испит на доктори на медицина за стекнување со основна лиценца.
14. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака била член на Управниот одбор на ЛКМ.
15. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е член на Лекарска комора.
16. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е член на Македонско лекарско друштво.
17. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е член и на стручните хируршки здруженија во земјава и во странство.
18. Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е член на Комисијата за следење на реформи во здравствениот систем во секундарно ниво во РС Македонија.

Кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака е специјалист по општа хирургија и доктор на науки во истата научна област хирургија. Д-р Божиновска-Беака има повеќе од дваесет и осумгодишно работно искуство во хирургијата. Има комплетирано голем број обуки кои се наведени во нејзината биографија, заедно со останати сертификати доставени во прилог на документите. Како дополнување на апликативната активност, целокупната научноистражувачка работа од докторска дисертација на кандидатката е имплементирана во пракса, воведувајќи ги новоразвиените процедури во рутинското работење во ГОБ „8 Септември“ - Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Според анализата на приложената документација и во согласност со Законот за високо образование, како и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката доцент д-р Гордана Божиновска-Беака, доктор на науки во научната област хирургија ги исполнува сите услови за избор во наставно-научно звање вонреден професор. Од презентираната и целокупната досегашна активност може да се заклучи дека кандидатката доц. д-р Гордана Божиновска-Беака поседува извонредни квалитети и карактеристики за успешна реализација на образовната и научноистражувачката работа.

Со особена чест и задоволство, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки кандидатката доцент д-р Гордана Божиновска-Беака да биде избрана во звање вонреден професор во наставно-научната област *хирургија (3.02.00.27)* на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Александар Митевски, претседател, с.р.

Проф. д-р Илија Милев, член, с.р.

Проф. д-р Стефан Петровски, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ Доц. д-р Гордана Божиновска-Беака

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				Вкупно
4.	Избор во звање доцент	30				30
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		
		број	поени	број	поени	Вкупно
4.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание - прв автор (бр.1) - останати автори до пет (бр. 2, 4) - останати автори над пет (бр. 3, 5, 6)			1 2 3	9 3 3 x 0.7	21,3
9.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство (бр. 8, 10)			2	1,5	3
23.	Студиски престој во странство (бр. 7, 9, 11)	8				8
	ВКУПНО					32,3
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и Организациско-развојна дејност	Поени				Вкупно
26.	Раководител на катедра/оддел/центар (бр.12)	3				3
27.	Член на универзитетски или владини тела (бр.18)	5				5
28.	Член на факултетски орган, комисија (ННС и 19 комисији)	20 x 2				40
29.	Член на институтски орган, комисија (бр. 13, 14)	2 x 2				4
	ВКУПНО					52
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					114,3

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ
ОФТАЛМОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ
ПРИ УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.2007-274/5 од 17.11.2025 година донесена на седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во звање редовен професор за наставно-научната област *офталмологија (30219)* на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип:

- проф. д-р Емилија Даштевска, редовен професор за наставно-научните области офталмологија, вработена во ЈЗУ Универзитетска клиника за очни болести во Скопје – претседател;
- проф. д-р Милица Ивановска, редовен професор во пензија за наставно-научната област офталмологија – член;
- проф. д-р Милена Голубовиќ, редовен професор во пензија за наставно-научната област офталмологија – член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Слободен печат“ и „Коха“ на 13.7.2025 година и во предвидениот рок се пријави кандидатот:

- **проф. д-р Страхил Газепов**, вонреден професор, вработен на Медицински факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатот проф. д-р Страхил Газепов, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Проф. д-р Страхил Газепов е роден на 6.10.1967 г. во Радовиш, Република Македонија. Основно образование завршува во родниот град, а Средно медицинско училиште завршува во Штип во 1986 г. Студира на Медицинскиот факултет, од 1988 до 1994 година, на Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Специјализира офталмологија на Клиниката за очни болести во Скопје и по 2002 година работи како офталмолог во Клиничката болница во Штип. Докторската дисертација *„Промени во автоматската компјутеризирана периметрија и оптичката кохерентна томографија во ран стадиум кај пациенти со примарен глауком на отворен агол“* ја брани во јануари 2015 година на Воено-медицинската академија на Катедрата по очни болести во Софија, под менторство на д-р Лечезар Војнов, редовен професор, и се стекнува со звање доктор на медицински науки.

Проф. д-р Страхил Газепов бил избран во звање предавач за наставно-научната област офталмологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во 2010 година. Во јануари 2016 година се стекнува со наставно-научното звање доцент на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Во 2021 г. се стекнува со звање вонреден професор на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце

Делчев“ во Штип. Во 2024 година е избран за раководител на Катедрата по офталмологија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

За својата работа е наградуван повеќе пати од Македонското лекарско друштво, Лекарската комора на Република Северна Македонија и од Министерството за здравство на Република Северна Македонија, а поради неговиот особен ангажман во областа на медицината, во април 2016 година добил Плакета од Македонското лекарско друштво за посебни заслуги и Благодарница од Лекарската комора на Република Северна Македонија во 2021 г.

Во периодот од 2007 до 2016 г. и од 2024 година и сега е раководител на Очно одделение при Клиничка болница во Штип и под негово менторство се воведени повеќе нови методи, меѓу кои и факохирургијата како најсовремен начин на лекување на катаракта. Исто така, бил и поранешен директор на оваа здравствена институција.

Член е на повеќе здруженија: Лекарска комора на Република Северна Македонија, Македонско лекарско друштво, Здружение на офталмолози на Република Северна Македонија и др.

Оженет е, татко на две деца.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање насловен вонреден професор

1. Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип (Решение број 2002–41/9 од 15 јануари 2016 год.), д-р Страхил Газепов е избран во наставно-научната област офталмологија, во звање доцент;

2. Со Одлука на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип (Решение број 2002–182/32 од 2 јуни 2021 год.), доц. д-р Страхил Газепов е избран во наставно-научната област офталмологија, во звање вонреден професор;

3. Објавени најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации.

<i>Прв автор</i>				
1.	Gazepov, Strahil and Paleska, Teodora	<i>Hypermetropia - a refractive anomaly of modern times</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 385-388. ISSN 1857-923X	2025
2.	Gazepov, Strahil and Cvetkovska, Maria	<i>Myopia and its treatment in optometric practice</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). ISSN 1857-923X	2025
3.	Gazepov, Strahil and Osmani, Ilir	<i>Open – globe injury due to metallic foreign body: a case report.</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 381-383. ISSN 1857-923X	2025
4.	Gazepov, Strahil and Ismaili Jonuz, Fjolla	<i>Refractive corrections of patients with retinopatia diabetica</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 397-402. ISSN 1857-923X	2025

5.	Gazepov, Strahil and Koneska, Jovana	<i>The representation of conjunctivitis in Shtip</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 417-420. ISSN 1857-923X	2025
6.	Gazepov, Strahil and Dimeska, Simona	<i>The representation of glaucoma in Shtip.</i>	Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 411-415. ISSN 1857-923X	2025
7.	Gazepov, Strahil and Salihu, Azem	<i>Refractive surgery: principles, techniques, and advances</i>	Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 721-726. ISSN 1857-923X	2025
8.	Gazepov, Strahil and Konevska, Jovanka	<i>The representation of diabetic retinopathy in Shtip</i>	Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 697-700. ISSN 1857-923x	2025
9.	Gazepov, Strahil and Alicov, Funda and Blagadusoska, Gabriela	<i>Anti Vascular Endothelial Growth Factor (VEGF therapy)</i>	Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 607-610. ISSN 1857-923X	2024
10.	Gazepov, Strahil and Dolevska, Angela and Velkova, Bozanka	<i>Intraocular pressure (glaucoma)</i>	Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 601-605. ISSN 1857-923X	2024
11.	Gazepov, Strahil and Mancova, Martina	<i>Macular edema as the third cause of blindness in the world.</i>	Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 619-622. ISSN 1857-923X	2024
12.	Gazepov, Strahil and Andonovski, Ivan and Jovancevska, Saska	<i>Cataract: treatment with phacoemulsification at Clinical Hospital Stip in 2023.</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 445-450. ISSN 2545-4439 / 1857-923X	2024
13.	Gazepov, Strahil and Spasovski, Jovan	<i>Diabetic retinopathy: new aspects.</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 429-432. ISSN 2545-4439	2024
14.	Gazepov, Strahil and Velickovska, Dragana and Gjorgieva, Biljana and Ademi, Doruntina and Shopova, Sanja and Ristova, Jovanka	<i>Dermoid cyst.</i>	Knowledge – International Journal, Vol.61 (4). pp. 651-656. ISSN 1857-923X	2023
15.	Gazepov, Strahil and Stojanovska, Elena	<i>Role of supplementary treatment in the development of diabetic retinopathy.</i>	Knowledge – International Journal, 59.4 (4). pp. 343-348. ISSN 1857-923X	2023
16.	Gazepov, Strahil and Velickovska, Dragana and Gorgiev Alen	<i>Corneal dystrophy Groenow-i.</i>	Knowledge - International Journal Scientific Papers, 57 (4). pp. 573-578. ISSN 1857-923X	2023
17.	Gazepov, Strahil and Evnusheva, Rozita and Pecanova, Tanja and Simonova Srebrenova, Emilija	<u><i>Корелација на пост-пандемски период во однос на инциденцата на макуларна дегенерација.</i></u>	Knowledge - International Journal, 55.4 (4). pp. 637-642. ISSN 2545-4439 1857-923X	2022

18.	Gazepov, Strahil and Selimi Ademi, Doruntina and Groozdanova, Eleonora and Gjorgieva, Biljana and Shekerinov, Toni	<i>Дескриптивно истражување на непролиферативна во корелација со пролиферативна дијабетична ретинопатија во Клиничка Болница Штип.</i>	Knowledge – International Journal, 55 (4). pp. 643-647. ISSN 2545-4439 1857-923X	2022
19.	Gazepov, Strahil and Charakchieva, Elena	<i>Impact of Covid-19 and Retinal Blood Vessels.</i>	Knowledge – International Journal, 51 (4). pp. 641-644. ISSN 2545 – 4439	2022
20.	Gazepov, Strahil and Dzidrova, Violeta	<i>Amblyopia and strabismus in childhood.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 46 (4). pp. 587-596. ISSN 2545-4439	2021
21.	Gazepov, Strahil and Emini, Sheribane	<i>Diabetic retinopathy.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 745-749. ISSN 2545-4439	2021
22.	Gazepov, Strahil and Shopova, Sanja and Spirovski, Vlado and Pesheva Jankovski, Vesna	<i>Uveal screening</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 757-764	2021
23.	Ismaili, Iljaz and Gazepov, Strahil	<i>Keratoconus management with corneal collagen crosslinking (Epi-on): a case report.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 72 (4). pp. 545-550. ISSN 2545-4439	2025
24.	Velickovska, Dragana and Gazepov, Strahil and Gjorgieva, Biljana	<i>Ophthalmomyiasis externa – a reporth of three cases</i>	Macedonian Medical Review, 79 (112). p. 223. ISSN 0025-1097	2025
25.	Ismaili, Iljaz and Gazepov, Strahil	<i>Keratoconus treatment with corneal collagen crosslinking</i>	Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 727-731. ISSN 1857-923x	2025
26.	Mitreva, Anastasija and Gazepov, Strahil	<i>Incidence of refractive anomalies in Strumica</i>	Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 611-614. ISSN 1857-923X	2024
27.	Mitrev, Spase and Gazepov, Strahil	<i>Types of dioptric glasses in North Macedonia and their application in the correction of refractive anomalies with special emphasis in the municipality of Strumica.</i>	Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 615-618. ISSN 1857-923X	2024
28.	Gjorgjievska Kamceva, Martina and Gazepov, Strahil	<i>Urticaria e Pressione: a Case Report</i>	KNOWLEDGE – International Journal, 64.4 (4). pp. 425-428. ISSN 1857-923X	2024
29.	Spasovska, Ana and Gazepov, Strahil	<i>Advantages of automatic edging machine in the process of producing optical lenses.</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 451-456. ISSN 2545-4439/ 1857-923X	2024
30.	Dijana, Bajovska and Gazepov, Strahil	<i>Apparatus and instruments in optometry</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 457-462. ISSN 2545-4439 / 1857-923X	2024

31.	Hristina, Mihov and Gazepov, Strahil	<i>Comparative analysis of low vision in pre-school children in Veles</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 463-468	2024
32.	Jordanoska, Ana and Gazepov, Strahil	<i>Contribution to rehabilitation aids in low vision</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 413-418. ISSN 2545-4439	2024
33.	Mirceska, Viktorija and Gazepov, Strahil	<i>Diabetic retinopathy challenge of modern times</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 433-438. ISSN 2545-4439	2024
34.	Georgieva, Ana and Gazepov, Strahil	<i>Employable persons with visual impairment aspects and challenges</i>	Knowledge – International Journal, 64 (4). pp. 401-406. ISSN 2545-4439	2024
35.	Karovski, Mitko and Gazepov, Strahil	<i>Psychology of low vision</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 473-478. ISSN 2545-4439 / 1857-923X	2024
36.	Vladimirova, Stefani and Gazepov, Strahil	<i>Refraction in a low vision patient</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 407-412. ISSN 2545-4439	2024
37.	Trpevsk, Andrejana and Gazepov, Strahil	<i>Rehabilitation of persons with low vision</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 439-444. ISSN 2545-4439 / 1857-923X	2024
38.	Filip, Ikonovovski and Gazepov, Strahil	<i>Sight impairment in elderly persons</i>	Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 469-472. ISSN 2545-4439 / 1857-923X	2024
39.	Cvetkova, Marija and Gazepov, Strahil	<i>Tools for improving low vision</i>	Knowledge - International Journal Scientific Papers, 63 (4). pp. 419-424. ISSN 2545-4439	2024
40.	Jakimovski, Elena and Gazepov, Strahil	<i>Visual impairment in the elderly</i>	Knowledge International Journal Scientific Papers, 63 (4). pp. 395-400. ISSN 2545-4439	2024
41.	Topov, Alek and Gazepov, Strahil and Georgiev, Alen and Pavleva, Renata and Jordanova, Stefanija and Butnejska Shaleva, Aleksandra	<i>Dislocated intraocular lens</i>	Knowledge – International Journal, 61 (4). pp. 631-634. ISSN 1857-923X	2023
42.	Gjorgieva, Biljana and Gazepov, Strahil and Ademi, Doruntina	<i>External ophthalmomyiasis</i>	Knowledge – International Journal, 54 (4). ISSN 2545-4439	2022
43.	Emini, Sheribane and Gazepov, Strahil	<i>Allergic conjunctivitis</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 46 (4). pp. 581-585. ISSN 2545-4439	2021
44.	Emini, Sheribane and Gazepov, Strahil and Eftimova, Biljana and Lazarova, Biljana	<i>Conjunctivitis caused by Covid-19</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (4). pp. 841-845. ISSN 2545-4439	2021

45.	Gjufteski, Mario and Gazepov, Strahil	<i>Conjunctivitis, types of inflammation of the conjunctiva, presentation and comparison of classic virus conjunctivitis and conjunctivitis caused by SARS-CoV-2 virus</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 751-755.	2021
46.	Lazarova, Biljana and Eftimova, Biljana and Gazepov, Strahil and Naumovska, Zorica	<i>D-dimer levels as a biomarker for disease severity and mortality in Covid-19 critically ill patients</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (4). pp. 761-765. ISSN 2545-4439	2021
47.	Eftimova, Biljana and Lazarova, Biljana and Gazepov, Strahil and Naumovska, Zorica	<i>Prognostic value of lactate dehydrogenase for in-hospital mortality in critically ill patients with Covid-19</i>	Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (7). pp. 1447-1451. ISSN 2545-4439	2021

I. Наставно-образовна дејност

Во текот на 2010 година, д-р Страхил Газепов е избран за предавач за наставно-научната област офталмологија, од 2016 година е избран во звањето доцент, а од 2021 година е избран во звањето вонреден професор. Според тоа, почнувајќи од 2021 година, па се до денес, проф. д-р Страхил Газепов континуирано е вклучен во теоретските и практичните часови на студентите на Општа медицина, Дентална медицина, Оптометрија и Високата медицинска школа – отсек Медицински сестри.

При изведувањето на оваа едукативна дејност, солидно, стручно и педагошки подготвен се залага студентите успешно да ја совладаат материјата предвидена со програмата. Во текот на својот ангажман на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, активно е вклучен во наставата по предметите Офталмологија (насока Општа медицина), Основи на офталмологија (насока Дентална медицина), Основи на офталмологија (насока Медицински сестри) на Факултетот за медицински науки, насока Оптометрија, за предметите: Техника на изработка на офталмолошки помагала, Процеси на изработка на офталмолошки помагала, Практична изработка на офталмолошки помагала, Офталмолошки и оптички инструменти, Фабрикување на офталмолошки помагала, Оптометрија 1, 2 и 3 и Слабовидност на стручните студии по Оптометрија.

Ментор е на повеќе од 40 дипломски работи и член на повеќе комисији за полагање или одбрана на дипломска работа. Исто така, вклучен е како ментор во едукација на специјализантите по офталмологија и е вклучен како ментор во едукација на повеќе од 14 студенти на специјалистички студии на втор циклус. Ментор е на тројца докторанди на трет циклус студии на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

II. Научноистражувачка дејност

Проф. д-р Страхил Газепов во последните пет години има објавено 47 трудови во списанија со меѓународен уредувачки одбор и презентирани на соодветни конгреси со меѓународен карактер. Во дваесет и два од овие трудови се јавува како прв автор, а во преостанатите дваесет и пет како коавтор. Во текот на последните пет години, проф. д-р Страхил Газепов бил во стручниот

организациски одбор на третиот и четвртиот студентски конгрес, кој го организираа студентите Факултетот за медицински науки на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип. Поканет предавач е на повеќе конгреси, меѓу кои и на Симпозиумот што го организираа „Систина офталмологија“ и „Промедика“.

Научни трудови објавени во меѓународни научни списанија

1. **Gazepov, Strahil and Paleska, Teodora** (2025) *Hypermetropia - a refractive anomaly of modern times*. Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 385-388. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36052>

Хиперметропијата, позната и како далекувидост, е честа рефрактивна аномалија при која далечните објекти се гледаат појасно отколку блиските. Оваа состојба настанува кога светлинскиот зрак што влегува во окото се прекршува зад ретината, што најчесто е резултат на кратка аксијална должина на окото или недоволна кривина на рожницата. Во оптометриската пракса, точното дијагностицирање и навремено управување со хиперметропијата е од клучно значење за да се спречат дополнителни проблеми, како што се замор на очите, главоболки и тешкотии при извршување на блиски задачи, вклучувајќи читање или користење на дигитални уреди за подолг период. Дијагностичкиот процес за хиперметропија вклучува сеопфатни визуелни тестови, како што е користењето на дигитален автокераторефрактометар, кој прецизно ја мери кривината на рожницата и рефрактивната аномалија на окото. Овој инструмент помага во одредување на диоптријата на хиперметропија и гарантира персонализиран пристап во корективните мерки. Дополнително, се изведуваат тестови за стереоскопско гледање за да се процени бинокуларниот вид и перцепцијата на длабочината, кои се клучни за вкупната визуелна функција.

2. **Gazepov, Strahil and Cvetkovska, Maria** (2025) *Myopia and its treatment in optometric practice*. Knowledge – International Journal, 70 (4). ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36050>

Промената на насоката на простирањето на светлосните зраци коишто поминуваат од една во друга средина се дефинираат со поимот рефракција. Рефракција на човековото око би го дефинирале како поим за сите нормални и абнормални прекршувања кога светлината поминува низ очните медиуми за да стигне назад до ретината како светлосен зрак. Овој светлосен зрак на својот пат е подложен на повеќе промени, како што е рефракција, дифракција, рефлексија и апсорпција. Од сите својства на светлината, најмногу во оптометриската пракса се работи на рефракцијата и диоптриските леќи кои ги употребуваме за нејзино коригирање. За да можеме да ги разбереме рефракциите, мора да започнеме од почеток, за тоа кои видови на рефракција ги имаме кај човекот. Рефракцијата може да ја дефинираме со два поими: еметропија и аметропија. Кај еметропијата станува збор за нормално око каде што светлосните зраци кои паѓаат паралелно на окото се фокусираат право на ретината. За да едно око биде еметропно треба да има нормална корелација во однос на аксијалната должина на око и нормална рефракција на очните медиуми низ кои врви светлосниот зрак, како што се: роговицата, очната водичка која ја исполнува предната очна комора, леќата и стаклестото тело. Ако оваа корелација е нормална и целосна светлосните зраци ќе се прекршат во макулата на ретината со што добиваме јасна и чиста слика. За разлика

од еметропијата, тука е аметропијата каде што светлосните зраци не прават фокус на макулата со што се јавува некоја рефрактивна аномалија.

3. Gazepov, Strahil and Osmani, Ilir (2025) *Open – globe injury due to metallic foreign body: a case report.* Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 381-383. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36048>

Окуларните повреди се главна причина за трајно губење на видот и слепило. Окуларната траума опфаќа повреди кои го зафаќаат окото и неговите окуларни структури кои се движат од површни абрази до тешки оштетувања што може да резултираат со слепило. Пенентрирачките повреди може да резултираат со палпебрални лацерации, интраокуларно крвање, задржани туѓи предмети или одлепување на мрежницата. Степенот на оштетување на видот предизвикан од такви повреди варира врз основа на повеќе фактори, вклучувајќи ја природата и сериозноста на траумата, спроведената медицинска нега на време и успехот од обезбедениот третман. Окуларната траума останува една од главните причини за слепило што може да се спречи и во земјите во развој, нагласувајќи ја важноста од навремена хируршка интервенција, кога истата е неопходна. Повредите најчесто се јавуваат кај активно вработени лица. Дрвото, остриот предмет и стаклото се најчестите предмети на пенетрирачка окуларна траума. Пациентот со окуларна траума секогаш треба најпрво да се прегледа за да се исклучи каква било друга можна опасна повреда по живот.

4. Gazepov, Strahil and Ismaili Jonuz, Fjolla (2025) *Refractive corrections of patients with retinopatia diabetica.* Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 397-402. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36053>

Дијабетичната ретинопатија (ДР) претставува водечка причина за нарушување на видот и слепило кај возрасни лица со дијабетес мелитус. Патолошките промени во ретиналната васкулатура, вклучувајќи микроаневризми, хеморагии, ексудати и неоваскуларизација, ја компромитираат интегритетот на ретината и визуелната функција. Покрај ретиналните лезии, пациентите со ДР често покажуваат рефрактивна нестабилност, која се манифестира како флукуации на визуелната острина и промени во рефрактивната грешка. Прецизната рефрактивна корекција кај оваа популација е есенцијална, но предизвикувачка, бидејќи бара внимание и на структурните очни промени и на системската метаболна контрола.

5. Gazepov, Strahil and Koneska, Jovana (2025) *The representation of conjunctivitis in Shtip.* Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 417-420. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36051>

Целта на ова истражување е да се увиди дали полот и старосната граница играат улога во развивање на конјунктивитис, како и во кои месеци од годината најчесто е најзастапен. Конјунктивитис претставува воспаление на конјунктивата - тенка мембрана која ја обложува внатрешноста на очните капаци и предната површина на окото. Според етиологијата може да биде: бактериски, вирусен, микотичен или алергиски. Симптомите варираат според причинителот. Најчести симптоми кај бактерискиот конјунктивитис се гребчење, чувство на туѓо тело во окото и пурулентен секрет. Вирусниот конјунктивитис се карактеризира со серозен секрет, едематозни капаци, фотофобија. Алергискиот конјунктивитис се карактеризира со црвенило, интензивен јадеж, солзење на очите. Дијагнозата најчесто се поставува според клиничка слика, брис од око. Терапијата се разликува во зависност на етиолошкиот

фактор, бактерискиот конјунктивитис се третира со антибиотски капки или маст, вирусниот конјунктивитис се третира со вештачки солзи и антивирусни масти и антивоспалителни капки, алергискиот конјунктивитис се третира со вештачки солзи, антихистаминици а микотичниот конјунктивитис се третира со антимиотични капки. По спроведеното истражување во Клиничка болница - Штип добиените податоци укажуваат дека во 2024 година имало вкупен број од 463 заболени од конјунктивитис на територијата на Штип, С. Македонија. Според пол од 463 заболени, вкупно 227 биле мажи, односно 49% и вкупно 236 жени, односно 51%. Според старосна граница испитаниците беа поделени на три групи: пациенти заболени од конјунктивитис под 40 години; пациенти заболени од конјунктивитис од 40 до 60 години; пациенти заболени од конјунктивитис над 60 години.

6. Gazepov, Strahil and Dimeska, Simona (2025) *The representation of glaucoma in Shtip*. Knowledge – International Journal, 70 (4). pp. 411-415. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36054>

Целта на овој труд е да се испита поврзаноста меѓу полот и возраста со појавата на глауком, преку анализа на движењето на неговата инциденца во различни популациски групи. Глаукомот претставува хетерогена група на прогресивни оптиконевропатии, кои се карактеризираат со постепено и неповратно структурно оштетување на главата на очниот нерв, проследено со специфични и постепено влошувачки функционални нарушувања во видното поле, што во отсуство на навремена интервенција водат до значително намалување на квалитетот на видот и трајно слепило. Иако најчесто е асоциран со покачен интраокуларен притисок (ИОП), истиот не е задолжителен услов за дијагноза. Глаукомот се смета за водечка причина за неповратно губење на видот на глобално ниво. Глаукомите се класифицираат на примарни, кои вклучуваат отвореноаголни и затвореноаголни форми, секундарни, што произлегуваат од други очни или системски патологии, и конгенитални, кои настануваат поради развојни аномалии во детската возраст.

7. Gazepov, Strahil and Salihu, Azem (2025) *Refractive surgery: principles, techniques, and advances*. Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 721-726. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35852>

Некоригираните рефрактивни грешки произлегуваат од неправилности или несовершености во обликот на роговицата или леќата, кои создаваат дефекти кои можат да се коригираат со хируршка интервенција: миопија, хиперопија, астигматизам и пресбиопија. Хируршката интервенција за отстранување или значително намалување на потребата од очила станува сè повеќе популарна како долгорочна опција. Рефрактивната хирургија станала популарна во однос на очилата и контактни леќи уште кон крајот на 1900 г., кога ласерската и интраокуларната хирургија станале популарни поради поголемата безбедност и ефективност на овие процедури. Една од техниките на рефрактивна хирургија, наречена радијална кератотомија (RK), беше развиена во 70-тите години на минатиот век и вклучуваше промена на обликот на роговицата преку радијални инцизии во роговицата. Меѓутоа, оваа метода беше придружена со проблеми, како што се флукутирање на видот и нестабилност на роговицата. Технологијата на ексимер ласерот влијаеше на очната хирургија во 80-тите години поради точноста и ефективноста на хируршките процедури што беа воведени, меѓу кои беа фоторефрактивната кератектомија (PRK) и ласерски

асистираната ин ситу кератомилеусис (LASIK). Последниот напредок во технологијата на фемтосекундни ласери, како и корнеални вградувања и интраокуларни леќи (IOL), ја прават хируршката опција поширока; тие се дополнително подобрени со такви дијагностички алатки, како што се корнеална томографија и оптичка когерентиска томографија (OCT), што овозможува персонализиран пристап во терапијата.

8. Gazepov, Strahil and Konevska, Jovanka (2025) *The representation of diabetic retinopathy in Shtip*. Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 697-700. ISSN 1857-923x <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35855>

Целта на ова истражување е да се увиди дали полот и старосната граница играат улога во развивањето на дијабетична ретинопатија. Дијабетичната ретинопатија претставува една од компликациите на дијабетичната болест која доведува до оштетување на видот. Квалитетот на метаболната контрола директно влијае врз развивањето на дијабетична ретинопатија. Хроничната хипергликемија предизвикува промени во микроциркулацијата на ретината. Има две фази на дијабетична ретинопатија: непролиферативна фаза (каде што се афектирани малите крвни садови, при што доаѓа до истекување на течности и создавање на едем) и пролиферативна фаза (каде што растат абнормални крвни садови). Најчесто пациентите се јавуваат поради заматен вид, темни дамки во видното поле. Дијабетичната ретинопатија се дијагностицира со: офталмоскопија, флуоресцинска ангиографија, оптичка кохерентна томографија. Терапијата се состои од регулирање на гликемијата, ласерфотокоагулација, антиVEGF третман. По спроведеното истражување во Клиничка болница - Штип добиените податоци укажуваат дека во 2023 година имало вкупен број од 118 пациенти заболени од дијабетична ретинопатија на територијата на Штип, С. Македонија. Според пол од 118 заболени, вкупно 57 биле мажи односно 48% и вкупно 61 жени, односно 52%.

9. Gazepov, Strahil and Alicov, Funda and Blagadusoska, Gabriela (2024) *Anti Vascular Endothelial Growth Factor (VEGF therapy)*. Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 607-610. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35265>

Целта на овој труд е да се прикаже важноста на терапијата против васкуларниот ендотелијален фактор за раст (anti-VEGF-therapy) и да се разбере и подобри третманот за болести кои вклучуваат абнормален раст на крвни садови и нивното влијание врз видот. Овие заклучоци ја позиционираат анти-VEGF терапијата, како една од најуспешните интервенции за третман на очни заболувања, но исто така нагласуваат потреба од иновации за долгорочна ефикасност и намалување на товарот за пациентите.

10. Gazepov, Strahil and Dolevska, Angela and Velkova, Bozanka (2024) *Intraocular pressure (glaucoma)*. Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 601-605. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/35267/>

Целта на ова истражување е да ја поттикне свеста на пациентите, бидејќи единствен начин е рана детекција на глауком, односно редовни очни прегледи, а со тоа се спречува трајно губење на видот. Ова истражување има за цел да ги едуцира пациентите за можните ризици кои произлегуваат од несоодветна грижа на здравјето на очите.

11. Gazepov, Strahil and Mancova, Martina (2024) *Macular edema as the third cause of blindness in the world*. Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 619-622. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35268>

Целта на овој труд е исходот на анти ВЕГФ терпијата на макуларниот едем, стабилноста на болеста, промени во макулата претставени преку промени на ОЦТ кај пациенти дијагностицирани при Клиничка болница - Штип. И, секако, една од главните причини да се напише овој труд е важноста од раното дијагностицирање на макулариот едем и редовните офталмолошки контроли.

12. Gazepov, Strahil and Andonovski, Ivan and Jovancevska, Saska (2024) *Cataract: treatment with phacoemulsification at Clinical Hospital Stip in 2023.* Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 445-450. ISSN 2545-4439 / 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34004>

Целта на ова научно истражување е да ги идентификува и анализира основните фактори и механизми кои довеле во развојот на катарактата, како и да ја проучи можноста за нови терапевтски пристапи како факоемулзификацијата со имплантација на интраокуларна лека. Исто така, ова истражување има за цел да придонесе кон подобрување на клиничките стратегии насочени кон дијагностика и третман на катарактата, со што ќе им се овозможи на пациентите подобар квалитет на животот.

13. Gazepov, Strahil and Spasovski, Jovan (2024) *Diabetic retinopathy: new aspects.* Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 429-432. ISSN 2545-44 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34001>

Целта на ова истражување е да го прикажеме значајниот аспект на новата технологија, социоемоционалните услови, АИ и ВР како нови алатки за дијагноза, третман и превенција на ДР, како нова ера и поттикнување на поголема свесност во врска со ДР и ДМ во нашата држава. Препознавањето и адекватното справување со овие нови аспекти има голем потенцијал да го подобри квалитетот на живот и прогнозата на пациентите засегнати од оваа сериозна микроваскуларна компликација.

14. Gazepov, Strahil and Velickovska, Dragana and Gjorgieva, Biljana and Ademi, Doruntina and Shopova, Sanja and Ristova, Jovanka (2023) *Dermoid cyst.* Knowledge – International Journal, Vol.61 (4). pp. 651-656. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33025>

Целта на овој труд е приказ на случај со дермоидна циста, начинот на дијагноза и третман, бидејќи истата придонесува за замаглување, намалување на видната острина и постепено губење на видот, со настанување на мрзливо око или амблиопија. Редовните офталмолошки прегледи се од суштинско значење за навремено дијагностицирање на оваа болест. Па раната дијагноза и соодветниот третман спречува развивање на сериозни компликации. Децата со лимбален дермоид треба внимателно да се следат со закажување офталмолошки преглед на секои три месеци, треба да се одреди видната острина, присуство/отсуство на амблиопија и совети за терапија со окулзија. Овие сервиски испитувања треба да продолжат се додека не се исполнат критериумите за хируршко отстранување: развој на клинички значајна анзетропија, престојна или воспоставена амблиопија, растење на лимбалниот дермоид, како и од естететска причина.

15. Gazepov, Strahil and Stojanovska, Elena (2023) *Role of supplementary treatment in the development of diabetic retinopathy.* Knowledge – International Journal, 59.4 (4). pp. 343-348. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/32228>

Целта на овој труд е да се добијат информации за потенцијалните подобрувањата и несаканите ефекти кои ги дава суплементарниот третман кај дијабетичната ретинопатија од перспектива на пациентот. Навремена превенција спречува појава на сериозни компликации. Дијабетичната ретинопатија може и да не даде симптоми се додека не е доцна. Од сите овие горенаведени причини, најдобро е да се стремиме кон превенција на истата, со редовни офталмолошки контроли на секој пациент со дијабетес мелитус, употреба на суплементарна терапија и добра гликемиска контрола.

16. Gazepov, Strahil and Velickovska, Dragana and Gorgiev, Alen (2023) *Corneal dystrophy Groenow-i*. Knowledge - International Journal Scientific Papers, 57 (4). pp. 573-578. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/31651>

Целта на овој труд е да се обрне повеќе внимание кога е во прашање корнеалната дистрофија, бидејќи истата придонесува за замаглување, намалување на видната острина и постепено губење на видот. Редовните офталмолошки прегледи се од суштинско значење за навремено дијагностицирање на оваа болест. Па раната дијагноза и соодветниот третман спречува развивање на сериозни компликации. Од целокупното наше истражување можеме да заклучиме дека корнеалната дистрофија е ретко генетско хромозомално заболување. За превенирање на развивање на конечниот тек на болеста потребни се редовни офталмолошки прегледи барем еднаш годишно.

17. Gazepov, Strahil and Evnusheva, Rozita and Pecanova, Tanja and Simonova Srebrenova, Emilija (2022) *Корелација на пост-пандемски период во однос на инциденцата на макуларна дегенерација*. Knowledge - International Journal, 55.4 (4). pp. 637-642. ISSN 2545-4439 | 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30934>

Целта на ова истражување е да се прикаже корелацијата на макуларната дегенерација во однос на постпандемскиот ковид период. Друга цел е да се прикаже влијанието на терапевтските ефекти по примената на истата и да се добие подобрување на видната острина, да се одложи прогресијата на болеста и влошувањето на видот. Превентивно се препорачива дневен внес од 500 mg витамин Ц, 400 IU (меѓународни единици) витамин Е, 15 mg бета каротин, 80 mg цинк и 2 mg бакар кој го намалува ризикот од прогресија на болеста за 25 проценти. Јадење храна богата со антиоксиданти (витамин А, Е, Ц, цинк, бетакаротен), јадење риба (диета богата со омега 3 масни киселини), откажување од пушење, добра контрола и третман на други системски заболувања, како и редовни посети на офталмолог, значително го намалуваат ризикот од прогресија на болеста и го зачувуваат видот.

18. Gazepov, Strahil and Selimi Ademi, Doruntina and Groozdanova, Eleonora and Gjorgieva, Biljana and Shekerinov, Toni (2022) *Дескриптивно истражување на непролиферативна во корелација со пролиферативна дијабетична ретинопатија во Клиничка болница Штип*. Knowledge - International Journal, 55 (4). pp. 643-647. ISSN 2545-4439 | 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30936>

Целта на ова истражување е да дадеме приказ на корелацијата на непролиферативна и пролиферативна дијабетичната ретинопатија со дескриптивно истражување кое е направено во офталмолошката амбуланта при Клиничка болница - Штип. Како втора цел за овој труд е рано откривање,

третман и превенција со цел подобра прогноза на болеста. Најдобар третман за дијабетична ретинопатија е превенцијата. Сите дијабетичари треба секојдневно да го проверуваат шеќерот во крвта, рутински да го посетуваат својот лекар, да следат диета за дијабетичари. Бидејќи дијабетичната ретинопатија е често асимптоматска во раните фази, луѓето со дијабетес треба да направат проширен офталмолошки преглед двапати годишно.

19. Gazepov, Strahil and Charakchieva, Elena (2022) *Impact of Covid-19 and Retinal Blood Vessels*. Knowledge – International Journal, 51 (4). pp. 641-644. ISSN 2545 – 4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/29655>

Целта на оваа студија е да се оцени присуството на ретинални и микроваскуларни промени кај пациенти со КОВИД-19 со билатерална пневмонија поради САРС-КОВ-2, што бара прием во болница и споредување со група на контроли според возраста и полот. Пациентите со билатерална пневмонија на КОВИД-19 беа подложени на ретинална слика 14 дена по отпуштањето од болница, со мерења на структурна оптичка кохерентна томографија (ОСТ) и оптичка кохерентна томографска ангиографија (ОСТА) (Jorge GonzálezZamora I. V.-M.-P.-V.-V.-L., 2021).

Оклузијата на централната ретинална артерија може да има катастрофални последици врз оклузијата на централната вена, што значи дека прогнозата не е добра. Исто така, во најнови истражувања кои ги следат микроваскуларните промени на мрежницата е важно е да се напомене дека многу од пациентите се јавуваат со доцна симптоматологија, потребно е да се изврши надзор на пациенти кои го прележале вирусот.

20. Gazepov, Strahil and Dzidrova, Violeta (2021) *Amblyopia and strabismus in childhood*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 46 (4). pp. 587-596. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28269>

Целта на овој труд е да се утврди преваленцата на нарушувањето на видот кај детската популација од предучилишна возраст, идентификување, рана дијагноза и третман на децата со рефрактерни нарушувања, како и утврдувањето на потребата од воведување на редовна предучилишна скрининг програма за детекција на визуелни нарушувања. Важни придобивки од оваа студија се откриената анизометропија, рефрактерните аномалии, како и зголемениот агол како индикатор на можност за развој на страбизмот. Нивното рано откривање води до навремен и успешен третман, со што ни едно дете не би било лишено од одлична видна острина.

21. Gazepov, Strahil and Emini, Sheribane (2021) *Diabetic retinopathy*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 745-749. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28422>

Во период од една година (2017-2018) во Одделот за очни болести во Општа болница – Куманово, прегледани се 748 пациенти. Кај сите овие пациенти беше направен детален офталмолошки преглед кој вклучуваше и преглед на очното дно во мидријаза. Исто така, пациентите пополнуваа и анкетен прашалник кој вклучуваше: возраст на пациентите, времетраење на шеќерната болест, кога е направен првиот преглед, терапијата со која пациентите го регулираат шеќерната болест и дали се запознаени со можните компликации од дијабетот врз органот за вид. Дијабетичната ретинопатија останува водечка причина за слепило и оштетување на видот кај работоспособната популација. Затоа се препорачува подобра соработка

помеѓу општите лекари, дијабетолозите и офталмолозите за да се спречи развојот на пролиферативната дијабетична ретинопатија а со тоа и можните тешки компликации од истата кои може да доведуваат и до слепило.

22. Gazepov, Strahil and Shopova, Sanja and Spirovski, Vlado and Pesheva Jankovski, Vesna (2021) Uveal screening. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 757-764. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28424>

Увеитисот е воспалително нарушување на увеалниот тракт на окото, кое може да се јави кај возрасни и кај децата. Увеалниот тракт се состои од ирис, цилијарно тело и хориоида. Кај повеќето пациенти, увеитисот е акутен, преден и едностран и се манифестира со фотосензитивност, ненадејна појава на болка и замаглен вид. Најчестите компликации на увеитис вклучуваат: глауком, каде што се оштетува оптичкиот нерв, кој го поврзува окото со мозокот; може да доведе до губење на видот ако не се дијагностицира и третира рано, катаракта каде што промените во леќата на окото предизвикуваат леќата да стане помалку транспарентна, што резултира во заматен вид, цистоиден едем на макулата, отекување на мрежницата (највнатрешниот слој на окото кој е осетлив на светлина); може да влијае на некои луѓе со долготраен или заден увеитис, аблација на мрежница кога мрежницата почнува да се оддалечува од крвните садови што ја снабдуваат со кислород и хранливи материи, задни синехии, воспаление што предизвикува ирисот да се залепи на леќата на око, поверојатно е да се случи ако увеитисот не се третира брзо. Целта на оваа студија е да се евалуираат епидемиолошки аспекти на увеитис, како што се преваленција на увеитис во Источниот регион на С.Македонија, преваленција на увеитис поврзана со инфламаторни ревматски заболувања, застапеноста по однос на пол и возрасни групи.

23. Ismaili, Iljaz and Gazepov, Strahil (2025) Keratoconus management with corneal collagen crosslinking (Epi-on): a case report. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 72 (4). pp. 545-550. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/35850/>

Цел на трудот е да се оцени ефикасноста и безбедноста на Corneal Collagen Crosslinking (CXL) кај пациенти со кератоконус и други корнеални ектазии, со посебен осврт на подобрувањата на визуелните и топографските параметри на рожницата. Резултатите од овој случај ја потврдуваат важноста на навремена дијагностика и интервенција со Corneal Collagen Crosslinking (epi-on) во третманот на кератоконус. Методата се покажува како ефикасна во стабилизирање на рожницата, спречување на напредувањето на болеста и подобрување на видната острина. И покрај тоа што CXL е во фаза на стандардизација, клиничките резултати укажуваат на значајно намалување на ектазијата кај третираното око и спречување на потребата од крајна трансплантација на рожницата во многу случаи. Овој клинички случај исто така ја истакнува двојната природа на болеста која ги зафаќа и двете очи и го нагласува значењето на редовното следење и навремената интервенција за оптимален исход на пациентот.

24. Velickovska, Dragana and Gazepov, Strahil and Gjorgieva, Biljana (2025) Ophthalmomyiasis externa – a reporth of three cases. Macedonian Medical Review, 79 (112). p. 223. ISSN 0025-1097 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36757>

Оваа студија презентира и анализира три случаи на надворешна офталмомијаза, заедно со нивните пристапи за лекување. Кожата, окото, носот, параназалните синуси, грлото, цревата и урогениталниот тракт се меѓу анатомските локации, каде што е познато дека се јавува. Најраспространетиот вид на офталмомијаза е конјунктивалната мијаза, која е бенигна, самоограничувачка состојба која е релативно лесна. Приближно 5% од сите случаи на мијаза кај луѓето вклучуваат очна манифестација. Офталмомијаза екстерна може да се манифестира со различни клинички знаци, вклучувајќи типичен конјунктивитис, псевдомембранозен конјунктивитис, блефароконјунктивитис, пунктатен кератитис и кератувеитис. Врз основа на симптомите, болката во очите обично е претходена од чешање (пруритус), конјунктивално црвенило (хиперемија), чувство на туѓо тело во окото и прекумерно солзење (лакримација). Овие рани симптоми на офталмомијаза екстерна може да се помешаат со конјунктивитис. Бидејќи ларвата може да се види како се движи во сите правци од страна, откривањето и дијагнозата се многу полесни. Основата на третманот е рачно вадење на секоја ларва под локална анестезија, по што следува миење или плакнење на очите и локална терапија. Секогаш е подобро да се спречи отколку да се лекува. Значајни компликации од офталмомијаза може да се избегнат со соодветна лична хигиена. Три случаи на офталмомијаза беа идентификувани и третирани во Клиничката болница - Штип во Република Северна Македонија во 2025 година. Типично е што сите пациенти се мажи од рурални средини кои работат во земјоделство и сточарство. За земјоделците и овчарите, мијазата треба да се смета за професионална болест.

25. Ismaili, Iljaz and Gazepov, Strahil (2025) *Keratoconus treatment with corneal collagen crosslinking*. Knowledge – International Journal, 69 (4). pp. 727-731. ISSN 1857-923x <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36755>

Целта на третманот е да се спречи напредувањето на измени во дебелината и закривеноста на рожница кај кератоконус и маргинална пелуцидна дегенерација. Овие состојби се карактеризираат со намалена дебелина на рожницата или зголемување на кривината, намалување на видната острина, кратковидост и астигматизам. Корнеалниот колагенски крослинкинг е ефикасен метод за зајакнување на рожницата и спречување на прогресијата на кератоконус. Овој метод значително ја намалува потребата од трансплантација на рожницата и ги подобрува визуелните и топографските параметри. Идните истражувања треба да се насочат кон проширување на индикациите и подобрување на техниките.

26. Mitreva, Anastasija and Gazepov, Strahil (2024) *Incidence of refractive anomalies in Strumica*. Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 611-614. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35266>

Фокус на оваа студија е да ја процени распространетоста, инциденцата и ризик-факторите за рефрактивните аномалии, со цел да придонесе за развој на интегрирани и одржливи решенија за подобрување на визуелното здравје и намалување на јавноздравственото оптоварување поврзано со рефрактивните аномалии. Раното откривање, редовните прегледи и достапните корективни опции за подобрување на видното здравје се најбитните работи за решавање на овие состојби, како и на секое друго поле во медицината. Дигиталната ера во којашто живееме, ова истражување обезбедува основа за развој на стратегии

фокусирани за намалување на видното оптоварување и промоција на здрави навики.

27. Mitrev, Spase and **Gazepov, Strahil** (2024) *Types of dioptric glasses in North Macedonia and their application in the correction of refractive anomalies with special emphasis in the municipality of Strumica*. Knowledge – International Journal, 67 (4). pp. 615-618. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35269>

Резултатите од истражувањето ја нагласуваат значајноста на рефракциските аномалии како глобален здравствен предизвик, со директни импликации врз квалитетот на животот. Во локалниот контекст на Општина Струмица, анализа на преференциите за различни видови диоптриски стакла покажува дека стаклата со заштита од сина светлина и асферичниот дизајн се најпопуларни, што е показател за свеста на популацијата за дигиталниот замор и оптичките предности. Сепак, ограничената достапност до специјализирана оптичка грижа во руралните области и влијанието на социо-економските фактори укажуваат на потребата од мултидисциплинарен пристап, насочен кон едукација, рано откривање и промовирање на еднаков пристап до напредни решенија за корекција на видот.

28. Gjorgjievska Kamceva, Martina and **Gazepov, Strahil** (2024) *Urticaria e Pressione: a Case Report*. KNOWLEDGE – International Journal, 64.4 (4). pp. 425-428. ISSN 1857-923X : <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34129>

Уртикаријата е мономорфна дерматоза која се карактеризира со дермален едем како последица на вазодилатацијата на крвните садови. Карактеристична ефлоресценција за уртикаријата е уртиката, а во 40- 45% од случаите таа е придружена со ангиоедем. Уртиката претставува ограничена помалку или повеќе елевирани интензивно пруритична плака, најчесто со црвена боја но може да биде розеникава или белуздава, која перзистира од неколку минути до 24 часа, но може и постојано да се појавуваат нови промени а понекогаш уртиките меѓу себе конфлуираат при што се создаваат поголеми фигурирани промени со периферно ширење и централна регресија. Понекогаш уртикаријата може да биде проследена и со ангиоедем, кој претставува помалку или повеќе изразен циркумскриптен едем локализиран каде било на кожата или мукозните мембрани и се повлекува за 72 часа.

29. Spasovska, Ana and **Gazepov, Strahil** (2024) *Advantages of automatic edging machine in the process of producing optical lenses*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 451-456. ISSN 2545-4439/ 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34002>

Овој труд има за цел да ги покаже предностите на автоматските брусни машини за изработка на диоптерски леќи во една оптичка лабораторија од страна на оптометрист или стручно лице. Во истражувањето беа употребени 180 диоптерски леќи, направени од различни материјали и тоа: минерални, пластични и леќи со висок индекс на прекршување. Предвид беа земени и некои други параметри како: брзина на изработка, квалитет на изработка, безбедност на оптометристот, материјал на леќите и правилно центрирање.

30. Dijana, Bajovska and **Gazepov, Strahil** (2024) *Apparatus and instruments in optometry*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 457-462. ISSN 2545-4439 / 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34003>

Цел на трудот е да се покаже важната улога на корнеалната топографија и нејзината примена за класификација на пациенти за ласерска корекција

на диоптрија. Корнеалната топографија е еден од најважните апарати за класификација на пациенти за ласерска корекција на диоптрија. Со помош на податоците добиени од корнеалните мапи на пациентот (мапи на предна и задна елевација, карта на кератометрија, пахиметриска карта) добиваме точни резултати за состојбата на корнеата на пациентот и дали истиот е соодветен кандидат за ласерска корекција на диоптрија.

31. Hristina, Mihov and **Gazepov, Strahil** (2024) *Comparative analysis of low vision in pre-school children in Veles*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 463-468. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34007>

Редовни прегледи со цел навремено дијагностицирање на амблиопијата и успешно лекување во иднина, како би се избегнало долготрајно оштетување на видот. Откривањето на амблиопија што е можно порано е пресуден фактор за успешно лекување. Неуспехот да се дијагностицира и да се управува со амблиопија пред 8-годишна возраст може да резултира со доживотно оштетување на видот. Затоа се препорачуваат редовни прегледи и контроли за да се реагира што е можно порано.

32. Jordanoska, Ana and **Gazepov, Strahil** (2024) *Contribution to rehabilitation aids in low vision*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 413-418. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33991>

Напредокот и усовршувањето на медицинската наука и технологија денес овозможува третирање на голем број визуелни оштетувања, за кои некогаш се чинело дека не постои каков било третман. Видот, како неопходен елемент за здраво и непречено живеење, за кој науката е одговорна да изнајде оптимални можности за негово сочувување и подобрување. Покрај спроведување на најприфатливите и најпогодни третмани за корекција на видното оштетување, важно е да се спомене и оној сегмент на психосоцијална поддршка на лицата со оштетен вид. Ова подразбира емпатија при работа со овие лица, овозможување да седнат поблиску до изворот на читање и сл. Се работи на дополнителни усовршувања на техниките за корекција на видот достапни денес.

33. Mirceska, Viktorija and **Gazepov, Strahil** (2024) *Diabetic retinopathy challenge of modern times*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 433-438. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34000>

Редовни прегледи, со цел избегнување на предвремена појава на дијабетична ретинопатија и влошување на видот кај лица со дијабетес мелитус. Одговорноста за одржување гликемиска контрола и намалување на ризик факторите се на самиот пациент. Офталмолозите се одговорни за лекувањето на сите промени на очите. Откако ќе се забележат абнормалности на очното дно кои можат да го загрозат видот на пациентот потребно е веднаш да се започне со рехабилитација.

34. Georgieva, Ana and **Gazepov, Strahil** (2024) *Employable persons with visual impairment aspects and challenges*. Knowledge – International Journal, 64 (4). pp. 401-406. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33992>

Целта на овој специјалистички труд е да се направи истражување за предизвиците и аспектите што се појавуваат кај работоспособните лица со оштетен вид во секојдневниот живот и на работното место и кои медицински состојби доведуваат до оштетување на видот или намалување на видната острина до целосно губење на видот. Поопширно ќе ги истражине и испитаме

ефектите коишто ги предизвикуваат овие медицински состојби, симптоми, дијагноза, терапија со лекови. Во овој труд ќе опфатиме и дел од статистиките во Република Северна Македонија за работоспособни лица со оштетен вид посебно за секое заболување и медицинска состојба и предизвици со кои се соочуваат овие лица во текот на животот.

35. Karovski, Mitko and **Gazepov, Strahil** (2024) *Psychology of low vision*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 473-478. ISSN 2545-4439 / 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34005>

Целта на ова истражување е да се потенцира потребата за рехабилитација на слепите лица и лицата со оштетен вид, која ќе им овозможи на овие лица достоинствен живот. Во иднина е потребно што поголемо ангажирање и на системот, на околината, а се разбира и на корисниците, за доследна примена на методите на рехабилитација на лицата со оштетен вид. Со тоа овие лица ќе се вклучат во општеството како независни поединци.

36. Vladimirova, Stefani and **Gazepov, Strahil** (2024) *Refraction in a low vision patient*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 407-412. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33993>

Искажувајќи го својот став и мислење во врска со темата под наслов рефракција на пациент со слаб вид, која сработувајќи ја, исцрпно и со ентузијазам, вложувајќи ја својата енергија и склоност како заклучок ги приложувам анализите и резултатите добиени од истражувањето на специјалистичкиот труд. Третирањето на пациенти со слаб вид при истражување во кое ќе бидат презентирани и појаснети сите детали од ваквиот третман, претходно добро осмислен, како да се заштити и одржи нечиј вид. Временскиот период е долг, а лекувањето на рефрактивните аномалии, амблиопиите и страбизмот е макотрпен и долг, за што бара посветеност и упорност кај секој од испитаниците. Дел од нив се деца на возраст од 0 до 14-годишна возраст. Има и адолесценти на возраст 14-21 година, кај кои се раѓаат комплекси и фрустрации што ги прават за цел живот и тешко се искоренуваат. И оние пациенти кои се на возраст постари од 31 година кои се носители на проблемот целиот свој живот и секој си има своја приказна како се соживеал со својот проблем. Некој подобро, некој полесно, некои драматично, но сите тие заслужуваат внимание и посветеност на најдобар професионален начин како што го знае секое стручно медицинско лице. За среќа, многу е мал бројот на слепи лица, останатите се слабовидни лица или лица кои имаат нарушен вид само на едното око.

37. Trpevski, Andrejana and **Gazepov, Strahil** (2024) *Rehabilitation of persons with low vision*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 439-444. ISSN 2545-4439 / 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34006>

Целта на ова истражување е да се потенцира потребата за рехабилитација на слепите лица и лицата со оштетен вид, која ќе им овозможи на овие лица достоинствен живот. Во многу држави во светот, вклучувајќи ја и Република Северна Македонија, не постојат статистички податоци за точниот број на лица со оштетен вид и слепи лица. Затоа најчесто се користат податоците за бројот на членови во Националните сојузи за слепи, иако бројот на овие лица е далеку поголем, т.е. не сите слепи и слабовидни лица се и членови на овие сојузи. Сепак овие податоци нам ни послужија како појдовна точка во конкретното истражување.

38. Filip, Ikonomovski and **Gazepov, Strahil** (2024) *Sight impairment in elderly persons*. Knowledge – International Journal, 63 (4). pp. 469-472. ISSN 2545-4439 / 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34008>

Целта и значењето на ова истражување е да дадеме приказ на четирите најзначајни болести на окото што се присутни кај постарата генерација на луѓе, што го попречуваат или уништуваат видот. Најголем број од пациентите боледуваат од катаракта, што претставува водечко заболување кај постарата популација. Покрај катарактата во чести заболувања се вбројува и глаукомот, АМД (амилоидна макуларна дегенерација), дијабетична и хипертензивна ретинопатија, кои се едни од посериозните заболувања на очите што доколку не се третираат соодветно може да доведат до слепило.

39. Svetkova, Marija and **Gazepov, Strahil** (2024) *Tools for improving low vision*. Knowledge - International Journal Scientific Papers, 63 (4). pp. 419-424. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33994>

Целта на овој труд е да се направи истражување за видовите на помагала кај лица со оштетен вид, медицински состојби кои доведуваат до оштетување на видот односно намалување на видната острина до целосно слепило. Ќе ги истражине подетално видовите на рефракции, дијагностика и терапија (помагала). Во овој труд ќе опфатиме и дел за статистиките во Република С. Македонија за лица со оштетен вид, медицинските состојби и предизвиците со кои се соочуваат во текот на целиот живот. Со секојдневниот напредок во медицината и науката, напредокот во помагалата за подобрување на видот е се поголем. Освен тоа, треба во општеството да им се даде голема поддршка на лицата со слаб вид и подобрување на дијагностиката и третманите што би можело дополнително да ги мотивира овие лица, но и да има позитивен психолошки ефект.

40. Jakimovski, Elena and **Gazepov, Strahil** (2024) *Visual impairment in the elderly*. Knowledge International Journal Scientific Papers, 63 (4). pp. 395-400. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33995>

Целта на истражувањето е да имаме комплетна слика за тоа колку постарата генерација има нарушувања на видот, кои се тие нарушувања, симптоми, како се третирани и колку од нив се излечени или со подобрен вид, со цел да се преземат мерки кои ќе придонесат позитивни резултати во иднина и ќе се поттикне населението на редовни контроли. Решавањето на оштетувањето на видот кај постарите лица е најважно за подобрување на нивната севкупна благосостојба и независност. Не постои начин да се запре или поништи нормалниот процес на стареење што предизвикува одредени болести, но за тоа треба да се обрне повеќе внимание на првичните сигнали. Поради тоа, секое лице коешто има и минимално намалување на видната острина треба да посети доктор офталмолог.

41. Topov, Alek and **Gazepov, Strahil** and Georgiev, Alen and Pavleva, Renata and Jordanova, Stefanija and Butnejska Shaleva, Aleksandra (2023) *Dislocated intraocular lens*. Knowledge – International Journal, 61 (4). pp. 631-634. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/33032>

Целта на овој труд е да се обрне повеќе внимание кога е во прашање една ваква ретка состојба, каде што природна леќа е изместена во предната комора на окото, бидејќи брзата дијагноза и третман спречуваат сериозни компликации. Дислокација на леќата или поместување на природната кристална леќа, иако е

ретка станува збор за сериозна компликација. Дислокацијата на леќата може да се случи поради траума, окуларна болест или системска болест. Траумата е најчеста причина поради која доаѓа до оваа состојба. Навремена дијагноза и соодветен третман спречуваат понатамошни компликации. Најсоодветен третман е хирушкиот третман.

42. Gjorgieva, Biljana and **Gazepov, Strahil** and Ademi, Doruntina (2022) *External ophthalmomyiasis*. Knowledge – International Journal, 54 (4). ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30420>

Целта на овој труд е да се обрне повеќе внимание кога е во прашање офталмомијазата, бидејќи истата првично изгледа како конјунктивитис. Испитувањето на форникс е од суштинско значење во дијагнозата на ларвата. Навремената дијагноза и третман спречува сериозни компликации. Од повеќето случаи ширум светот може да заклучиме дека офталмомијазата ги зафаќа почесто мажите коишто се занимаваат со сточарство и земјоделство во руралните средини и истите не носат заштитна опрема. Единствен начин на третман за надворешна офталмомијаза останува мануелна екстракција на ларвите со локална анестезија, често миене на очите со физиолошки раствор NaCl 0.9% и локален третман со антибиотски капки со цел превенција од супербактериска инфекција.

43. Emini, Sheribane and **Gazepov, Strahil** (2021) *Allergic conjunctivitis*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 46 (4). pp. 581-585. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28268>

Целта на овој труд е систематското разгледување на најчестите форми класифицирани како алергија на окото: едноставен алергиски конјунктивит (сезонски алергиски конјунктивит, конјунктивит од сено треска, повеќегодишен алергиски конјунктивит), верналниот кератоконјунктивитис, атопични кератоконјунктивитис, гиганскиот папиларен конјунктивитис, фликтенукарен кератоконјунктивитис и контактен дермоконјунктивитис. Но и да се помогне во препознавањето и диференцијацијата од другите очни состојби, затоа што многу воспалителни очни состојби може да се мешаат со алергија на окото, но исто така и за третманот којшто е потребен за алергискиот конјунктивит кој опфаќа: едукација на пациентот, модификација на животниот стил, како и употребата на симптоматска терапија за ублажување на симптомите, потоа антихистаминици кои ги блокираат хистаминските рецептори, комбинацијата на антихистаминици и вазоконстриктори за да се намали конјунктивалната хиперемия, NSAID- делуваат така што го блокираат создавањето на простагландини кои се одговорни за развој на воспалителните реакции, а воедно се и медијатори кај алергиските реакции. Додека кортикостероиди се индицирани само со краткотрајна употреба и тоа кај многу тешките форми поради нивните нус ефекти, како што се: појава на секундарни инфекции, зголемување на интраокуларниот притисок, катаракта и други.

44. Emini, Sheribane and **Gazepov, Strahil** and Eftimova, Biljana and Lazarova, Biljana (2021) *Conjunctivitis caused by Covid-19*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (4). pp. 841-845. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/28067/>

Целта на овој труд е да ги покаже разликите помеѓу обичниот вирусен конјунктивитис и конјунктивитис предизвикан од SARS-CoV-2. Според досегашните сознанија и различните светски студии општо за епидемијата

со КОВИД-19, а исто така и за окуларната манифестација на КОВИД-19 доаѓа до заклучок дека кај обичниот вирусен конјунктивит предизвикан од САРС-КоВ-2 инфекцијата, симптоматологијата е многу повеќе изразена и се манифестира со многу полоша клиничка слика одколку кај обичниот вирален конјунктивитис и времетраењето е многу подолго. Затоа, како што знаеме „најдобриот лек“ за кое било заболување е превенцијата, а истото оваа важи и за конјунктивитисот, значи многу важна улога игра одржување на хигиената на рацете, да не се допираат очите со нечисти раце, опрема за лична заштита како носење на очила и штит за лице, маска и ракавици за да се спречи контактот помеѓу очите и рацете, а со тоа и да се избегнува пренесувањето на вирусот од рака во око.

45. Gjufteski, Mario and **Gazepov, Strahil** (2021) *Conjunctivitis, types of inflammation of the conjunctiva, presentation and comparison of classic virus conjunctivitis and conjunctivitis caused by SARS-CoV-2 virus*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 47 (4). pp. 751-755. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28423>

Целна овој труде презентација на видовите воспаленија на конјунктивата, со посебно внимание на вирусните конјунктивитиси, обработка и споредба на класичните вирусни конјунктивити и конјунктивитис предизвикан од SARS-CoV-2 инфекција. Изложување на ретроспективно познатите симптоми и знаци при воспаление на конјунктивата предизвикано од вируси, компарација на манифестациите на досега познатите вирусни конјунктивитиси и КОВИД конјунктивитис и паралела на сличностите и разликите помеѓу нив според досегашните објавени испитувања, иследувања, официјални статистики и преглед на поголема колекција на обработени случаи кои ги делат истите резултати и заклучоци.

46. Lazarova, Biljana and Eftimova, Biljana and **Gazepov, Strahil** and Naumovska, Zorica (2021) *D-dimer levels as a biomarker for disease severity and mortality in Covid-19 critically ill patients*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (4). pp. 761-765. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28066>

Заклучоци: Неодамнешното клиничко искуство сугерира дека тешкиот COVID-19 најчесто се комплицира со коагулопатија со покачени вредности на D-димери, а тешката болест е придружена со повисоки вредности на D-димери во споредба со пациенти со лесна клиничка форма на болеста Covid-19. Во тешки случаи хиперкоагулабилноста е забрзана, а дисеминираната интраваскуларна коагулација е можен клинички исход. Ефектот на инфекцијата со Covid-19 врз хемостатската функција сè уште останува непознат. Препораки: Абнормалните резултати од коагулацијата, особено значително покачениот D-димер, може да имаат потенцијал да ја водат терапијата и прогнозата кај критично болни пациенти со потврдена инфекција со Covid-19.

47. Eftimova, Biljana and Lazarova, Biljana and **Gazepov, Strahil** and Naumovska, Zorica (2021) *Prognostic value of lactate dehydrogenase for in-hospital mortality in critically ill patients with Covid-19*. Knowledge - International Journal, Scientific Papers, 45 (7). pp. 1447-1451. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28068>

LDH е прогностички биомаркер со прифатлива точност за предвидување на морталитетот во болница кај критично болни пациенти со COVID-19. Ова може да им помогне на лекарите во процесот на ефикасна идентификација на

пациенти со висок ризик од смрт и рационално приоритизирање на ресурсите со цел да се иницираат поагресивни третмани во порана фаза за да се спасат животите на пациентите. LDH е поволен прогностички биомаркер со висока точност за предвидување на морталитетот во болница кај критично болни пациенти со COVID-19. Овој лесно достапен биомаркер ќе ги насочи лекарите ширум светот ефикасно да ги приоритизираат ресурсите за пациенти со висок ризик од смртност и да имплементираат поагресивни третмани во порана фаза за да се спасат животите на пациентите, особено во сиромашните региони.

Учество на научен собир со устен реферат

1. Одржано предавање на XXXI интернационална научна конференција Knowledge without borders на тема *Amblyopia and strabismus in childhood*, одржана 23-26.6.2021 г., Будва, Р.Црна Гора, модератор на тематска сесија. Одржано предавање пред офталмолозите од Источна Македонија во Струмица на тема „Улогата на лумбрикоидните капки во постоперативниот период“.

2. Одржано предавање на XXXV интернационална научна конференција The power of knowledge на тема *Impact of Covid-19 and Retinal Blood Vessels*, одржана во Врњачка Бања, Р.Србија, 1-3.4.2022 г., модератор на тематска сесија.

3. Одржано предавање на XXXVIII интернационална научна конференција Knowledge - capital of the future на тема *External Ophthalmomyiasis*, одржана 6-9.10. 2022 г. во Переа, Р. Грција.

4. Одржано предавање XV интернационална научна конференција Knowledge capital of the future на тема *Corneal dystrophy Groenow-I*, одржана во Соко Бања, 6-9.4.2023 г., модератор на тематска сесија.

5. Одржано предавање на XIII интернационален симпозиум на Националната академија Глауком на сесијата глауком/ретиња како гост/лектор на тема *Diabetic retinopathy: new aspects*, одржана на 6.4.2024 година во Софија, Р.Бугарија.

6. Одржано предавање на XLIV интернационална научна конференција Knowledge without borders на тема *Cataract: treatment with phacoemulsification at Clinical Hospital Stip in 2023*, одржана во Соко Бања, 29-31.3.2024 година.

7. Одржано предавање на XLVIII интернационална научна конференција Knowledge in practice на тема *Keratokonius treatment with corneal collagen crosslinking*, одржано на 3.4.2025 година во Истанбул, Р.Турција.

Објавени книги

Во последните 5 години има објавено два рецензирани учебника и тоа:

1. Апарати и инструменти во оптометријата, <http://e-lib.ugd.edu.mk/1197>;
2. Слабовидост (во тек на објавување).

Член на организациски или научен одбор на научен собир

Проф. д-р Страхил Газепов во период од 2018 до 2023 год. бил во Управниот одбор во Здружението на офталмолози на Македонија.

Член на Научниот одбор на 3. и 4. Студентски конгрес на студентите на Медицински факултет при УГД во 2024 и 2025 година .

Член на Организацискиот одбор на 5. Конгрес на офталмолозите на Македонија со меѓународно учество, одржан 30.8. - 1.9.2022 г. во Охрид.

Студиски престој во странство

Во текот на својата работна кариера, проф. д-р Страхил Газепов во три наврати бил на повеќемесечна стручна едукација во болницата Токуда во Република Бугарија и тоа: од 15.10 до 21.12.2012 година за имплементација на факоемулсификација во хирургијата на катаракта, од 17.11 до 12.12.2014 година индивидуален тренинг курс за фемтосекунден ласер во катаракталната хирургија и од 7 до 22.12.2015 година тренинг курс за ласерфотокоагулација.

Рецензент на научни трудови

1. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, ISSN 1857-5587- 2020 год.

2. Manuscript title: CLINICAL AND RADIOLOGICAL FACTORS IN TRAUMATIC OPEN- GLOBE INJURIES OPERATED VIA PRIMARY ENUCLEATION, EVISCERATION VERSUS PRIMARY REPAIR IN SOMALIA

Article type: Original Research

Author: Dr Calisir

Journal: Clinical Ophthalmology (Journal Impact Factor: 2.2)

Submitted on: 29 Aug 2025

III. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Пленарно предавање на стручен собир

1. По покана на стручниот колегиум на Специјалната болница „Систина офталмологија“, проф. д-р Страхил Газепов има одржано предавање од областа на офталмологијата на нивниот семинар со меѓународно учество одржан во Скопје.

2. Одржано стручно предавање пред стручниот колегиум на РЕ Очни болести при Клиничка болница Штип на тема „Фиксни комбинации во третман на глауком“.

3. Одржано предавање пред офталмолозите од Источна Македонија во Струмица на тема „Улогата на лумбрикоидните капки во постоперативниот период“.

Член на уредувачки одбор на стручно списание

Член на Редакцискиот одбор на информативниот гласник „Медикус“ при ЈЗУ Клиничка болница - Штип од 2010 година.

Учесник во научен проект

1. Учесник во проект за контрола на очниот притисок за населението во Општина Штип.

2. Заедно со студентите е организатор секоја година за мерење на очниот притисок на професорите при Факултетот за медицински науки на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, за Светскиот ден на борба против глауком.

Елаборати и експертизи

1. Работи на изготвување на Елаборат на Министерството за образование и наука во 2017 година за изготвување на програмите за стручните школи во средното и вишото образование.

2. За потребите на Министерството за правда и Бирото за судски вештачења е лиценцирано вешто лице од областа на офталмологијата до ден-денес.

3. Лиценциран надворешен акредитатор при Владина агенција за акредитација на здравствените услуги во Република Северна Македонија.

4. Претседател е на Комисијата за оценување и доделување на нега од туѓо лице при Министерството за труд и социјална политика на Република Северна Македонија.

5. Долгогодишен претседател на Комисијата за контрола на квалитет и етички прашања при ЈЗУ Клиничка болница – Штип.

Рецензентски комисии за избор во звања

6. Претседател на Рецензентска комисија и Комисија за одбрана на докторат, Одлука бр.02026-179/3 донесена на 19.2.2025 година, УГД.

7. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-40/18 од 28.1.2022 година, УГД.

8. Член на Рецензентска комисија за избор, Универзитетски гласник 50/21, Одлука 2002-34/11 од 23.1.2023 година, УГД.

9. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-183/10 од 3.7.2023 година, УГД.

10. Рецензент на скрипта „Анатомија и физиологија на око“ од доц. д-р Билјана Ивановска-Аџиевска, Одлука бр. 2002-219/25 од 1.9.2023 година, УГД

11. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-142/5 од 26.5.2023 година, УГД.

12. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 02-4980/24 од 6.11.2023 година при УКИМ.

13. Претседател на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 02-2860/23 од 20.6.2023 година при УКИМ.

14. Претседател на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 02-4980/25 од 6.11.2023 година при УКИМ.

15. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 0302-266/2 од 10.4.2025 година при МИТ универзитет.

Менторства на специјалистички студии од втор степен

16. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Стефанија Владимирова од 6.6.2024 година.

17. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Марија Цветкова од 13.6.2024 година.

18. Ментор и член Рецензентска комисија и на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Елена Јакимовски од 7.8.2024 година.

19. Ментор и член Рецензентска комисија и на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Дијана Бајовска од 3.7.2024 година.

20. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Ана Спасовска од 3.7.2024 година.

21. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Ана Георгиева од 3.7.2024 година.

22. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Викторија Мирчевска од 346-7 од 17.6.2024 година.

23. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Христина Михов.

24. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Митко Каров, 2024 година.

25. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Елизабета Ангелеска, 2024 година.

Менторства на специјализации по офталмологија

26. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Весна Пешевска-Јанков.

27. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Илија Атанасов.

28. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Дрејтон Бина.

29. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Ширибан Емини.

30. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Ева Марковска.

31. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Агон Абдија.

32. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Леутрим Шагири.

33. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Тони Шекеринов.

34. Ментор уште на шест активни специјализанти.

Менторства на докторанди

35. Ментор на докторанд д-р Мартина Георгиевска-Камчева.

36. Ментор на докторанд д-р Тони Шекеринов.

37. Ментор на докторанд д-р Илијаз Исмаили.

Член на владини тела

1. Во последните пет години проф. д-р Страхил Газепов го предводи тимот за акредитација при владината АКАЗУМ на поголемите болници во Република Македонија

ЈЗУ Клиничка болница – Тетово,

ЈЗУ Општа болница Куманово,

ЈЗУ Општа болница Велес и

ПЗУ „Систина офталмологија“ - Скопје, Република Северна Македонија.

Стручни награди и признанија

1. Наградуван е од Македонското лекарско друштво со ПЛАКЕТА за значаен придонес во остварувањето на целите и задачите на Македонското лекарско друштво по повод Денот на здравството 7.4.2016 г.

2. БЛАГОДАРНИЦА од Лекарска комора на Република Северна Македонија за особен придонес и ангажираност при справување со пандемијата предизвикана од корона вирусот COVID-19 на 5.6.2021 г. во Скопје.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на приложените документи, како и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија е едногласна за позитивната оценка на целокупната досегашна работа на проф. д-р Страхил Газепов.

Кандидатот ги исполнува сите предвидени услови за избор во вонреден професор / доцент за наставно-научната област офталмологија, согласно со Законот за високо образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Според тоа, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да го усвои нашиот предлог и **кандидатот вонреден проф. д-р Страхил Газепов да го избере во звање редовен професор за наставно-научната област офталмологија.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Емилија Ѓошевска-Даштеvsка, редовен професор, претседател, с.р.

Проф. д-р Милица Ивановска, редовен професор во пензија, с.р.

Проф. д-р Милена Голубович-Арсовска, ред. професор во пензија, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Ред. бр.	НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	Поени				
4	Избор во звање вонреден професор	40				
	Вкупно	40				
Р. бр.	НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
7	Научно списание во кое трудовите кои се објавуваат подлежат на рецензија и кое има меѓународен уредувачки одбор, во кој учествуваат членови од најмалку три земји при што бројот на членови од една земја не може да надминува две третини од вкупниот број на членови Прв автор, со реден број 1-22 Втор автор, со реден број 23-43 Останати автори, со реден број 44, 45					384
10	Пленарно предавање на научен собир 1. Одржано предавање на XXXI интернационална научна конференција Knowledge without borders на тема <i>Amblyopia and strabismus in childhood</i> , одржана од 23 до 26.6.2021 г., Будва, Р.Црна Гора, каде што бил и модератор на тематска сесија. 2. Одржано предавање на XXXV интернационална научна конференција The power of knowledge на тема <i>Impact of Covid-19 and Retinal Blood Vessels</i> , одржана во Врњачка Бања, Р.Србија, 1-3.4.2022 г., модератор на тематска сесија. 3. Одржано предавање на XXXVIII интернационална научна конференција Knowledge -capital of the future на тема <i>External Ophthalmomyiasis</i> , одржана 6-9.10.2022 г. во Переа, Р. Грција 4. Одржано предавање XV интернационална научна конференција Knowledge capital of the future на тема <i>Corneal dystrophy Groenow-I</i> , одржана во Соко Бања, 6-9.4.2023 г., модератор на тематска сесија 5. Одржано предавање на XIII интернационален симпозиум н Националната академија Глауком на сесијата глауком/ретиња како гост на тема <i>Diabetic retinopathy: new aspects</i> , одржана на 6.4.2024 г., одржана во Софија, Р.Бугарија 6. Одржано предавање на XLIV интернационална научна конференција Knowledge without borders на тема <i>Cataract: treatment with phacoemulsification at Clinical Hospital Stip in 2023</i> , одржана на 29-31.3.2024 г. во Соко Бања, Р.Србија 7. Одржано предавање на XLVIII интернационална научна конференција Knowledge in practice на тема <i>Keratokonus treatment with corneal collagen crosslinking</i> , одржано на 3.4.2025 г. во Истанбул, Р.Турција			7	6	42

26	Член на организациски или научен одбор на научен собир на 4. Студентски конгрес на УГД	1	1			1
32	Рецензент на научен/стручен труд 1. Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, ISSN 1857-5587-2020 год.			1	1	1
31	Рецензент на научен труд објавен во списание со фактор на влијание Manuscript title: CLINICAL AND RADIOLOGICAL FACTORS IN TRAUMATIC OPEN-GLOBE INJURIES OPERATED VIA PRIMARY ENUCLEATION, EVISCERATION VERSUS PRIMARY REPAIR IN SOMALIA Article type: Original Research Author: Dr Calisir Journal: Clinical Ophthalmology (Journal Impact Factor: 2.2) Submitted on: 29 Aug 2025			1	3	3
33	Рецензент на научна публикација, учебник и учебни помагала „Анатомија и физиологија на око“ од доц. д-р Билјана Ивановска-Аџиевска, Одлука бр. 2002-219/25 од 1.9.2023 г., УГД			1	3	3
ВКУПНО						434

Р. бр.	III. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА И ОРГАНИЗАЦИСКО-РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
54	Книга/учебник	2	10			20
89	Член на факултетски органи, комисији - Ментор и рецензент на втор циклус специјалистички стручни студии 1. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Стефанија Владимирова од 6.6.2024 г. 2. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Марија Цветкова од 13.6.2024 г. 3. Ментор и член Рецензентска комисија и на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Елена Јакимовски од 7.8.2024 г. 4. Ментор и член Рецензентска комисија и на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Дијана Бајовска од 3.7.2024 г. 5. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Ана Спасовска од 3.7.2024 г. 6. Ментор и член Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Ана Георгиева од 3.7.2024 г. 7. Ментор и член на Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Викторија Мирчевска од 346-7 од 17.6.2024 г. 8. Ментор и член на Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Христина Михов					

<p>89</p>	<p>9. Ментор и член на Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Митко Каров, 2024 г. 10. Ментор и член на Рецензентска комисија и член на Комисија за одбрана на специјалистички труд на Елизабета Ангелеска, 2024 г. - Ментор и рецензент на трет циклус студии 1. Ментор на докторанд д-р Мартина Георгиевска-Камчева 2. Ментор на докторанд д-р Тони Шекеринов 3. Ментор на докторанд д-р Илијаз Исмаили - Претседател или член на Рецензентска комисија за избор на наставник во насловно звање насловен доцент/ насловен вонреден професор за наставно-научна област 1 Претседател на Рецензентска комисија и Комисија за одбрана на докторат, Одлука бр.02026-179/3, донесена на 19.2.2025 год., УГД 2 Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-40/18 од 28.1.2022 год., УГД 3. Член на Рецензентска комисија за избор, Универзитетски гласник 50/21, Одлука 2002-34/11 од 23.1.2023 г., УГД 4. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-183/10 од 3.7.2023 г., УГД 5. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 2002-142/5 од 26.5.2023 г., УГД 6. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр. 02-4980/24 од 6.11.2023 г. при УКИМ 7. Претседател на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр.02-2860/23 од 20.6.2023 г. при УКИМ 8. Претседател на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр.02-4980/25 од 6.11.2023 при УКИМ 9. Член на Рецензентска комисија за избор, Одлука бр.0302-266/2 од 10.4.2025 г. при МИТ универзитет Менторства на завршени специјализации по офталмологија 1. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Весна Пешевска-Јанков 2. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Илија Атанасов 3. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Дрејтон Бина 4. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Ширибан Емини 5. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Ева Марковска 6. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Агон Абдија</p>	<p>30</p>	<p>3</p>		<p>90</p>
	<p>7. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Леутрим Шагири 8. Ментор и член на Комисија за одбрана на специјализант д-р Тони Шекеринов</p>				

63	Пленарно предавање на стручен собир Одржано предавање пред офталмолозите од Источна Македонија во Струмица во 2023 год. на тема „Улогата на лумбрикоидните капки во постоперативниот период“	1	2			2
66	Член на уредувачки одбор на стручно списание Учесник во научен проект	1	0,5			0,5
78	Елаборати и експертизи					
87	Раководител на Катедра по офталмологија (Одлука бр. 2002-58/23 од 20.2.2023 г., раководител на РЕ Очни болести при Клиничка болница - Штип од 2024 г.	2	3			6
88	Член на владини тела -Лидер на тимот за акредитација на ЈЗУ Општа болница Куманово во 2022 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http://www. akazum.gov.mk/ -Лидер на тимот за мониторинг за акредитација на ЈЗУ Општа болница Куманово во 2025 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http:// www.akazum.gov.mk/ - Лидер на тимот за мониторинг за акредитација на ЈЗУ Општа болница Велес во 2021 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http://www. akazum.gov.mk/ -Член на тимот за акредитација на ПЗУ „Систина офталмологија“ - Скопје во 2023 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http://www. akazum.gov.mk/ -Член на тимот за акредитација на ЈЗУ Клиничка болница Тетово во 2023 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http://www. akazum.gov.mk/ -Лидер на тимот за мониторинг за акредитација на ЈЗУ Општа болница Тетово во 2025 г. при Владината агенција за акредитација на здравствени установи во Република Северна Македонија http://www. akazum.gov.mk/ -Претседател на Комисија за доделување на нега од туѓо лице при Министерство за труд и социјална политика на Република Северна Македонија од 2024 год.	7	5			35
	ВКУПНО					153,5
	ВКУПНО ОД СИТЕ АКТИВНОСТИ					627,5

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНА ОБЛАСТ ТУРИЗАМ И УГОСТИТЕЛСТВО НА ФАКУЛТЕТ ЗА ТУРИЗАМ И БИЗНИС ЛОГИСТИКА ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 2102-177/5 од 4.12.2025 година донесена на 340. седница на Наставно-научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика, одржана на 4.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник за наставно-научна област *туризам и угостителство* на Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година и во предвидениот рок се пријави д-р Цветанка Ристова-Магловска, доцент на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултет за туризам и бизнис логистика да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Цветанка Ристова-Магловска е родена на 17 април 1990 година во Гевгелија. Основното образование го завршува во родниот град, а средното образование го завршува со одличен успех во 2008 година во СОУ „Јосиф Јосифовски“ повторно во Гевгелија, на насоката Хотелски туристички техничар. Во учебната 2008/2009 година се запишува на насоката Туризам на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, каде што студиите ги завршува во 2011 година со просек 9,29 и се стекнува со диплома со стручен назив дипломиран менаџер по туризам.

Во учебната 2011/2012 година продолжува со постдипломски студии на насоката Меѓународен туризам на истиот факултет. На 23 март 2015 година ги завршува магистерските студии со просек 9,75, а со одбраната на магистерскиот труд на тема „Хотелиерството во функција на зголемување на туристичкиот промет од транзитни туристи“ се стекнува со звање магистер по меѓународен туризам.

Од учебната 2017/2018 година е студент на докторски студии на насоката Туризам и угостителство на Факултетот за туризам и бизнис логистика. На 12 февруари 2021 година успешно го одбранува докторскиот труд „Дигитализација во хотелиерството: Примена на big data во хотелското гостинско искуство“ и се стекнува со звање доктор на науки по туризам и угостителство, со просечна оценка 10,00.

Професионалната кариера ја започнува како волонтер од октомври 2013 до април 2015 година во студентската служба и по стручни предмети на Катедрата за туризам при Факултетот за туризам и бизнис логистика. Од септември 2017 до април 2021 година работи како асистент-докторанд, а од мај 2021 година е доцент во наставно-научната област хотелиерство и организација на угостителство.

Општи услови за избор:

- Просечен успех: додипломски студии 9,29, постдипломски студии 9,75.
- Научен степен: доктор на науки по туризам и угостителство.
- Објавени најмалку пет рецензирани научни труда во референтна научна публикација согласно со Законот за високото образование во последните пет години пред објавување на огласот за избор.
 - Претходно избрана во звање доцент за наставно-научните области хотелиерство и организација на угостителство, со Одлука бр. 2102-136/3 на 246. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика, одржана на 11.5.2021 година.
 - Поседува способност за изведување високообразовна дејност, вклучувајќи реализирање предавања и вежби на прв, втор и трет циклус студии, менторство на дипломски трудови, учество во изработка на студиски програми и истражување со популаризација на научни резултати.

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излекување
1.	Ristova Maglovska, C.	Joy of Missing Out (JOMO) in the Hotel Sector: A Quantitative Analysis of Guests' Attitudes, Behaviors, Service Perceptions and Willingness to Pay for Digital Disconnection Experiences	Trends in Economics, Finance, and Management Journal, 7(2). ISSN 2671-3365	2019 г.
2.	Ristova Maglovska, C., Magdinceva-Shopova, M., & Stefanova- Stojanovska, A.	The impact of recreational activities in hotels on the mental health of guests	Research in Kinesiology, 53(1). ISSN 1857-7679	2011 г.
3.	Ristova Maglovska, C.	Digital skills among students in tourism and hospitality studies: the case of North Macedonia	KAIROS: Media and Communication Review, 6(1). ISSN 2955-1927	2022 г.
4.	Ristova Maglovska, C.	Hotel terminology: origins and evolution	Economic Development, 27(1-2). ISSN 1857-7741	1999 г.
5.	Ristova Maglovska C., & Angelkova Petkova, T.	Analysis of crisis management in the hotel industry: the case of Macau	Economic Development, 25 (5). ISSN 1857-7741	1999 г.

Посебни услови:

- Кандидатката има активно учество во научноистражувачки и стручно-апликативни проекти, со значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати.
 - Научноистражувачки проект: учествува во меѓународниот проект COST Action CA24125 „Cultural Heritage in Crisis. Transdisciplinary Assessment of Legal and Regulatory Framework“ (CRICULT) (2025-2029), кој се фокусира на заштита на културното наследство во кризни ситуации, развивајќи трансдисциплинарни правни и регулаторни рамки. Овој проект е особено релевантен за туризмот, бидејќи зачуваното и сигурно културно наследство директно влијае на одржливоста и квалитетот на туристичките дестинации.

- Научноистражувачки проект: учествува во меѓународниот проект COST CA21107 „Work Inequalities in Later Life Redefined by Digitalization“ (DIGI-net) (2022-2026), кој се фокусира на истражување на влијанието на дигитализацијата врз работните нееднакости во подоцнежните фази од животот, со активности вклучувајќи анализа на податоци, презентации на меѓународни конференции и публикации во референтни списанија.

- Стручно-апликативен проект: учествува во проектот „Building a Sustainable NGO and University Partnership Inspired by the Swedish Best Case“ (2023), кој има за цел воспоставување долгорочна партнерска соработка помеѓу универзитети и невладини организации, вклучувајќи организирање на работилници и примена на резултатите за подобрување на практичните процеси во образованието и социјалната работа.

- Придонесот на кандидатката во оспособувањето на помлади наставници и соработници се изразува преку заедничка подготовка на научни и стручни трудови и активно учество во проекти и настани кои ја унапредуваат наставната и истражувачката пракса.

- Кандидатката има освоени од НО – 30 поени; НИ – 118 поени; САОР – 103 поени или вкупно 251 поени. Согласно со Правилникот за избор во звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ од Штип и Законот за високо образование на Република Северна Македонија, Комисијата констатира дека кандидатката д-р Цветанка Ристова-Магловска ги исполнува општите и посебните услови за избор во звање вонреден професор.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Универзитетска кариера кандидатката д-р Цветанка Ристова-Магловска ја започнува уште како волонтер со учество во наставно-образовната дејност на Факултетот за туризам и бизнис логистика и асистирање во наставата на повеќе предмети од прв циклус студии. Потоа на 21.6.2017 г. со Одлука бр. 2102-319/5, по претходно објавен Конкурс, на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип е избрана за асистент-докторанд за наставно-научна област хотелски инженеринг. Реализацијата на настава за вежби ја врши за група предмети: Хотелиерство, Ресторански менаџмент, Основи на туризам, Менаџмент во туризмот и угостителство, Информациони системи во туризам и угостителство, Современи трендови во угостителство и Менаџмент на мени на насоките Туризам, Гастрономија, исхрана и диететика и Хотелско-ресторанска на прв циклус студии во градовите Гевгелија, Штип и Скопје.

На 11.5.2021 г., со Одлука бр. 2102-136/3 на Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката е избрана во доцент за наставно-научни области хотелиерство и организација во угостителство. Како доцент е ангажирана на студиските програми Туризам и угостителство, Хотелско-ресторански менаџмент и Гастрономија и исхрана на прв циклус студии на Меѓународен туризам, Бизнис логистика и Бизнис администрација на втор циклус студии и Туризам и угостителство на трет циклус студии.

Во овој изборен период реализира настава по предметите: Хотелска продажба и рецепциско работење, Менаџмент на сместување и хотелско домаќинство, Дигитални трендови во хотелиерството, Информациони

системи во туризам и угостителство и Современи трендови во угостителството. На втор циклус студии реализира настава по предметите: Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација, Управување со искуството на гостинот, Дигитални платформи во туризам и хотелиерство и Примена на дигитални платформи во бизнис секторот. На трет циклус студии реализира настава по предметот Управување со искуството на гостинот.

Од изборот во наставно-научно звање доцент, па до денес, кандидатката дала исклучителен придонес во практичното оспособување на студентите. Таа е ангажирана во организацијата и реализацијата на практичната настава за студентите на студиската програма: Туризам и угостителство, Хотелско-ресторански менаџмент и Гастрономија и исхрана.

Во периодот од 2021 година до денес, д-р Цветанка Ристова-Магловска има објавено два рецензирани учебници, една скрипта и практикум, наменети за поддршка на академскиот развој и едукацијата на студентите на Факултетот за туризам и бизнис логистика:

1. Ангелкова Петкова, Т., **Ристова Магловска, Ц.** (2025). Одржливост и дигитализација во туристичката дестинација и хотелскиот сектор. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-277-100-7, <https://eprints.ugd.edu.mk/35754/>

2. Ангелкова Петкова, Т., **Ристова Магловска, Ц.** (2023). Специфични видови на туризам. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISBN 978-608-277-006-2, <https://eprints.ugd.edu.mk/32429/>

3. **Ристова Магловска, Ц.** (2022). Дигитални трендови во хотелиерството. Универзитет „Гоце Делчев - Штип“. ISBN 978-608-244-880-0 <https://eprints.ugd.edu.mk/29932/>

4. **Ристова Магловска, Ц.** (2022). Дигитални трендови во хотелиерството - практикум. Универзитет „Гоце Делчев - Штип“. ISBN 978-608-244-881-7, <https://eprints.ugd.edu.mk/29933/>

Кандидатката активно публикува и научни трудови во рецензирани списанија и учествува со свои истражувања на национални и меѓународни научни конференции.

5. **Ristova Maglovska, C.** (2025). Between Innovations And Over-Reliance: The Impact Of Digital Technology On Guest Perceptions And Expectations In Hotels. *Academos Journal* 1(1), 37-45. ISSN 2955-2753

Трудот ги испитува перцепциите и очекувањата на хотелските гости кон дигиталната технологија, со фокус на ризиците од прекумерна зависност од автоматизирани системи, и покажува дека оптималниот баланс помеѓу технолошка ефикасност и човечкиот фактор е клучен за довербата и задоволството на гостите.

6. **Ristova Maglovska, C.** (2025). Joy of Missing Out (JOMO) in the Hotel Sector: A Quantitative Analysis of Guests' Attitudes, Behaviors, Service Perceptions and Willingness to Pay for Digital Disconnection Experiences. *Trends in Economics, Finance, and Management Journal*, 7(2). ISSN 2671-3365

Трудот ги анализира емоционалните и бихевиоралните реакции на гостите кон намерното дигитално исклучување во хотелите и утврдува кои психолошки, бихевиорални и демографски фактори ја формираат нивната подготвеност да платат за ЈОМО-услуги. Покажува дека емоционалните придобивки, ниската дигитална поврзаност и позитивниот став кон ЈОМО

значајно ја предвидуваат намерата и веројатноста за избор на дигитални детокс хотелски искуства.

7. **Ristova Maglovska, C.**, Magdinceva-Shopova, M., Stefanova-Stojanovska, A. (2025). The impact of recreational activities in hotels on the mental health of guests. *Research in Kinesiology*, 53(1). ISSN 1857-7679

Овој труд има за цел да ја утврди врската помеѓу рекреативните активности во хотелските комплекси и менталната благосостојба на гостите, со акцент на тоа кои активности придонесуваат најзначајно кон намалување на стресот и подобрување на психолошката состојба. Притоа, анализата обезбедува емпириски докази за нивното влијание и ги идентификува активностите со најсилен позитивен ефект.

8. **Ristova Maglovska, C.** (2025). Digital skills among students in tourism and hospitality studies: the case of North Macedonia. *KAIROS: Media and Communication Review*, 6(1), 129-142. ISSN 2955-1927, <https://eprints.ugd.edu.mk/36675/>

Трудот го истражува нивото на дигитални вештини кај студенти во туризам и хотелиерство во Северна Македонија, со цел да се оцени подготовката на идните кадри за технолошки ориентираната индустрија. Истражувањето е спроведено преку анкета меѓу 100 додипломски студенти на Факултетот за туризам и бизнис логистика.

9. **Ristova Maglovska, C.** (2025). Hotel terminology: origins and evolution. *Economic Development*, 27(1-2), 180-192. ISSN 1857-7741, <https://eprints.ugd.edu.mk/35983/>

Истражувањето во овој труд ги анализира специфичните термини и фрази кои се користат во хотелскиот сектор за дефинирање на услуги, улоги и операции, со цел да се подобри комуникацијата помеѓу вработените и гостите, да се оптимизираат работните процеси и да се обезбеди конзистентност во испораката на услуги, при што особено внимание е посветено на влијанието на технологијата и зголемените барања на гостите врз современата хотелска терминологија.

10. **Ristova Maglovska, C.** (2024). Usage and impact of mobile guest applications in hotels: will they remain essential in 2025? *Knowledge – International Journal*, 67(6), 1005-1010. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/35280/>

Фокусот на истражувањето е кон мобилните апликации како иновација во хотелската индустрија кои значително го подобруваат искуството на гостите и ефикасноста на оперативните процеси, овозможувајќи персонализирани услуги, комуникација во реално време и дигитални клучеви за соби, при што се разгледува нивната иднина и неопходност во 2025 година.

11. **Ristova Maglovska C.**, Angelkova Petkova, T. (2023). Google Hotel Ads: new ways to drive hotel bookings and reach guests. *Knowledge – International Journal*, 57(1), 109-114. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/31648/>

Google Hotel Ads се истражува како мета-платформа за директна резервација во хотелскиот сектор, со анализирана функционалност, стратегии за реклама и придобивки за хотелите во контекст на зголемена конкуренција и оптимизација на повратот на инвестицијата.

12. **Ristova Maglovska C.**, Angelkova Petkova, T. (2022). Analysis of crisis management in the hotel industry: the case of Macau. *Economic Development*, 25(5), 108-122. ISSN 1857-7741 <https://eprints.ugd.edu.mk/30736/>

Управувањето со кризи во хотелската индустрија е фокусот на овој труд преку примерот на Макао, со акцент на реакцијата на секторот кон пандемијата КОВИД-19, брзината и одлучноста на владините одлуки, како и способноста на хотелите да се усогласат со владините политики, што се покажало како клучно за закрепнување и развој на секторот.

13. **Ristova Maglovska C.** (2025). From FOMO to JOMO: Understanding Generation Z Preferences and Behavior Intentions in Hotels. In: *24rd IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management*, 11-12 October 2025, Ohrid, North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/36679/>

Трудот го испитува влијанието на FOMO (страв од пропуштање) и JOMO (радост од пропуштање) врз преференциите и однесувањето на генерацијата Z во хотели. Резултатите покажуваат дека FOMO ги поттикнува младите да избираат модерни, популарни и визуелно привлечни хотели, додека JOMO ги води кон искуства ориентирани кон благосостојба и лични вредности. Исто така, внатрешниот конфликт помеѓу социјалните очекувања и личните вредности ја објаснува двојноста во нивните хотелски избори.

14. Магдинчева Шопова, М., Стојановска-Стефанова, А., **Ристова Магловска, Ц.** (2025). Изготвување и поднесување на финансиски извештаи кај мали претпријатија во Македонија. In: *Naučni skup „Računovodstvo i revizija u teoriji i praksi“*, 16 May 2025, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina. <https://eprints.ugd.edu.mk/35988/>

Целта на истражувањето во овој труд е да се идентификуваат предизвиците со кои се соочуваат малите претпријатија при исполнување на законските обврски. Преку примена на дескриптивен и аналитички метод за анализа на законските обврски и активности се истражува процесот на изготвување и поднесување на финансиски извештаи од страна на мали претпријатија во РС Македонија.

15. **Ristova Maglovska, C.** (2025). Sustainable Hotel Operations. In: *23rd IBANESS Congress Series on Economics, Business and Management*, 15-16 March 2025, Plovdiv, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/35828/>

Истражувањето во трудот е насочено кон одржливите хотелски операции со нагласок на еколошки, социјални и економски аспекти, вклучувајќи енергетска ефикасност, управување со отпад, фер третман на персоналот и долгорочна профитабилност, како и предизвиците и решенијата за нивна имплементација.

16. **Ristova Maglovska, C.**, Angelkova Petkova, T., Dzambaski, M. (2024). Factors influencing intentions in hotel selection: Millennials' perception. In: Седма меѓународна научна конференција „Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, 17 мај 2024, Скопје, РС Македонија. <https://eprints.ugd.edu.mk/34501/>

Во трудот се истражуваат факторите што влијаат на намерите на милениумците при изборот на хотел, со акцент на комплексноста на однесувањето на гостите. Авторите анализираат како позитивните онлајн рецензии, методите на цени и други аспекти влијаат на конечната одлука за избор на хотел.

17. Ангелкова Петкова, Т., Китанов, В., **Ристова Магловска, Ц.** (2023). Млековод - Уникатна туристичка дестинација во манастир „Св. Јоаким Осоговски“, Крива Паланка. In: Шеста меѓународна научна конференција

„Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, 19 мај 2023, Скопје, РС Македонија. <https://eprints.ugd.edu.mk/31832/>

Авторите го истражуваат потенцијалот на манастирот „Св. Јоаким Осоговски“ во Крива Паланка како уникатна туристичка дестинација, со анализирани природни ресурси, традиционални занаети и културно наследство, и разгледани можности за развој на планински, зимски, рурален и еко туризам за зголемување на туристичката атрактивност и економскиот развој на регионот.

18. **Ristova Maglovska, C.** (2022). Generation Clean: Redefining hospitality marketing promotion. In: *12th International Conference on Economy, Business & Society in Digitalized Environment*, 23-25 Sept 2022, Prilep, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/30469/>

Фокусот на анализа во овој труд е како пандемијата КОВИД-19 ја трансформирала индустријата за угостителство, особено во однос на хигиенските стандарди и маркетинг стратегиите. Воведувањето на новата група гости, наречена „Generation Clean“, бара од хотелите да ги приспособат своите маркетинг активности, вклучувајќи јасна комуникација за хигиенските процедури и сертификации, за да се одговори на зголемените очекувања за безбедност и чистота.

19. Ангелкова Петкова, Т., **Ристова Магловска, Ц.** (2021). Значењето на туристичките агенции за развој на Македонија како атрактивна туристичка дестинација. In: *Четврта меѓународна научна конференција „Предизвиците во туризмот и бизнис логистиката во 21 век“*, 19 ноември, Штип, РС Македонија. <https://eprints.ugd.edu.mk/29379/>

Трудот ја анализира улогата на туристичките агенции во развојот на Македонија како туристичка дестинација, со акцент на рецептивните агенции, нивното влијание врз привлекувањето странски туристи и промоцијата на домашните убавини, како и придонесот кон економскиот развој на туризмот.

20. **Ristova Maglovska, C.**, Durgutov, I. (2021). Rebuilding tourism and travel for the future: Policy responses to the coronavirus (COVID-19). In: *The 4th International Scientific Conference “Challenges of Tourism and Business Logistics in the 21st Century”*, 19 Nov 2021, Stip, RN Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/29380/>

Во трудот се анализираат одговорите од протоколите на пандемијата КОВИД-19 во секторите туризам и патувања. Во трудот се истакнува дека овие сектори се меѓу најпогодените од пандемијата, со значителен пад на меѓународната побарувачка и глобални патувачки ограничувања, вклучително и затворање на граници. По намалувањето на бројот на новозаболени, многу земји започнаа со ублажување на рестрикциите преку програми за зајакнување на туризмот, кои вклучуваат поттикнување на домашниот туризам, како и инвестирање во поотпорен и одржлив туристички сектор.

21. Popeska, B., Sivevska, D., **Ristova Maglovska, C.** (2021). Effects of COVID-19 pandemics in participation in outdoor activities– case study of students from Goce Delcev University. In: *The 13th International Scientific Conference “Modern Trends of Physical Education and Sport”*, 5 Nov 2021, Sofia, Bulgaria. <https://eprints.ugd.edu.mk/29134/>

Авторите го анализираат ефектот од пандемијата КОВИД-19 врз учеството на студентите од Универзитетот „Гоце Делчев“ во активности

на отворено, при што се идентификувани намалувања во учеството, но и здравствени и психолошки придобивки кои мотивираат за рекреација на отворено.

Д-р Цветанка Ристова-Магловска како истражувач е дел од истражувачкиот тим на научноистражувачки проект:

22. COST CA24125 „Cultural Heritage in Crisis. Transdisciplinary Assessment of Legal and Regulatory Framework“ (CRICULT) (2025-2029) во една работа група (WG5) Прекумерен туризам и занемарување на културното наследство. Целта на проектот COST Action CA24125 (CRICULT) е да се истражи како различни кризи (природни, воени, социјални итн.) влијаат врз културното наследство и да се развијат правни и регулаторни рамки за заштита, преку трансдисциплинарен пристап. <https://eprints.ugd.edu.mk/36789/>

23. COST CA21107 „Work Inequalities in Later Life Redefined by Digitalization“ (DIGI-net) (2022-2026) во две работни групи (WG1) Дигитализација и социјални нееднакости и (WG2) Дигитализација и медиуми.

Целта на проектот COST Action CA21107 (DIGI-net) е да се надминат критичните празнини во разбирањето како дигитализацијата ги преобликува нееднаквостите во работата во подоцнежниот живот, преку поттикнување на интердисциплинарна соработка, градење на истражувачки капацитети и поврзување на истражувањето со политиката за намалување на нееднаквостите меѓу постарите работници во Европа. <https://eprints.ugd.edu.mk/36461/>

Во последниот изборен период д-р Ристова Магловска е член на неколку меѓународни уредувачки одбори на списанија и организациски одбори на конференции и симпозиуми:

- Член на уредувачки одбор на научно списание:

24. International Journal of Economics, Management and Tourism. <https://js.ugd.edu.mk/index.php/ijemt>

- 25. Academos Journal. <https://academosjournal.com/index.php/aj>

- Член на организациски или научен одбор на научен собир:

26. Научен одбор – International Scientific Conference “Tourism and green investments”, Faculty of Hotel Management and Tourism in Vrnjačka Banja, University of Kragujevac.

27. Организациски одбор – Меѓународна научна конференција „Предизвиците на туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, организирана од Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

28. Програмски одбор – Меѓународна научна конференција „Предизвиците на туризмот и бизнис логистиката во 21 век“, организирана од Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

29. Програмски одбор – Меѓународен студентски симпозиум „Предизвиците во новиот свет на дигиталната ера – мултидисциплинарен пристап“, организиран од Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

30. Програмски одбор – Национална конференција „Културното наследство меѓу туризмот и идентитетот“, организирана од Факултет за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

31. Редакциски одбор - Годишен зборник на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Во рамките на програмата Erasmus+ мобилност за вработени, д-р Цветанка Ристова-Магловска остварила студиски престој за настава, со цел унапредување на методиката и квалитетот на наставата на универзитетско ниво:

32. 2 мај – 6 мај 2022 г. во Lithuania Business University of Applied Sciences, Клајпеда, Литванија.

Во 2025 г. кандидатката била рецензент на научен труд при Конкурсот на Министерството за образование и наука за распределба на средства за финансирање на научноистражувачки проекти на државните универзитети, факултети, научни институти и МАНУ, придонесувајќи кон оценката на научната вредност и квалитетот на предложените истражувања:

33. Научен проект со шифра ИД 615857.

Д-р Цветанка Ристова-Магловска во текот на својата работа активно работи и како рецензент на научни и стручни трудови во неколку списанија:

34. Journal of the Polytechnic of Rijeka 9, 1.

35. Journal of Activities in Physical Education and Sport 12, 2.

36. Advances in Hospitality and Tourism Research 10, 2. (SJR - 0.294)

37. Asian Research Journal of Agriculture 16, 3.

38. Hotel and Tourism Management 11, 1. (indexed in Web of Science)

39. International Journal of Economics, Management and Tourism 4, 1.

40. Journal of the Polytechnic of Rijeka 12, 1.

41. International Journal of Economics, Management and Tourism 4, 2. (два труда)

42. Yearbook - Faculty of Tourism and Business Logistics 4, 1. (два труда)

43. Hotel and Tourism Management 13, 1. (indexed in Web of Science)

44. WSEAS Transactions on Systems 25,1. (SJR - 0.215)

45. International Journal of Economics, Management and Tourism 5, 2.

Кандидатката била ментор на повеќе изработени дипломски трудови, член или претседател на Комисија за комисијско полагање на завршен испит (дипломски труд), како и член на Комисија за одбрана на магистерски труд.

Според досега презентираниите резултати, д-р Цветанка Ристова-Магловска покажа значајни достигнувања и континуиран придонес во наставно-образовната и научноистражувачката дејност, со објавувања во рецензирани списанија, менторство на студенти, учество во научни проекти и примена на резултатите од истражувањата во развојот на наставни програми и практични решенија.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Д-р Цветанка Ристова-Магловска професионалниот ангажман го пројавува и во делот на стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Кандидатката одржала предавања на стручни собири во земјава и во странство, придонесувајќи кон промоција на научни достигнувања и унапредување на професионалната практика:

46. Предавач – настан Форум „12 CEI Regional Forum“, 3 март 2022, организиран од Wellness Cluster Serbia, Белград, Србија.

47. Предавач - настан Семинар „Career Day“, 30 јануари 2022, организиран од Fatima Al-Fihri University, Естонија.

48. Предавач - Дебата „It’s all about us”, проект финансиран преку програмата Erasmus Sport, Рим, Италија – 11 декември 2021 г.

49. Предавач - настан Дебата „Through Other Eyes”, проект финансиран од ЕЕА Norway преку The Active Citizens Fund, Биркинкара, Малта – 18 октомври 2021 г.

50. Предавач - настан изложба: Традиционална изложба „Туристичко-гастрономска изложба на алтернативни форми за развој на туризмот“ – 22 септември 2021 г.

51. Тренер – Работилница „Media and youth: how much time youngsters spend on media and why it is important, pros and cons” во рамки на Erasmus+ проектот „Critical Thinking and Fake News. Rethink the media”, Агрос, Кипар, 27 август 2021 г.

Учесник е и во стручно-апликативен проект, придонесувајќи кон развојот и примена на практични решенија во професионалната област:

52. „Building a Sustainable NGO and University Partnership Inspired by the Swedish Best Case“ (2023), има за цел воспоставување долгорочна партнерска соработка помеѓу универзитети и невладини организации, вклучувајќи организирање на работилници и примена на резултатите за подобрување на практичните процеси во образованието и социјалната работа. <https://eprints.ugd.edu.mk/36458/>

53. Тур-ре-Тур (2021-2023), организиран од страна на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, за спроведување на сертифицирана настава за профилирање на стручни лица од областа на туризмот.

Д-р Ристова Магловска има остварено и студиски престој за стручно-апликативен развој, со цел усовршување на практични вештини и примена на стекнатите знаења во професионалната област:

54. 8 август – 19 август 2022 г. Faculty of Culture and Society, Malmo University, Малмо, Шведска. Студиски престој кој има обучувачки и развоен карактер со фокус на унапредување на знаења, јавна управа, лидерство, иновации и регионален развој во рамките на програмата од Swedish Institute Academy for Young Professionals.

55. 13 јуни – 17 јуни 2021 г. KASA SWISS Humanitarian Foundation, Ереван, Ерменија. Студиски престој во рамките на Erasmus+ проектот Step towards meaningful youth participation.

Преку техничко унапредување за цел развој на професионални вештини во хотелската индустрија, д-р Цветанка Ристова-Магловска остварила обука за:

56. Opera PMS Hotel Software Training, GlobalEduLink, UK, Certificate code: 11122-20853-129213

Учесник и организатор во организациски одбори на научни настани, дебати, обуки, работилници и изложби, придонесувајќи кон развојот на програмата и промоцијата на академски и професионални достигнувања:

Член на организациски одбор

57. Традиционална изложба „Туристичко-гастрономска изложба на алтернативни форми за развој на туризмот за 2025 г. (30 мај 2025 г.) и 2022 г. (одржана на 8 јуни 2022 г.).

58. Онлајн дебата „Online education: The challenges faced by education after the pandemic” на 14 мај 2022 г. преку Fatima Al-Fihri University, Естонија.

Учесник

59. Работилница „Преку културното наследство до развој на туризмот“, EU Strategy for the Adriatic and Ionian Region – EUSAIR, Скопје, Северна Македонија, 11 ноември 2025 г.

60. Работилница „Одржлив туризам – case study Словенија“, Агенцијата за промоција и поддршка на туризмот, Скопје, РС Македонија, 7 мај 2025 г.

61. Форум за затворање на Европската година на вештини, Turkish National Agency, Белек, Анталија, Турција, 5 – 7 декември 2024.

62. Работилница „Развој на културното наследство преку туризмот, Министерство за европски прашања и Министерство за култура и туризам, Скопје, РС Македонија, 14 ноември 2024 г.

63. Работилница „Пристојна работа за жени работнички – Социјално учество и зајакнување“, Национална платформа за женско претприемништво, Битола, РС Македонија, 28-29 март 2024 г.

Во својата матична институција д-р Цветанка Ристова-Магловска е вклучена и во работата на неколку комисији и тела:

64. Член во Комисија за проверка на студентско досие на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

65. Член во Наставно-научен совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Согласно со Законот за високо образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, Рецензентската комисија ја разгледа комплетната документација доставена за изборот и констатира дека единствен пријавен кандидат е д-р Цветанка Ристова-Магловска.

По деталниот преглед на документацијата, Комисијата утврдува дека д-р Цветанка Ристова-Магловска во целост ги исполнува законските услови за избор во звање вонреден професор. Таа бележи континуирано научно напредување, има позитивни научноистражувачки резултати и значителен научен придонес во областа на туризмот и угостителството. Дел од нејзините трудови, покрај научното, стручното и теоретското значење, имаат и практична апликација. Исто така, таа има извонреден придонес во наставно-образовната, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност и ги има освоено потребните бодови согласно со критериумите за бодување.

Имајќи ја предвид целокупната научна, стручна и наставна активност на кандидатката, Комисијата оценува дека д-р Цветанка Ристова-Магловска ги исполнува предвидените законски услови за избор во звање. Со посебна чест и задоволство, Рецензентската комисија ја предлага кандидатката пред Наставно-научниот совет на Факултетот за туризам и бизнис логистика при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип **за избор во звање вонреден професор за научната област туризам и угостителство.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Оливер Филипоски, вонреден професор, претседател, с.р.

Д-р Милена Талеска, редовен професор, член, с.р.

Д-р Дејан Методијески, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (5-12)	8x9				72
2.	Учесник во научен проект (22-23)			2	3	6
3.	Член на уредувачки одбор на научно списание (24-25)	2	1			2
4.	Член на организациски или научен одбор на научен собир (26-31, 57-58)	7	1	2	2	11
5.	Студиски престој во странство (32, 54-55)	3x8				8
6.	Рецензент на научен труд (34-45)	2 x 2 / 2 x 1.5 / 10 x 1				17
7.	Рецензент на научен проект (33)	1 x 2				2
	ВКУПНО					118
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Книга/учебник (1-4)	4	10			40
2.	Труд објавен во зборник од трудови на стручен собир (13-21)	5	2	4	3	22
3.	Пленарно предавање на стручен собир (46-51)	1	2	5	4	22
4.	Учесник во научен проект (52-53)	1	5	1	8	13
5.	Техничко унапредување (56)			1	2	2
6.	Член на факултетски орган, комисија (64-65)	2	2			4
	ВКУПНО					103
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					251

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ФИЗИЧКА ХЕМИЈА (1.04.00.05) И ФАРМАЦЕВТСКА ТЕХНОЛОГИЈА СО ИНДУСТРИСКА ТЕХНОЛОГИЈА И МИКРО/НАНОТЕХНОЛОГИЈА (3.05.02.13) НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Со Одлука бр. 2002-282/15 од 1.12.2025 година донесена на 349. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 1.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *физичка хемија 1.04.00.05 и фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија 3.05.02.13* – еден извршител на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во состав:

- д-р Бистра Ангеловска – редовен професор во пензија за наставно-научната област фармацевтска технологија и социјална фармација, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип – претседател;
- д-р Елена Дракалска-Серсемова – редовен професор за наставно-научната област фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нанотехнологија и социјална фармација, Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип – член;
- д-р Петре Макрески – редовен професор за наставно-научната област физичка хемија, Природно-математички факултет при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје – член.

На Конкурсот објавен во дневните весници „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година во предвидениот рок се пријави: **д-р Александар Цветковски, вонреден професор, доктор по хемиски науки од областа на физичка, пресметковна и структурна хемија.**

При внимателно разгледување на пријавата на кандидатот, утврдивме дека вонреден професор д-р Александар Цветковски, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во целост ги има доставено сите документи:

- Пријава;
- Кратка биографија (еден примерок);
- Диплома за завршени додипломски студии на Фармацевтски факултет (оригинал и 1 копија, нотарски заверена);
- Диплома за завршени постдипломски магистерски студии/магистер по фармацевтски науки од област на фармацевтска технологија (оригинал, една копија, нотарски заверена) и Одлука за признавање на високообразовната квалификација стекната во странство (оригинал и една копија, нотарски заверена);
- Примерок од магистерски труд (оригинал печатен труд);
- Уверение за положени испити од додипломски студии на Фармацевтски факултет (оригинал, една копија, нотарски заверена);
- Потврда за еквиваленција на програмата за академски магистерски студии и со постигнат резултат, просечна оценка (оригинал и една копија, нотарски заверена);

- Диплома за одбранета докторска дисертација (оригинал и три копии, нотарски заверени);
- Решение за признавање на високообразовна квалификација стекната во странство (оригинал и една копија, нотарски заверена);
- Примерок од докторска дисертација (Оригинал печатена дисертација и CD-електронска верзија)
- Список на објавени научни и стручни трудови во период 2021-2025
- Примероци од објавени научни трудови (по една копија од секој, еднаесет вкупно);
- Сертификат за познавање на англиски јазик (оригинал);
- Важечко Уверение за државјанство (оригинал);
- Прилози (сертификати, потврди, одлуки и решенија) во врска со биографските податоци.

Врз основа на приложената документација од кандидатот, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Александар Цветковски е роден на 13.5.1971 год. во Куманово. Дипломирал на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје во 1995 г. и положил стручен испит, со што се стекнал со лиценца за практикување на фармацевтска дејност во здравствениот сектор. Во 2002 година, на Фармацевтскиот факултет, Универзитет во Белград (Србија), ги завршил постдипломски студии со просечен успех од 9,8. За време на магистерските студии реализирал едногодишен научноистражувачки престој на Одделот за фармацевтски науки при Универзитетот во Парма, како учесник во заеднички проект помеѓу универзитетите во Парма и во Белград. Во рамките на овој проект ја комплетираше и одбрал магистерската теза „Предформулациски истражувања на псевдополиморфизмот на карбамазепин и влијанието на бета-циклодекстрин врз фазните трансформации“, притоа стекнувајќи се со академска титула магистер по фармацевтски науки, специјализиран во областа на фармацевтска технологија. Академската кариера ја започнал во академската 2009/2010 година на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип како асистент по група предмети од студиската програма Фармација при Факултетот за медицински науки. Положил приемен испит за докторски студии на Одделот за фармацевтски и хемиски науки при Универзитетот во Ферара (Р. Италија), каде што во период од три (3) академски години, јануари 2012–декември 2014 г., ја реализирал научноистражувачката работа во Центарот за структурна дифрактометрија при истиот Универзитет и ја завршил академската програма за докторски студии. Докторската теза со наслов „Молекуларни кокристали од фармацевтски интерес“ ја одбрал на 14 април 2015 г. и се стекнал со академска титула – доктор на науки од областа на структурна, пресметковна и физичка хемија. За време на докторските студии бил награден стипендист на италијанската Влада во рамки на програмата за унапредување на научните истражувања во покраината Емилија-Ромања, која била поддржана од конзорциумот SPINNER и реализирана во рамките на заеднички проект помеѓу универзитетите во Ферара, Парма, Болоња и Модена.

Со Одлука број 2502-72/3, по објавен Реферат во Универзитетски билтен бр. 31 од 16.11.2009 г., кандидатот е избран во звањето асистент по група предмети од областа фармацевтска технологија.

Со Одлука број бр. 2502-167/38, по објавен Реферат во Универзитетски билтен бр. 92 од 15.11.2012 г., кандидатот е избран во звањето асистент за наставно-научната област фармацевтска технологија и социјална фармација на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Со Одлука бр.2002-117/10, од 16.6.2016 г., по објавен Реферат во Универзитетски билтен бр. 107 од 1.6.2016 г., д-р Цветковски е избран во звањето доцент за наставно-научната област физичка хемија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Со Одлука бр.2002-70/3, од 12.3.2021 г., по објавен Реферат во Универзитетски билтен бр. 271 од 15.2.2021 г., е избран во звањето вонреден професор по физичка хемија (10701) и фармацевтска технологија (30616) на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, каде што работи и денес.

Со Одлука бр.0201-798/9, од 30.10.2024 г., и Одлука бр. 2002-232/7 од 30.9.2025 г. од Универзитетскиот сенат при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, вонреден професор д-р Александар Цветковски е назначен за визитинг-професор на Биотехничкиот факултет при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола.

Кандидатот активно се служи со англиски, италијански и српски јазик, а има основно познавање од рускиот јазик.

Вонреден професор д-р Александар Цветковски има голем придонес во научноистражувачката дејност на Факултетот за медицински науки преку неговото активно учество во повеќе проекти. Имено, тој се јавува како автор и коавтор на 135 трудови презентирани и публикувани во домашни и меѓународни манифестации и списанија. (<http://eprints.ugd.edu.mk/view/creators/Cvetkovski=3AAleksandar=3A=3A.html>).

Тековно учествува во 2 (два) истражувачки проекта во рамките на Програма на ЕУ за соработка во интерес на јакнење на капацитетите за научноистражувачката работа (COST), а дополнително бил вклучен и во еден реализиран проект. Учествовал во меѓународна школа за обука од областа на кристалографија (1st European Crystallography School, University of Pavia, 2014) и во Школата за процесирање на фармацевтски цврсти системи со примена на механохемискиот концепт (Малта, 2020). Има реализирано студиски престој на Институтот за фармација при Универзитетот во Або, Финска, како стипендист на ЕУ-Коимбра програмата за поддршка на истражувачите (<http://www.coimbra-group.eu>), во проект за развој на 3D леарска технологија за развој на цврсти фармацевтски системи (Development of the Printable Drug Delivery Systems) во 2011 година.

Бил ментор на три дипломски труда од академската програма Фармација на Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ (одлуки 2003-247/14 31.10.2018; 2003-90/1 од 9.4.2019; 2003-272/1 од 25.12.2019) и ментор на завршен испит од стручни студии лаборант (Одлука 2003-60/13, 27.2.2018).

Надворешен соработник е на Центарот за структурна дифракција, во состав на Институтот за хемиски и фармацевтски науки при Универзитетот во Ферара, Р.Италија.

Пред да ја започне својата академска кариера на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, раководел со развој на фармацевтски производи во фармацевтска индустрија и бил консултант за инвестиции во фармацевтски и биотехнолошки сектори.

Кандидатот д-р Александар Цветковски е вклучен во активностите на Факултетот за медицински науки и има Одлука и Решение за член на Универзитетската комисија.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање согласно со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Општи услови за избор:

- Кандидатот д-р Александар Цветковски ги завршува додипломските студии по Фармација на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и постдипломски студии т.е. магистерски студии по фармацевтски науки од областа на фармацевтската технологија, на Фармацевтскиот факултет при Универзитетот во Белград, со просечен успех 9,3.

- Кандидатот д-р Александар Цветковски ја одбрал докторската дисертација „Молекуларни кокристали од фармацевтски интерес“ и се стекнал со научен степен доктор на науки од областа на структурна, пресметковна и физичка хемија на Институтот за хемиски и фармацевтски науки при Универзитетот во Ферара (Р. Италија).

- Со Одлука бр.2002-70/3 од 12.3.2021 г. е избран во звањето вонреден професор по физичка хемија (10701) и фармацевтска технологија (30616) на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

- Кандидатот има објавено вкупно 11 научни трудови во референтна научна публикација во последните пет години, од кои девет во научни списанија со фактор на влијание и два во списанија со меѓународен уредувачки одбор.

Објавени научноистражувачки трудови од соодветните области во референтна научна публикација - научно списание со фактор на влијание во изборниот период. Трудовите се наведени хронолошки.

Бр.	Автори	Наслов на публикацијата	Списание	Фактор на влијание	Година на излегување на списанието
1	Paul Bastard <i>et al.</i>	Autoantibodies neutralizing type I IFNs are present in ~4% of uninfected individuals over 70 years old and account for ~20% of COVID-19 deaths.	<i>Sci. Immunol.</i> 6, eabl4340(2021)	IF 17.7 (JCR Q1)	2016
2	Takaki Asano <i>et al.</i> ,	X-linked recessive TLR7 deficiency in ~1% of men under 60 years old with life-threatening COVID-19.	<i>Sci. Immunol.</i> 6, eabl4348(2021)	IF 17.7 (JCR Q1)	2016

3	Smilkov, K., Gjorgieva Ackova, D., Cvetkovski, A. , Geskovski, N., Pejova, B., Boev, B., Makreski, P.	First characterization of functionalized nanoparticles - tandem of biosynthesized silver nanoparticles conjugated with piperine.	<i>Chem. Pap.</i> 76, 1019–1030 (2022)	IF 2.1 (JCR Q1)	1973
4	Matuozzo, D., Talouarn, E., Marchal, A. <i>et al.</i>	Rare predicted loss-of-function variants of type I IFN immunity genes are associated with life-threatening COVID-19.	<i>Genome Med.</i> 15, 22 (2023)	IF 13.8 (JCR Q1)	2009
5	Drakalska Sersemova E, Arev M, Apostolova P, Karpicarov D, Maksimova V, Miceva D, Cvetkovski A , Samardziska M.	Preparation and characterization of amphiphilic cream formulations with meloxicam.	<i>Pharmacia</i> 71, 1-7 (2024)	IF 1.1 (JCR Q4)	1954
6	Berto, S., Blasco, S., Castellino, L., Cvetkovski, A. , De Stefano, C., Gama, S., García-España, E., Hermann, P., Lando, G., Marafante, M., Meyer, M., Plass, W., Quinodoz, L., Milea, D.	A tutorial on potentiometric data processing: Analysis of software for optimization of protonation constants	<i>Anal. Chim. Acta</i> 1303, 342476 (2024)	IF 5.7 (JCR Q1)	1947
7	Cvetkovski, A. Makreski, P. and Pejov, Lj., Stojanovska Pecova, M. Bertolasi, V. Gilli, P. MacGullivray, L.	Polymorphism in S(+) Clopidogrel-picrate: Insights from X-ray diffraction, vibrational spectroscopy, thermal analysis, and quantum chemistry	<i>Crystals</i> , 14(1), 10 (2024)	IF 2.4 (JCR Q2)	2011
8	Cvetkovski, A. , Makreski, P., Pejov, Lj., Petrushevski, Gj., Stojanovska Pecova, M.	Mechanochemical synthesis and solid-state characterization of molecular salts of pyridoxine: vibrational spectroscopic and thermal consideration.	<i>Maced. J Chem. Chem. Eng.</i> 43(2), 239-255 (2024)	IF 0.8 (JCR Q4)	1974
9	Jelić, D., Vraneš, M., Zeljković, S. Veličković, S., Veljković, F., Cvetkovski, A. , Pejova, B., Papović, S.	Advancing food fortification with kinetics: Stabilizing vitamin D3 through calcium carbonate-based vehicles	<i>Food Chemistry</i> 487, 144811 (2025)	IF 9.8 (JCR Q1)	1976

Објавени научноистражувачки трудови во референтна научна публикација - меѓународни научни списанија без фактор на влијание:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1	Mitevka, A., Majnova G., Ivanovska G., Smilkov, K., Gjorgieva Ackova, D., Cvetkovski, A.	Influence of the nitrification stage of biological treatment to the levels of nitrogen compounds in wastewater treatment	<i>Macedonian pharmaceutical bulletin</i> , 68 (Sup. 1), pp. 325-326 (2022)	1964
2	Cvetkovski, A. Drakalska, E.	Influence of beta-cyclodextrin on the phase transition in carbamazepine polymorphs.	<i>Macedonian pharmaceutical bulletin</i> , 69 (Suppl 1), 189-190 (2023)	1964

- Кандидатот има приложено важечки сертификат за познавање на англиски јазик: потврда за познавање на најмалку еден странски јазик TOEFL.

Посебни услови за избор:

- Во последните пет години кандидатот учествувал во пет меѓународни проекти, и тоа:

- 2017-2023 *EU COST project CA18202 - Network for Equilibria and Chemical Thermodynamics Advanced Research*
- 2019-2023 *EU COST project CA18112 - Mechanochemistry for Sustainable Industry*
- 2023-2026 *EU COST project CA 21111, One Health drugs against parasitic vector borne diseases in Europe and beyond (OneHealthdrugs).*
- 2023-2026 *EU COST project, Bringing Experiment and Simulation Together in Crystal Structure Prediction – BEST-CSP*
- 2017-2021 *COST project CA16205 European Network on Understanding Gastrointestinal Absorption-related Processes-UNGAP*

До пишувањето на овој реферат, трудовите објавени во авторство на д-р Александар Цветковски се цитирани вкупно 363 пати, со h-index 7 и i10-index 3 (Google Scholar), 374 пати со h-index 6 (Scopus) и 85 пати со h-index 4 (Web of Science), што укажува на релевантноста на научните постигнувања и оспособеноста за извршување на научна дејност.

Во последните пет години, д-р Цветковски бил ментор на еден стручен специјалистички труд, а ментор е и на тројца кандидати во тек на изработка на докторска дисертација на програмата: Фармацевтски науки.

Кандидатот има објавено два рецензирани универзитетски учебници: *Физичка хемија за фармацевти* (2017 г.) и *Фармацевтска технологија 2* (2024 г.) во издание на Универзитет „Гоце Делчев“.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Д-р Александар Цветковски во 2009 г. е избран за асистент на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип и учествува во практичната настава на предметите Физичка хемија, Биоорганска хемија, Аналитичка хемија, Фармацевтска технологија и Биофизика (Фармација), Аналитичка хемија и Хемија. Истовремено бележи присуство на конгреси и конференции и публикации со меѓународен уредувачки одбор. По изборот во доцент во 2016 г. е вклучен во теоретската и практичната настава на предметите Физичка хемија и Фармацевтска технологија на студиската програма Фармација, а на истата студиска програма е предметен наставник и на предметите Индустриска фармација и Медицински помагала, како и на предметот Аналитичка хемија и Хемија за лаборанти за студиската програма Медицински лаборанти. По изборот во вонреден професор во 2021 г., д-р Цветковски извршува наставно-образовна дејност на предметите Физичка хемија, Фармацевтска технологија, Индустриска фармација и Медицински помагала (Фармација). Во учебната 2024-2025 г. е ангажиран како визитинг професор на Биотехничкиот факултет, Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола, на студиската програма Храна и диететика, на задолжителниот предмет Извори на храна и прехранбени преработки.

Д-р Александар Цветковски е вклучен во наставата на втор циклус стручни студии на академската специјализација по Фитотерапија и суплементација, на предметите Развој на суровини од хербални, анимални и минерални суровини и формулации за хербален лек и производи за диететика и суплементација на исхраната, како и на стручните специјалистички студии за санитарно-хемиска лабораторија, на предметите Инструментални анализи – одбрани поглавја и методи и Комунална хигиена. На специјалистичките стручни студии за неврорехабилитација го предава изборниот предмет Невротрансмитери.

Кандидатот е акредитиран ментор и учествува во наставата и на трет циклус студии на предметите Развој на формулации за фармацевтски дозирани форми, козметички, диететски производи и функционална храна, Технолошки операции во биофармацевтската индустрија, Нанобиотехнологија и Индустриска биотехнологија.

Во периодот по изборот во вонреден професор, д-р Александар Цветковски има објавено девет трудови во научни списанија со фактор на влијание, кои хронолошки се наведени и накратко елаборирани во продолжение:

1.1. Bastard, P., Casanova, J.-L., Cvetkovski, A. et al. (2021) Autoantibodies neutralizing type I IFNs are present in ~4% of uninfected individuals over 70 years old and account for ~20% of COVID-19 deaths. *Sci. Immunol.* **6**, eabl4340. DOI: [10.1126/sciimmunol.abl4340](https://doi.org/10.1126/sciimmunol.abl4340), <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35992> (JCR Q1, IF 17.7)

Интерфероните од тип I се моќни антивирусни цитокини индуцирани веднаш по изложеноста на човечкиот респираторен систем на вирусот SARS-CoV-2. Генетските или стекнатите дефекти во сигнализацијата на интерферонот од тип I можат да ја зголемат ранливоста на домаќинот кон развој на тешка болест COVID-19. Инциденцата на неутрализирачки автоантитела на интерферон од тип I се зголемувала со возраста во контролната кохорта, нагло зголемувајќи се по 70-годишна возраст. Овие наоди укажуваат дека автоантителата насочени кон IFN од тип I претставуваат невообичаен вид на стекната имунодефициенција што придонесува за околу 20% од сите смртни случаи од COVID-19.

1.2. Asano, T., Boisson, B., Cvetkovski, A., et al. (2021) X-linked recessive TLR7 deficiency in ~1% of men under 60 years old with life-threatening COVID-19. *Sci. Immunol.* **6**, eabl4348. DOI: [10.1126/sciimmunol.abl4348](https://doi.org/10.1126/sciimmunol.abl4348), <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35990> (JCR Q1, IF 17.7)

Поставената хипотеза се однесува на проценка дали несинонимните варијанти во гените на X хромозомот се фактор на ризик за развој на пневмонија со COVID-19 кај анализирани 1202 машки пациенти со COVID-19. Варијантите на Toll-like рецепторот 7 (TLR7) што резултираат со недостаток на TLR7 се појавиле кај 16 неповрзани мажи, од кои повеќето биле под 60 години. Плазмацитоидните дендритични клетки (pDCs), примарни производители на интерферон тип I (IFN-I), од пациенти со недостаток на TLR7 не реагирале на стимулација со TLR7 и покажале нарушено производство на IFN-I како одговор на SARS-CoV-2. Овие резултати го идентификуваат X-поврзаниот рецесивен дефицит на TLR7 како генетски фактор на ризик за пневмонија со COVID-19 кај мажите и покажуваат клучна улога за интактниот pDC IFN-I во заштитниот имунитет против SARS-CoV-2.

1.3. Smilkov, K., Gjorgieva Ackova, D., **Cvetkovski, A.**, Geskovski, N., Pejova, B., Boev, B., Makreski, P. (2022) First characterization of functionalized nanoparticles - tandem of biosynthesized silver nanoparticles conjugated with piperine. *Chem. Pap.* 76, 1019–1030. <https://doi.org/10.1007/s11696-021-01911-5>, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/28608> (JCR Q1, IF 2.1).

Оригиналноста на овој научен труд се огледа во примена на метод на синтеза на наночестички од сребро преку биоредукција со екстракт од црн пипер, нивна дополнителна конјугација со пиперин, со последователна карактеризација со примена на повеќе техники. За карактеризација, применети се следните техники: UV-Vis спектроскопија, микроскопски техники (SEM, EDX, AFM) и Raman- спектроскопија. Скенирачката електронска микроскопија и микроскопија со атомска сила укажуваат на добиени сферични наночестички, додека хидродинамичниот дијаметар од $116,6 \pm 8,9$ nm и $142,1 \pm 10,7$ nm за честичките од сребро без и со пиперин, како и измерениот негативен зета-потенцијал за сребрените наночестички и неговото зголемување кај честичките со пиперин укажуваат на постоење на интеракција (конјугација) на пиперинот со површината на наночестичките од сребро. Раманската спектроскопија покажува карактеристични ленти кои укажуваат на редукција на среброт до елементарно и претставуваат своевиден отпечаток од прст. Ова истражување кое вклучува биосинтеза на наночестички од сребро и нивна конјугација со пиперин е прво од ваков тип и отвора можности за разгледување на вака добиените наночестички како систем за доставување на терапевтици.

1.4. **Matuozzo, D., Casanova, J.-L., Cobart, A., Cvetkovski, A., et al.** (2023) Rare predicted loss-of-function variants of type I IFN immunity genes are associated with life-threatening COVID-19. *Genome Med.* 15, 22. <https://doi.org/10.1186/s13073-023-01173-8>, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35993> (JCR Q1, IF 13.8)

Нарушената активност на IFN тип I, поради вродени грешки на имунитетот на интерферон тип I (IFN) зависен од TLR3 и TLR7 или на автоантитела против IFN тип I, претставува 15-20% од случаите на COVID-19 што е животозагрозувачки кај невакцинирани пациенти. Меѓу 928 пациенти тестирани за автоантитела против IFN тип I, една четвртина (234) се потврдени како позитивни и се исклучени. Според рецесивен модел (OR = 19,65 [95%CI 2,1–2635,4], $P = 3,4 \times 10^{-3}$), најзначајниот ген со варијанти со ризик беше TLR7, со OR од 27,68 (95% CI 1,5–528,7, $P = 1,1 \times 10^{-4}$) за биохемиски варијанти со губење на функцијата (bLOF). Ретките варијанти на TLR3- и TLR7-зависните гени за имунитет од тип I IFN можат да бидат основа за опасниот по живот COVID-19, особено со рецесивно наследување, кај пациенти под 60 години.

1.5. Drakalska Sersemova E., Arev M., Apostolova P., Karpicarov D., Maksimova V., Miceva D., Cvetkovski A., Samardziska M. (2024) Preparation and characterization of amphiphilic cream formulations with meloxicam. *Pharmacia* 71: 1-7. <https://doi.org/10.3897/pharmacia.71.e139355>, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35071> (JCR Q4, IF 1.1)

Оригиналноста на овој научен труд се однесува на развој на формулација и амфифилен крем со мелоксикам индициран за третман на болка, пред сè поради фактот што досега не постои комерцијално достапен препарат. Целта на трудот е детерминирање на капацитетот на амфифилната подлога изработена од glycerol monostearate, cetyl alcohol, Tagat® S2, Myritol® 318, propylene glycol и white petrolatum за инкорпорирање на мелоксикам, претходно растворен

во пропиленгликол. Со цел да се зголеми растворливоста на мелоксикам, применет е ментолот како рубефаџиенс, во растворот на активната супстанца со пропилен гликол. Карактеризација се однесува на три серии со различна концентрација на ментол во контекст на следење на содржина, рН, размазливост, вискозитет, стабилност, микробиолошки квалитет и профил на ослободување на активна супстанца. Добиените резултати укажуваат на стабилна, добро размазлива формулација, соодветна за топикална примена. Трудот има научна и апликативна вредност.

1.6. Berto, S., Blasco, S., Castellino, L., **Cvetkovski, A.**, De Stefano, C., Gama, S., García-España, E., Hermann, P., Lando, G., Marafante, M., Meyer, M., Plass, W., Quinodoz, L., Milea, D. (2024) A tutorial on potentiometric data processing: Analysis of software for optimization of protonation constants. *Anal. Chim. Acta* 1303, 342476. <https://doi.org/10.1016/j.aca.2024.342476>, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/34711> (JCR Q1 IF 5.7)

Овој научен труд е оригинален од аспект што во него за прв пат, од спроведената споредбена анализа за примена на расположливите софтвери, дизајнирани за обработка на потенциометриските константи од потенциометриските титрации, на тестиран модел, хексапротонирачка киселина, се согледани нивните придобивките и слабостите во контекст како системските грешки предизвикани од природата и големината на генерираните експериментални податоци, факторите што влијаат на прецизност на методите, параметрите поврзани со калибрација, опсегот на концентрациите во текот на титрацијата, како и промената на јонската сила во текот на спроведување на потенциометриската титрација влијаат врз можните промени на вредностите за потенциометриските константи. Со цел да се надминат ограничувачките капацитети на расположливите софтвери за пресметка потенциометриските константи, авторите на овој труд даваат конкретни водичи што се однесуваат на пристапот на генерирање и обработка на податоците при мерење на потенциометриски константи или нивна пресметка во мерни подрачја во кои не може експериментално да се обезбедат услови за мерење. Овој труд има научен придонес за понатамошно развивање математички методи за развој на нови алгоритми за обработка на многубројни кластери податоци генерирани од хемиски аналитички методи во различен опсег ан мерни концентрации. Истовремено е значаен од апликативен интерес, за согледување на условите во кои се воспоставува рамнотежната состојба која се опишува со потенциометриска константа, за соодветно хемиско соединение кое се однесува како електролит.

1.7. Cvetkovski, A. Makreski, P., Pejov, Lj., Stojanovska Pecova, M., Bertolasi, V., Gilli, P., MacGullivray, L. (2024) Polymorphism in S(+)-Clopidogrel-picric acid: Insights from X-ray diffraction, vibrational spectroscopy, thermal analysis, and quantum chemistry. *Crystals*, 14(1), 10. <https://doi.org/10.3390/cryst14010010> , <https://eprints.ugd.edu.mk/33135/> (JCR Q2 IF 2.4)

Во овој научен труд е прикажана метода за синтеза на единечен мултикомпонентни кристали на познатиот и најпродаваниот лек во терапија на антиагрегација на тромбоцити, клопидогрел во облик на негова пикратна сол и детерминирање на кристалната структура на истиот форма со помош на метода на рендгенска дифракција со х-бранови од примерок на единечен кристал. Оригиналноста дополнително е потврдена со детерминирање на две полиморфни форми од истата сол на клопидогрел пикрат. Двете

оригинални структури на полиморфните форми се депонирани и објавени во кристалографската база на податоци на Кембриџ. Дополнително се прикажани методи за оптимизација за добивање на двете полиморфни форми во поголеми количини со механохемиско процесирање на прашоци на појдовните компоненти, метода која е во предност во однос на класичните органска синтети, од аспект на заштита на животна средина (зелена технологија) поради отсуство од користење на органски растворувачи. Карактеризација во цврстата состојба на двете полиморфни форми се однесува на нивна јасна разлика во начинот на подреденост на копридогрел, во облик на катјон, и пикратниот анјон во две различни кристални решетки, што се огледа и во разлики во нивните вибрациони спектри, термодинамичките профили во текот на циклус на нивното контролирано загревање, како и разликите во сигналите на дифракција од x-зрачење на примероци од прашок. Овие разлики во структури се потврдени со квантномеханичка пресметка на енергија на кристалните решетки на основа на кои се проценува и стабилноста на полиморфните структури. Овој труд има научна и апликативна вредност од аспект што досега помалку од десет структури на лекот клопидогрел се присутни исклучиво како соли во кристалографската база на податоци и патентите, истиот лек како депротонирана база, не постои во цврста, кристална состојба, туку е присутен ако масловидна неутрална база, што нуди можности за дизајн на мултикомпонентни кристали со соодветен избор на потенцијални лиганди кои меѓусебно можат да кокристализираат согласно со компатибилноста на нивните молекулски структури за воспоставување на нековалентните интеракции, првенствено водородните врски.

1.8. Cvetkovski, A., Makreski, P., Pejov, Lj., Petrushevski, Gj., Stojanovska Pecova, M. (2024) Mechanochemical synthesis and solid-state characterization of molecular salts of pyridoxine: vibrational spectroscopic and thermal consideration. *Maced. J. Chem Chem. Eng.* 43(2), 239-255. doi.org/10.20450/mjccce.2024.2989, <https://eprints.ugd.edu.mk/35709/> (JCR Q4, IF 0.8)

Оригиналноста на овој научен труд се однесува на оптимизација на механохемиска метода за синтеза на молекулски соли на пиридоксин (витамин Б6) со органски киселини од групата на хидроксибензоева киселина, со силна антиоксидативна активност. Овој пристап на процесирање на смеса на прашоци е еколошки поповолна во однос на класичните органски синтети, од аспект на избегнување на користење на органски растворувачи, со што истиот се вбројува во групата на зелени технологии. Дополнително оригиналноста на овој труд се огледа во замена на хлоридната форма на комерцијално достапната сол пиридоксин хидрохлорид со синтеза на две нови форми на молекулски соли, пиридоксин сирингат и пиридоксин ферулат монохидрат во состав на кои анјоните на сирингинската и ферулинската киселини се поврзани со пиридоксонииум катион, а за кои останува предизвикот истите да бидат тестирани за нивното можно синергистичко дејство за примена во различни терапевтски цели. Дополнително споредбата на експерименталните и пресметковните вибрациони спектри со термичките профили го потврдува идентитетот и стабилноста на двете молекулски соли на пиридоксинот со киселини од групата на силни антиоксиданти.

1.9. Jelić, D., Vraneš, M., Zeljković, S. Veličković, S., Veljković, F., Cvetkovski, A., Pejova, B., Papović, S. (2025) Advancing food fortification with kinetics: Stabilizing

vitamin D3 through calcium carbonate-based vehicles, *Food Chem.* 487, 144811. <https://doi.org/10.1016/j.foodchem.2025.144811>, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/35987> (JCR Q1, IF 9.8)

Оригиналноста на овој труд се темели на иновативен пристап за развој на формулации од типот на преципитирани цврсти фази на честички со големина од нано мерен опсег, а со состав и површини поволни за адсорпција на течна фаза на витамин Д со што истите се поволни за контролирана кинетика за ослободување на витаминот нанесен на овие носачи во количина која е погодна за профилакса те. надополнување на дневните потреби на овој витамин преку додавање на овие цврсти носачи во облик на прашок во прехранбени производи со цел збогатување на нивното збогатување со овој витамин. Примена на спектроскопските, термичките методи за карактеризација на интеракциите на витаминот Д со компонентите на наночестичките, како и дополнителните техники за визуализација ја потврдуваат морфологијата на површините на честичките и распоредот на компонентите во новиот состав кои учествуваат во интеракции со витаминот, од кои последователно зависи и кинетиката на ослободување на витаминот Д, што е потврдено со експерименталните податоци од кинетичките студии.

Во продолжение се дадени и објаснети два труда објавени во меѓународни научни списанија без фактор на влијание.

2.1. Mitevka, A., Majnova G., Ivanovska G., Smilkov, K., Gjorgieva Ackova, D., Cvetkovski, A. (2022) Influence of the nitrification stage of biological treatment to the levels of nitrogen compounds in wastewater treatment. *Macedonian pharmaceutical bulletin*, 68(Suppl1), pp. 325-326. <https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2022.68.03.156> <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/30823>

Оваа научна комуникација се однесува на резултатите од истражување за ефективноста на биолошкиот третман во справувањето со концентрациите на азотните соединенија во отпадните води, нагласувајќи го нивното влијание врз квалитетот на третираната вода, а посредно и врз јавното здравје. Истражувањето покажува дека иако биолошкиот третман е ефективен, сепак квалитетот на ефлуентните води се намалува поради присутните контаминенти кои ја зголемуваат содржината на азотни соединенија. Поради тоа, овој труд ја нагласува важноста од континуирано следење на квалитетот на водата која се користи за преработка и потребата од повеќестрано делување за ефикасно справување со еколошките, но и здравствените предизвици.

2.2. Cvetkovski, A., Drakalska, E. (2023) Influence of beta-cyclodextrin on the phase transition in carbamazepine polymorphs. *Macedonian pharmaceutical bulletin*, 69(Suppl1), pp. 189-190. <https://doi.org/10.33320/maced.pharm.bull.2023.69.03.093>, <https://eprints.ugd.edu.mk/32259/>

Во овој труд е обработен методот на инкорпорирање на комерцијално достапен карбамазепин во циклодекстрини. Докажано е дека формираните инклузиони комплекси значително ја подобруваат растворливоста на карбамазепинот и ја зголемуваат биорасположливоста на оваа активна супстанца, споредено со слободната форма. Трудот има научна и апликативна вредност.

Во продолжение е дадена листа на презентирани трудови на научни конференции.

3.1. Cvetkovski, A. (2021) *Development of Vaccines: The role of designing formulation for delivering agents for immunization*. In: Вакцините - глобален предизвик за побезбедно здравје, online работилница во организација на Студентски организирана медицинска асоцијација (СОМА), Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, 12 мај 2021 г. <https://eprints.ugd.edu.mk/28401/> **предавање-усна презентација**

3.2. Cvetkovski, A., Drakalska, E., Duvlis, S., Angelovska, B. (2021) *The role of Crystal Engineering in designing functional materials (perspective for Pharmaceutical cocrystals)*. In: International Scientific Conference on the “Actual problems of the natural science” dedicated to 98th anniversary of National leader heydar Aliyev, 06-07 May 2021. <https://eprints.ugd.edu.mk/28432/> - **усна презентација**

3.3. Cvetkovski, A., Ferretti, V., Bertolasi, V. (2022) *The Correlation of the pKa Equalization Principle to Charge-Assisted Hydrogen Bonds in Differentiation of the Molecular Salts from Cocrystals*. In: 25th International Conference on the Chemistry of the Organic Solid State, 03-08 July, 2022, Ohrid, N Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/30149/> **постер презентација**

3.4. Berto, S., Blasco, S., Castellino, L., **Cvetkovski, A.,** De Stefano, C., Gama, S., García-España, E., Hermann, P., Lando, G., Marafante, M., Meyer, M., Plass, W., Quinodoz, L., Milea, D. (2022) *Comparative study on the current tools for optimization of stability constants from potentiometric data*. In: 3rd European NECTAR Conference, 24-26 Aug 2022, Ljubljana, Slovenia. <https://eprints.ugd.edu.mk/30164/> **панел, усна презентација**

3.5. Cvetkovski, A., Zenuni, K. (2023) *Crystal engineering for antiparasitic drug multicomponent crystal: crosscut in drug discovery and drug development*. In: Medicinal chemistry methods, materials and environmental impact, 1st Meeting of the COST Action CA21111 One Health drugs against parasitic vector borne diseases in Europe and beyond ‘OneHealthdrugs’, 22 - 23 Jan 2023, Modena, Italy. <https://eprints.ugd.edu.mk/31764/> **предавање-усна презентација**

3.6. Cvetkovski, A. (2023) *From drug discovery to drug development: The role of intermolecular interactions in drug solid forms*. In: Novel leads and drugs and their mechanism of action in the field of vector borne parasitic disease, 15 May 2023, online <https://eprints.ugd.edu.mk/31765/> **предавање-усна презентација**

3.7. Cvetkovski, A. Drakalska, E. (2023) Influence of mechanochemical processing to phase transition of carbamazepine polymorphs and formation of Inclusion Complex with cyclodextrin. In: Mechanochemistry in Europe: Challenges, Outcomes, Syntheses, Targets, 22-23 June 2023, Cagliari, Italy. <https://eprints.ugd.edu.mk/32253/> **усна презентација**

3.8. Cvetkovski, A., Drakalska, E. (2023) Correlation of H-bonding distances and strengths in API solvates case study on nitrofurantoin and pyridoxine. In: 26th Congress of the Society of Chemists and Technologists of Macedonia (SCTM), 20-23 Sept 2023, Ohrid, R. Macedonia <https://eprints.ugd.edu.mk/32255/> **постер презентација**

3.9. Cvetkovski, A., Drakalska, E. (2023) Influence of beta-cyclodextrin on the phase transition in carbamazepine polymorphs. In: 14th Central European Symposium of Pharmaceutical Technology (CESPT), 28-30 Sept 2023, Ohrid, R. Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/32257/> **постер презентација**

3.10. Drakalska, E., **Cvetkovski, A.,** Angelovska, B., Miceva, D., Makraduli, L. (2023) Characterization of meloxicam loaded gel-emulsion. In: 3rd Scientific

symposium SFUS, Nis, Serbia <https://eprints.ugd.edu.mk/32496/> - **постер презентација**

3.11. Cvetkovski, A. (2024) *Quantum Chemical calculations of lattice energy for Clopidogrel picrate pseudopolymorphs*. In: COST CA 22107 BEST-CST Project Meeting, 25-26 May 2024, Zagreb, Croatia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36272> **постер презентација**

3.12. Cvetkovski, A., García-Sosa, A., De-Koning, H. (2024) *Modelling of binding affinity constants of a potential new class antiparasitic drugs*. In: “Novel leads and drugs for vector borne diseases: Targets and off targets (toxicity and ecotoxicity) and mechanism of action”, 19-20 Sept 2024, Athens, Greece. <https://eprints.ugd.edu.mk/34715/> **усна презентација**

3.13. Cvetkovski, A., García-Sosa, A. (2024) *Survey on repurposing of anti-parasitic drugs in babasia treatment*. In: Advancements in Structural and Functional Drug Discovery of Vector-borne Diseases, 3-5 July 2024, Oxford, UK, <https://eprints.ugd.edu.mk/34712/> **постер презентација**

3.14. Cvetkovski, A., Ferretti, V., Bertolasi, V. (2024) *Supramolecular hydrogen-bonding patterns of cocrystallized active pharmaceutical ingredient (API) phloroglucinol and N-heterocycles*. In: From Molecules to Materials: 1st Workshop on Benchmarking Solid State Properties, 7-9 Sept 2024, Warsaw, Poland. <https://eprints.ugd.edu.mk/34714/> **постер презентација**

3.15. Cvetkovski, A., García-Sosa, A., Van Calenbergh, S., De Koning, H. (2024) *Molecular docking study on antiparasitic nucleoside drugs*. In: One Health drugs against parasitic vector borne diseases in Europe and beyond, 25-28 Novembre 2024, online. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36271> **усна презентација**

3.16. Cvetkovski, A., Drakalska, E. (2025) *Role of crystal engineering in repurposing drugs for therapy of antiparasitic vector-borne disease: structure-property relationship*. In: Strategies for breaking the chain between the parasite reservoir in animals and infections in humans., 4-6 June 2025 Antwerp, Belgium, <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36007> **постер презентација**

3.17. Cvetkovski A., Ivanov V., Tonchev V. (2025) *Hierarchy of sigmoid growth models - towards justification of sigmoid treatment of nucleation data*. In: From molecules to materials: 2nd Workshop on Benchmarking Solid State Properties, 10-11 Sept 2025, Bologna, Italy., <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36554> **постер презентација**

3.18. Mustafa, L., Keyhanfar, D., Bučar, D-K, Cvetkovski, A. (2025) *Intramolecular O–H...O Hydrogen Bonding in Crystal Structures of Ortho-Hydroxymethyl-hydroxy (Hetero)arenes*. In: 13th Bologna's convention on crystal forms, CF@Bo n.13, 7-9 Sept 2025, Bologna, Italy. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36526> **постер презентација**

3.19. Vangelovska M., Cvetkovski, A. (2025) *Примена на екструзивни 3D-принтери во развој на персонализирани педијатриски лекови*. Втор симпозиум со меѓународно учество од областа на фармацијата на Факултетот за медицински науки, 27 Sept 2025, Stip, Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36651> **постер презентација**

3.20. Kosevska T., Atanasova, A., Stojanovski L., Neloska K., Cvetkovski A. (2025) *Нарушување на фармаколошките ефекти на лековите поради интеракции со крвните или биолошките пуфери во циркулацијата*. Втор симпозиум со меѓународно учество од областа на фармацијата на Факултетот за медицински

науки, 27 Sept 2025, Stip, Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36650>
постер презентација

3.21. Atanasova, A., Stojanovski L., Kocевска T., Neloska K., Cvetkovski A. (2025) Интеракции на лекови при истовремена администрација со парантерална и ентерална исхрана. Втор симпозиум со меѓународно учество од областа на фармацијата на Факултетот за медицински науки, 27 Sept 2025, Stip, Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/36649> **постер презентација**

4.1. Од 2021 г. до денес, д-р Александар Цветковски бил рецензент на 5 трудови во научното списание *Macedonian Journal of Chemistry and Chemical Engineering* (MJCCE) опфатено во Web of Science листата.

Учествувал како рецензент на 3 комисији за оценка и одбрана на стручен специјалистички труд, како и член на две комисији за одбрана на докторска дисертација:

4.2. Рецензент и член на Комисија за одбрана на стручен специјалистички труд на кандидатката Драгана Милева (Одлука број 2002-310/27 од 15.11.2021 г.);

4.3. Рецензент и член на Комисија за одбрана на стручен специјалистички труд на кандидатката Наталија Стојановска (Одлука број 2002-93/12 од 22.3.2022 г.);

4.4. Ментор и член на Комисија за одбрана на стручен специјалистички труд на кандидатката Александра Митевска (Одлука број 2002-285/32 од 21.10.2022 г.);

4.5. Рецензент и член на Комисија за одбрана на докторска дисертација на кандидатката Моника Стојановска-Пецова (Одлука бр. 02-2587/10 од 24.2.2022 г., Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје);

4.6. Рецензент и член на Комисија за одбрана на докторска дисертација на кандидатката Марина Чачоровска (Одлука бр. 02-3203/10 од 5.3.2024 г., Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје);

4.7. Д-р Цветковски се јавува и како Рецензент на ракопис за научна монографија „Термичка стабилност активних компоненти и ексципијенса у чврстим формулацијама“ автор д-р Дијана Јелиќ (Одлука број 19/3, 44/23 од 11.1.2023 г., Универзитет во Бања Лука, Р. Српска).

Бил и член на Факултетска комисија за избор и Рецензентска комисија за избор на наставници и соработници на Факултетот за медицински науки:

4.8. Освен ова, бил и рецензент за избор на насловен доцент за научна област фармацевтска технологија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип (Одлука бр. 2002-329/9 од 5.12.2022 г.).

Во извештајниот период за последните пет години, д-р Цветковски бил ментор на еден стручен специјалистички труд, а моментно е ментор е три кандидати кои ги изработуваат докторските дисертации на програмата Фармацевтски науки при УГД.

Како резултат од целокупната научноистражувачка активност, д-р Цветковски има регистрирано 135 активности достапни на Репозиториумот на Универзитет „Гоце Делчев“, во форма на научни трудови, проекти, учества на конгреси и научни симпозиуми и објавени наставни материјали и презентации. Трудите објавени во авторство на д-р Цветковски се цитирани вкупно 363 пати, со h-index 7 и i10-index 3 (Google Scholar), 374 пати со h-index 6 (Scopus) и 85 пати со h-index 4 (Web of Science).

4.9. Д-р Цветковски е награден од Универзитет „Гоце Делчев“ за научна цитираност за 2022 година во областа на медицинските науки.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Во извештајниот период д-р Цветковски има објавено уште еден учебник кој е достапен на е-библиотеката на Универзитет „Гоце Делчев“, а коавтор е на поглавје во стручна монографија:

5.1. Drakalska, E., **Cvetkovski, A.**, Angelovska, B. (2024) Учебник по фармацевтска технологија 2. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-277-070-3 <https://eprints.ugd.edu.mk/34676/>) - учебник

5.2. Kovacevik, Biljana and Kostadinovic Velickovska, Sanja and Esatbeyoglu, Tuba, **Cvetkovski, Aleksandar** and Qamar, Muhammad and Rocha, Joao Miguel F. (2024) *Biopreservation in Flours and Bread*. In: *Novel Approaches in Biopreservation for Food and Clinical Purposes*. Taylor & Francis Group, Book chapter <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/32750>

Одржал покането стручно предавање преку ERASMUS програмата на Универзитетот во Мугла, Р. Турција

5.3. Cvetkovski, A. (2021) *The Role of The Hydrogen Bond in Molecular Crystals (Invited Lectures)*. In: ERASMUS Mobility Program Goce Delcev University (R. Macedonia) and Mugla University (Turkey), 17-21 May, 2021, Mugla University (Turkey) <https://eprints.ugd.edu.mk/28436/> **усна презентација**

Кандидатот бил член е на повеќе универзитетски, факултетски и владини комисији:

5.4. Универзитетска комисија за самоевалуација (Одлука бр. 0201541/20 од 31.8.2021 г.).

5.5. Комисија за избор на ректор при Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 2002-126/7 од 22.5.2025 г.).

5.6. Член на Стручна комисија при Македонска агенција за лекови и медицински средства (МАЛМЕД) (Одлука бр. 03-768/1 од 25.1.2021 и бр. 03-357/1 од 14.1.2025 г.).

5.7. Член на Комитет за етички прашања при Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 2002-282/7 од 1.12.2025 г.).

5.8. Освен овие активности, д-р Цветковски е номиниран член на Македонско друштво на хемичари и технолози во групација за Механохемија при Европско друштво на хемичари (декември 2024 г., тековно). <https://www.euchems.eu/divisions/working-party-on-mechanochemistry/governance/>

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

По темелно разгледување на доставената документација, увид и оценка на активностите на вонреден професор д-р Александар Цветковски, се заклучува дека кандидатот во периодот после изборот во вонреден професор остварил значителен прогрес во научно-истражувачката дејност. Потврда за тоа се објавените публикации во списанија со фактор на влијание, списанија со меѓународен уредувачки одбор и стручни списанија, реализираните бројни презентациони научни и стручни собири во земјата и странство и меѓународните проекти во кои тој е учесник. Во делот на наставно-образовната дејност д-р Цветковски, во извештајниот период објавил еден универзитетски учебник, што ја потврдува неговиот посветеност на едукацијата и оспособувањето

на студентите во сите циклуси на академско образование. Кандидатот има континуиран и значаен придонес и во организациско-развојната дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ од неговото формирање, преку учество во работата на бројни универзитетски и факултетски комисији.

Во овој заклучок сакаме посебно да потенцираме дека најголем број од печатените трудови на д-р Цветковски се објавени во списанија со исклучително висок фактор на влијание што зборува за огромниот импакт на објавените резултати во светската наука. Имено, просечниот импакт-фактор на овие девет трудови изнесува високи 7,9, а дополнително и мошне значајно е тоа што 6 од овие 9 трудови се објавени во списанија кои се сместени во светски научен врв и се позиционирани во првиот квартал на списанија од соодветните области. Д-р Цветковски доминантно твори во областите на кристален инженеринг, како и супрамолекуларна хемија кои бараат исклучително големи инструментални средства и се одлика на најнаучно развиените држави, што го прави еден од пионерите во нашата држава кој активно работи во овие дисциплини кој соработува со многу етаблирани истражувачи од развиениот свет, но и со малкумината домашни истражувачи кои активно работат во оваа научна проблематика.

Освен тоа, за особено истакнување е високата професионална етика, истрајноста во добивањето на научните резултати. Покрај научната желба, треба да се спомене и неговата скромност, сестраност, широки научни познавања, но и способноста да создаде и негува средина во која се култивираат научната љубопитност, критичкото размислување и академскиот интегритет. Дополнително, со голема систематичност, успешно ги реализира и едукативните цели, подигнувајќи ги на високо ниво. На тој начин и студентите се мотивираат да го развијат и остварат својот потенцијал, при што д-р Цветковски значајно придонесува кон успехот и формирањето на идните генерации истражувачи и професионалци.

Во согласност со Законот за високо образование, како и Правилникот за единствените критериуми за избор во наставни, наставно-научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и според анализата на приложената документација, Рецензентската комисија констатира дека кандидатот вонреден професор д-р Александар Цветковски ги исполнува сите услови за избор во наставно-научно звање редовен професор.

Врз основа на наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и севкупна активност во периодот од избор во вонреден професор (12.3.2021 година) до денес, Комисијата го верификува научниот и стручен развој на кандидатот вонреден професор д-р Александар Цветковски преку вкупно 215,5 поени (НО 40 + НИ 124,5 + САОР 51).

Имајќи ги предвид претходно изложените факти во овој извештај, освоените поени од активностите во наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип да го избере вонреден професор д-р Александар Цветковски во звањето **редовен професор** во наставно-научните области **физичка хемија (1.04.00.05)** и **фармацевтска технологија со индустриска фармација и микро/нано-технологија (3.05.02.13)** и Одлуката да ја достави до Универзитетскиот сенат за потврдување.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Бистра Ангеловска, редовен професор, претседател, с.р.

Д-р Елена Дракалска-Серсемова, редовен професор, член, с.р.

Д-р Петре Макрески, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање вонреден професор					40
	ВКУПНО					40
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Научен труд објавен во списание со ИФ (прв автор) Бр. 1,7 повеќе од пет автори Бр. 1,8 пет автори			1 1	15x0,7 15x1	25,5
	Научен труд објавен во списание со ИФ повеќе од пет автори (бр. 1.1.;1.2;1.3;1.4;1.5;1.6 и 1.9)			7	5x0,7	24,5
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (останати автори – до 5) (бр. 2.1 и 2,2)			2	3x1	6
	Секциско предавање на научен собир Во земјава (бр. 3.1) Во странство (бр. 3,2; 3.4; 3.5; 3.6; 3.7; 3.12; 3.15)	1	2	7	4	30
	Учество на научен собир со реферат (постер) во земјава (бр. 3.3; 3.8; 3.9; 3.19; 3.20; 3.21) во странство (бр. 3.10; 3.11; 3.13; 3.14; 3.16; 3.17; 3.18)	6	1	7	1,5	16,5
	Награди-признанија за научни постигнувања (бр.4.9)	1	5			5
	Рецензент на научен труд (СЦИ) (бр. 4.1.)			5	2	10
	Рецензент на научен труд (останати) во земјата (бр. 4.2-4.6 и 4.8) во странство (бр.4,7)	6	1	1	1	7
	ВКУПНО					124,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
	Учебник (бр. 5.1)	1	10			10
	Поглавје од книга (бр. 5.2)			1	7	7
	Пленарно предавање на стручен собир (бр. 5.3)			1	4	4
	Член на универзитетски или владини тела (бр. 5.4 и 5.6)	2	5			10
	Член на факултетски орган, комисија (бр. 5.5 и 5.7.)	2	2			4
	Член на институтски орган, комисија (бр. 4.2-4.8 и 5.8)	7	2	1	2	16
	ВКУПНО					51
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					215,5

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСКИ ЈАЗИК (6.02.01.16) И АНГЛИСКА И АМЕРИКАНСКА КНИЖЕВНОСТ (6.02.02.16) НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 1902-256/10 од 3.10.2025 година донесена на 321. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет, одржана на 3.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања / *вонреден професор* за наставно-научната област англиски јазик (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16) на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во следниот состав:

1. проф. д-р Ендру Гудспид (претседател), редовен професор од наставно-научната област англиска и американска книжевност, литературна критика-англиска литература / ирска литература на Факултетот за јазици, култури и комуникации при Универзитет на Југоисточна Европа, Тетово;

2. проф. д-р Марјана Ванева (член), редовен професор од наставно-научната област наука за јазикот - англистика, општа лингвистика, применета лингвистика и граматика на современиот англиски јазик на Факултетот за странски јазици при Универзитетот Американ колеџ - Скопје.

3. проф. Натка Јанкова-Алаџозовска (член), вонреден професор од наставно-научната област англистика и општа лингвистика на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година и во предвидениот рок се пријави еден кандидат:

1. д-р Наталија Поп Зариева, доцент на Катедрата за англиски јазик и книжевност при Филолошкиот факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, РС Македонија.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката д-р Наталија Поп Зариева е родена на 1 јуни 1973 година во Кочани. Средно образование завршува во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје. Во 1996 година завршува додипломски студии на Филолошки факултет „Блаже Конески“ при Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на Групата за англиски јазик и книжевност при Катедрата за англиски јазик и книжевност со просек 8.00 и се стекнува со стручен назив дипломиран професор по англиски јазик и книжевност. Своето понатамошно усовршување го продолжува на двегодишните постдипломски студии со специјалност Англиска филологија, насока Превод и современа англиска литература на Универзитет „Неофит Рилски“, во Благоевград, Бугарија. По положувањето на сите испити предвидени со програмата за постдипломски студии, со просечна оценка 9.50, успешно го одбранува магистерскиот труд со наслов: „Ethical Issues

in *The Pearl* by John Stainbeck” и се стекнува со академски степен магистер по англиска филологија. Во 2014 година се запишува на трет циклус-докторски студии на Докторската школа при „Југоисточен Европски универзитет“ во Тетово, каде што во 2020 година ја брани докторската теза од областа на англиската книжевност „Vampiric Elements in *The Giaour* by Lord Gordon Byron and *The Rime of the Ancient Mariner* by Samuel Taylor Coleridge.“

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање вонреден професор:

1. Научен степен доктор на науки од научната област во која се избира:

Кандидатката Наталија Поп Зариева докторирала во октомври 2020 година и се стекнала со звање доктор по филолошки науки – англиски јазик и книжевност со научноистражувачко поле англиски јазик (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16).

2. Просечен успех од најмалку 8.00 (осум) на студиите на прв и втор циклус за секој циклус посебно, односно има остварено просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на интегрираните студии од првиот и вториот циклус: Ги завршува студиите од прв и втор циклус со вкупен просек од 8.75 (прв циклус, просек 8.00, втор циклус просек 9.50), а од трет циклус просек 9.00.

3. Претходен избор во звање: Кандидатката Наталија Поп Зариева е избрана за доцент на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за наставно-научните области англистика и историја на книжевноста на германските народи (Одлука бр. 1902-91/3 од 19.4.2021 на 226. седница на ННС на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип);

4. Има способност за изведување на високообразовна дејност: д-р Поп Зариева покажува способност за наставно-научна и педагошка дејност докажана преку тринаесетгодишното работно искуство, прво како помлад асистент, а потоа и како доцент на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Реализира настава (предавања и вежби) на првиот и вториот циклус на студии, ментор е на дипломски трудови, истражува и објавува трудови од областите во кои е избрана;

5. Објавени најмалку пет рецензирани научни трудови во референтна научна публикација согласно со Законот за високо образование во последните пет години пред објавувањето на конкурсот за избор:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Pop Zarieva, N. & Iliev, K.	Perception, Rationality and Corruption in Bram Stoker's <i>Dracula</i> . (2025).	<i>International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)</i> , 77(1), 9–21.	15
2	Iliev, K., Pop Zarieva, N., & Donev, D.	Pride and Punishment: The Tragic Arcs of Lear and the Earl of Gloucester in <i>King Lear</i> . (2025)	<i>International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)</i> , 77(1), 22–30.	15
3	Pop Zarieva, N., Iliev, K., & Donev, D.	Trauma, Loss and Memory: Hauntings in Coleridge's "Rime" and Byron's "Giaour". (2024)	Годишен зборник на Филолошки факултет, 15(23) I. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип	15

4	Pop Zarieva, N., & Iliev, K.	Coleridge: The World and the Moral of "The Rime of the Ancient Mariner". (2022)	Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД - Штип, 13(19) I, 69-78.	15
5	Pop Zarieva, N., Iliev, K., & Kostova, K	From the Romantics to Stoker: Culture, Appeal and Longevity of the Myth. (2022)	Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД - Штип, 13(19) II, 69-78.	15
6	Pop Zarieva, N., Kostova, K., & Krsteva, M.	Blood and Sexuality in Stoker's <i>Dracula</i> . (2021)	Годишен зборник на Филолошки факултет, 12 (18) I. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 171-79	15

Посебни услови според Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип:

1. Показува значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати и учествува во научноистражувачки проекти:

- Учесник во Conference Getting ready for the present: Engaging with the World and the Planet in Contemporary Dystopian and Speculative Narratives, Department of Modern Languages, Literatures, and Cultures, University of Bologna (Italy), September 3-5, 2025 - дел од проектот PRIN 2022 "Getting ready for the present: new global dystopian imaginaries and public engagement. Transcultural and transmedial dialogues between Japanese, Latin American, British and Angloamerican cultures";

Учесник во научноистражувачки проект: *Евалуација на наставата по јазик и книжевност во високото образование* (2018-2020), Филолошки факултет - Штип: <https://eprints.ugd.edu.mk/id/eprint/21216>;

2. Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници преку соработка со колеги и соработници на Филолошкиот факултет во доменот на научноистражувачката работа и одржувањето на наставата:

Нејзината наставна и научна активност придонесе кон создавање и електронска објава на два значајни труда (скрипта и практикум), со што научноистражувачките резултати се интегрирани во современи дигитални наставни формати достапни за студентите. Новите сознанија стекнати преку учество на меѓународни конференции, симпозиуми и студиски престои се вградени во предавањата и дискусиите, со што се унапредува квалитетот на наставата. Менторирањето на магистерски и дипломски трудови овозможува развој на нова генерација млади истражувачи и наставници, засилувајќи ги нивните академски и аналитички компетенции. Примената на дигитални алатки, интегрирањето на сопствените истражувачки резултати во наставните програми и активната рецензентска работа дополнително го потврдуваат нејзиниот придонес во унапредувањето на наставниот процес. Исто така, преку поддршка и соработка со помлади асистенти и соработници при подготовка на наставни материјали и активности, таа влијае врз развојот на нивните педагошки и методолошки вештини. Активното вклучување на студентите во научни активности, подготовка на трудови и учество на конференции ја поттикнува нивната научна афирмација и истражувачка самостојност;

Кандидатката е ангажирана во наставата на три предмети (во продолжение е даден детален опис на наставната дејност) во прв циклус и два предмети на втор циклус студии;

3. Има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО) = 30 (НИ) = 164,5; (САОР) = 14 или вкупно 208,5 поени.

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

1. Наставно-образовна дејност

Во 2012 година, врз основа на јавен Конкурс, Наталија Поп Зариева е избрана во наставно-научно звање помлад асистент на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во областа англистика („Универзитетски билтен“ бр.92, ноември 2012 г.), а со Одлука бр. 1902-117/10 од 6.7.2015 г. на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет („Универзитетски билтен“ бр.149, јуни 2015 г.) избрана е за лектор на истиот факултет, и со Одлука бр.1902-229/5 од 19.12.2018 год. е избрана за виш лектор на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. Во 2021 година кандидатката е избрана во наставно-научно звање доцент на Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, во областа англистика и историја на книжевноста на германските народи (Универзитетски билтен бр. 273, април 2021 година) со одлука број 1902-91/3 од 19.04.2021 на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет..

Во рамките на наставно-образовната дејност на Филолошки факултет кандидатката се покажа како сериозен педагошки работник кој поседува солидни вештини на комуникација, како и способност за организирање и имплементирање на сите задачи и задолженија.

Кандидатката е ангажирана на Катедрата за англиски јазик и книжевност за реализација на наставата по следните предмети: Англиска книжевност XIX век, Англиска книжевност XX век и Историја на англискиот јазик на прв циклус студии и по Методологија на научноистражувачката работа и Современи дискусии за англиската книжевност од 19 век до денес на втор циклус студии на Катедрата за англиски јазик и книжевност.

Кандидатката се покажа како солиден и исполнителен наставник и по горенаведените предмети, подготвува материјали за вежби и предавање, подготвува и спроведува колоквиуми и испити по наведените предмети.

Покрај обврските поврзани со предавања и вежби по наведените предмети, таа ги извршува одговорно и совесно и сите други задачи за потребите на Катедрата за англиски јазик и книжевност на Филолошки Факултет и Универзитетот.

2. Научноистражувачка дејност

Д-р Наталија Поп Зариева важи и за активен истражувач, а доказ за тоа се нејзините досегашни учества на повеќе национални и меѓународни научни собири, нејзините објавени трудови во национални и меѓународни зборници и сл.

Во продолжение следуваат насловите на објавените трудови со научната евалуација во периодот од последните пет години:

1. Pop Zarieva, N. (2025). Perception, Rationality and Corruption in Bram Stoker's Dracula. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 77(1), 9–21. <https://eprints.ugd.edu.mk/36277/>

Романот *Дракула* на Брем Стокер користи визуелни слики како моќен симболички елемент, истражувајќи ги комплексните испреплетувања меѓу доброто и злото, перцепцијата и реалноста, како и заводливата, но деструктивна природа на моќта. Овој труд ја анализира функцијата на мотивот на окото во романот, аргументирајќи дека тој не служи само за прикажување на трансформациите на ликовите и нивните морални состојби, туку и за разоткривање на длабока епистемолошка анксиозност присутна во викторијанското општество. Преку анализа на честиот мотив на погледот, трудот покажува како *Дракула* конструира свет во кој чинот на гледање и на тоа да се биде виден претставува место на борба, контрола и потенцијална деградација. Исто така, се разгледува како визуелниот говор на *Дракула* ги отсликува и зајакнува културните стравови на викторијанското општество поврзани со женската сексуалност, особено во однос на заканата од дејствување на женските ликови и нејасните граници меѓу чистотата и расипаноста. Сеопфатната употреба на мотиви поврзани со гледање и поглед во *Дракула* претставуваат клучен елемент во истражувањето на епистемолошката несигурност и нестабилната природа на човечкото разбирање во свет што се соочува со граничното и монструозното.

2. Iliev, K., Pop Zarijeva, N., & Donev, D. (2025). Pride and Punishment: The Tragic Arcs of Lear and the Earl of Gloucester in King Lear. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 77(1), 22–30. <https://eprints.ugd.edu.mk/36278/>

Овој труд ги анализира трагичните судбини на кралот Лир и Глостер во драмата *Крал Лир* од Вилијам Шекспир, со фокус на тоа како нивната неконтролирана гордост започнува еден порочен круг кој води кон гнев, одмазда, лудило и, на крајот, срам и мудрост. И Лир и Глостер ја започнуваат драмата како моќни личности чие преголемо его ги заслепува пред вистината и ги тера да ги осудат своите верни деца. Барањето на Лир за изјавување на љубов од неговите ќерки го наведува да ја одрече Корделија и да падне како жртва на предавството од Гонерила и Реган, додека довербата на Глостер во сопствената проценка му дозволува на Едмунд да го измами и да го оцрни невиниот Едгар. Додека гордоста на двајцата прераснува во гнев и желба за одмазда, тие се доведуваат до лудило — Лир преку ментален распад, а Глостер преку физичко ослепување. Во своето страдање, двајцата ликови достигнуваат точка на срам и каење, стекнувајќи понизност и разбирање. Овој труд тврди дека Шекспир преку паралелните патувања на Лир и Глостер ја критикува деструктивната сила на гордоста, прикажувајќи порочен круг што води од моќ кон немоќ и, конечно, кон мудрост. Преку анализа овој трудот ја посочува драмата *Крал Лир* како предупредувачка приказна за човечката слабост и искупувањето преку страдање.

3. Donev, D., Pop Zarijeva, N., & Iliev, K. (2024). Trending in Major Motivational Theories. *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research*, 74(1). ISSN 2307–4531. <https://eprints.ugd.edu.mk/36279/>

Овој труд ги испитува двигателните сили што ја одредуваат мотивацијата на студентите. Воведно се претставува концептот на мотивацијата како централен механизам за поттикнување и насочување на учењето, со краток преглед на истражувања што ја дефинираат мотивацијата како суштинска сила зад академскиот успех. Главниот дел опфаќа анализа

на факторите кои ја обликуваат мотивацијата, условите што ја поддржуваат и значењето на задоволството од постигнатите резултати како клучна компонента на мотивациската диспозиција кај студентите. Дополнително, се прикажува преглед на највлијателните мотивациски теории, вклучувајќи ја теоријата за самовреднување на постигнувањето, теоријата на очекувана вредност, социјално-когнитивната теорија и теоријата за самоопределување. Овие теоретски модели даваат јасна рамка за разбирање на односот меѓу индивидуалните аспирации, надворешните услови и успехот во студирањето. Во заклучок, трудот истакнува препораки за охрабрување на студентите да развиваат резилентност, со цел поуспешно справување со предизвиците и одржување на мотивацијата во текот на студиските обврски.

4. Pop Zarieva, N., Iliev, K., & Donev, D. (2024). *Trauma, Loss and Memory: Hauntings in Coleridge's "Rime" and Byron's "Giaour"*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 15(23) I. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36170/>

Овој труд се навраќа на трауматските искуства на централните ликови во *Римата на старецот морепловец* од Семјуел Тејлор Колриџ и *Ѓаурот* од Џорџ Гордон Бајрон, разгледувајќи ги овие дела како моќни наративи на траума. Преку анализа на вината и патувањето на Морепловецот, како и осветничката потрага на Ѓаурот, трудот истражува како нивните престапи и последователни загуби ги обликуваат нивните идентитети и начинот на кој тие се справуваат со своите трауматски искуства. Трудот ја разгледува улогата на меморијата во двете поеми, анализирајќи како сеќавањата на минатите настани ги прогонуваат ликовите и придонесуваат за нивното постојано страдање. Дополнително, се истражува концептот на искупување, при што се разгледува дали Морепловецот и Ѓаурот успеваат да најдат утеха или исцелување преку своите приказни. На крајот, овој труд фрли светло врз сложените начини на кои траумата може да се изрази и обработи преку книжевни текстови, нудејќи вредни сознанија за човечкото искуство на страдање и резилентност.

5. Iliev, K., Pop Zarieva, N., & Donev, D. (2024). *Shakespeare's Shylock: An Avaricious Villain, a Victim, or a Complex Fusion of Both*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 15(24) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36169/>

Овој труд ги истражува променливите критички перспективи за ликот на Шјалок од драмата *Трговецот од Венеција* на В. Шекспир, оценувајќи дали тој ги отелотворува цртите на алчен злосторник, сочувствителна жртва или сложена комбинација од двете. Трудот вклучува и лична евалуација на повеќеслојниот лик на Шјалок, потпирајќи се на библиски пасуси кои го осветлуваат гревот на алчноста, како и на увиди од антички и средновековни извори како Плутарх, Григориј Ниски, Евагриј, Данте Алигиери и ренесансни мислители како Мартин Лутер, Пјер де ла Примадуже и Томас Вилсон. Покрај испитувањето на алчната природа на Шјалок, трудот исто така истражува дали неговата карактерна траекторија се совпаѓа со современата претстава на де ла Примадуже за поединец кој започнува како алчен, а потоа е целосно обземен од гнев и одмазда.

6. Donev, D., Pop Zarieva, N., & Kostova, K. (2023). Transitioning Towards Work from Home, *International Journal of Sciences: Basic and Applied Research (IJSBAR)*, 67(1). ISSN 2307-4531. <https://eprints.ugd.edu.mk/36280/>

Овој труд ја разгледува транзицијата од традиционалниот начин на канцелариска работа кон работа од дома, процес кој значително се забрза за време на пандемијата. На почетокот се претставува општата слика за промената, по што вниманието се насочува кон преведувачката индустрија како специфична област засегната од новите услови. Работата од дома и дигиталниот номадизам се јавуваат како нов културен и социјален феномен, поттикнат од брзиот развој на телекомуникациските услуги и од глобалните технолошки и општествени трансформации. Пандемијата, преку долгите карантини и ограничувања, ги принуди компаниите да најдат нови форми на организација и изведба со цел да опстанат во услови на криза. Преведувачката индустрија беше директно погодена, а бројни анализи и анкети покажуваат дека голем дел од работната сила го поддржува моделот на работа од дома како начин да се обезбеди подобар баланс помеѓу професионалниот и приватниот живот. Истражувањето укажува дека овој тренд не само што претставува одговор на кризни околности, туку и отвора можност за трајни промени во начинот на организација на трудот. Трудот може да послужи како основа за понатамошни анализи на влијанието на пандемијата врз други општествени сегменти.

7. Kostova, K., Donev, D., Pop Zarijeva, N., & Iliev, K. (2023). *Jane Austen's Novel "Emma" Analyzed as a Candidate for L'Écriture Féminine*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет Гоце Делчев–Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36168/>

Овој труд претставува обид за примена на идеите на Елен Сиксу за женската литература, изложени во нејзината статија *Смењето на Медуза*, преку романот *Ема* од Џејн Остин. Намерата е да се истражи на кој начин Остин успева да се оддалечи од традиционалните патријархални претстави за женските животи и да понуди порафинирана слика за женскиот идентитет. Сиксу ја нагласува потребата маргинализираните сами да го втиснат својот глас во книжевниот канон, а во ова истражување се анализира како Остин претставува историски прототип на такво авторско настојување. Анализата се насочува кон главната хероина Ема и нејзините односи со другите женски ликови, со родителските фигури и со романтичните партнери. Овие односи се разгледуваат како текстуални примери во кои се откриваат и истовремено се преиспитуваат претпоставките за женственост изведени од патријархалните конвенции на 19 век. Трудот настојува да покаже дека Остин не само што ги прикажува ограничувањата врз женското искуство, туку и отвора можности за нивно надминување преку комплексни и самосвесни женски ликови.

8. Iliev, K., & Pop Zarijeva, N. (2023). *Appearance Versus Reality and the Accompanying Evil in the Four Major Shakespearean Tragedies Analyzed Through Machiavellian Lens*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ –Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36165/>

Целта на овој труд е да се утврди до кој степен макијавелистичките принципи го обликуваат дејството на водечките ликови во анализираните драми. Се разгледуваат четири главни Шекспирови трагедии како претставнички на темата „изглед наспроти реалност“. Оваа тема е тесно поврзана со макијавелистичкиот поим *virtù*, односно „флексибилна диспозиција“, што значи способност да се менува однесувањето од лошо во добро и обратно, во зависност од околностите, со цел човек на власт да постигне „големи нешта“.

Трудот тврди дека иако анализираните ликови во различен степен го следат советот на Макијавели, сите на крајот не успеваат во тоа. Шекспир, намерно или ненамерно, изгледа го следи библиското послание дека Бог ги казнува злите.

9. Iliev, K., Kostova, K., Donev, D., & Pop Zarieva, N. (2023). *Shakespeare's Cleopatra – The Visceral and the Rational*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36166/>

Целта на овој труд е да фрли дополнителна светлина врз повеќеслојниот и комплексен лик на Клеопатра, особено околу прашањето дали таа навистина го сака Антониј или само копнее по него. Критичарите се остро поделени околу оваа тема. Повеќето ја гледаат Клеопатра како жена која копнее по Антониј, иако има и такви што тврдат дека таа чувствува љубов кон него - став застапуван од Џенет Аделман, Херолд Блум, Морис Чарни и Копелија Кан. Друга цел на овој труд е да се утврди дали нејзината врска со Антониј служи за проектирање на нејзината цел за силен Египет со силна кралица. Овој труд застанува на страната на критичарите кои сметаат дека Клеопатра копнее по Антониј, додека истовремено настојува да ја оствари својата визија за моќен Египет. Во однос на Антониј, неговата улога во драмата е појасна, бидејќи најголем дел од критичарите сметаат дека неговите чувства кон Клеопатра се љубов.

10. Pop Zarieva, N., Iliev, K., Kostova, K., & Donev, D. (2023). *Human Appeal to Horror: When Eastern Legends and Western Gothic Meet*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 14(22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/36160/>

Овој труд се фокусира на човечката привлечност кон хоророт во книжевноста и ја следи врската помеѓу старите легенди и митови од Источна и Централна Европа и готската литература, која доведува до појава на суштества што предизвикуваат вознемиреност и страв во делата на романтичарите. Најнапред се разгледуваат хорор-елементи во некои од првичните протовампири присутни во европскиот фолклор и се анализираат неколку источни легенди со цел да се прикажат и дефинираат нивните специфични одлики. Трудот, исто така, има за цел да проникне во психолошките и општествените прашања кои ја поттикнуваат човечката желба за хорор-раскази. Тој исто така ја презентира и дискутира културната теорија за појавата на хоророт во книжевноста, како и симболиката на хоророт претставен во ликот на вампирот.

11. Iliev, K., Pop Zarieva, N., & Donev, D. (2022). *One Recurrent Theme: Revenge in Shakespeare's Tragedies, Histories and Comedies*. Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД – Штип, 13(19) II, 69–78. <https://eprints.ugd.edu.mk/31504/>

Целта на овој труд е да покаже дека трагедии *Хамлет* и *Тит Андроник* не само што се обликувани или под влијание на концептот на одмазда, туку дека Шекспир го користел тој концепт и во поголемиот дел од другите 34 драми вклучени во *Првото фолио* од 1623 година и како главна тема и како наративен уред, при што второто е особено застапено во комедиите. Присуството на одмаздата во неговите драми укажува дека Шекспир го следел познатото начело „*Omni ars naturae imitatio est*“ и духот на времето, особено во однос на Јужните Европејци и концептот на одмазда. Покрај Шекспир, и други драмски автори ја приближиле оваа идеја до публиката преку своите драми,

меѓу кои *Шпанската трагедија* на Томас Кид, *Одмаздата на Антонио* на Џон Марстон и *Одмаздничката трагедија* на Томас Мидлтон. Дополнителна цел на трудот е да се утврди колку одмаздата може да биде штетна за ликовите кои ја практикуваат.

12. Pop Zarieva, N., Iliev, K., & Kostova, K. (2022). *From the Romantics to Stoker: Culture, Appeal and Longevity of the Myth*. Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД – Штип, 13(19) II, 69–78. <https://eprints.ugd.edu.mk/31500/>

Овој труд ја истражува книжевната присутност на ликот на вампирот во делата на двајца романтичари – *Поемата на старецот морепловец* од Семјуел Тејлор Колриџ и *Гаурот* од лорд Гордон Бајрон – преку контрастивна анализа на примена на „немртвиот“ и неговите специфични функции во овие поеми. Натомошниот развој на овој лик се разгледува во врвната претстава на вампиризмот од крајот на векот, романот – *Дракула* од Брам Стокер. Се задржуваме на издржливоста на фолклорниот мит и навлегуваме во квалитетите што овие дела му ги припишуваат на ликот. Целта на трудот е да воспостави паралела меѓу овие различни дела, фокусирајќи се и на нивните разлики и на заедничките моменти, со цел да се открие трансформацијата на овој митски лик во книжевноста и филмот од 21 век.

13. Pop Zarieva, N., & Iliev, K. (2022). *Coleridge: The World and the Moral of "The Rime of the Ancient Mariner"*. Годишен зборник - Филолошки факултет, УГД – Штип, 13(19) I, 69–78. <https://eprints.ugd.edu.mk/31499/>

Овој труд ја анализира поемата *Поемата на старецот морепловец* од Семјуел Тејлор Колриџ од две перспективи: амбивалентниот свет што Колриџ го претставува преку приказната за морското патување и нејасната морална порака или нејзиното отсуството во самата приказна. На прв поглед, очигледни се христијанските конотации и скриената религиозна симболика кои ја поддржуваат идејата за христијански светоглед во кој гревот, покајанието и искупувањето го управуваат светот на поемата. Иако овие елементи ја преовладуваат нарацијата, на подлабоко ниво тие се оспорени со претстава на свет управуван од случајни зли сили што доаѓаат ненадејно, а казната често е несразмерно поголема од гревот. Дополнително, трудот се задржува и на темата за моќта на индивидуализмот која Колриџ ја обликувал во ликот на главниот јунак, како и на можноста поемата да се чита како претстава на страдањето на човек оптоварен со вина кој преживеал трагични околности.

14. Donev, D., Pop Zarieva, N., Kostova, K., & Iliev, K. (2021). *Дигиталните номади како културолошки феномен во современото општество*. ФИЛКО. <https://eprints.ugd.edu.mk/36453/>

Овој труд ја анализира појавата на дигиталното номадство како современ културолошки феномен. Сеработи зарелативно нов тренд поттикнат од развојот на телекомуникациските услуги и глобалните технолошки и општествени промени, кој подразбира напуштање на традиционалната приврзаност кон фиксно работно место и дом. Најчесто е присутен кај помладата популација која ја нагласува желбата за патување, чести преселби и истражување на светски дестинации, паралелно со извршување на работните обврски. По дефинирање на поимот и неговите особености, трудот ги разгледува главните причини за избор на овој начин на живот, како и проблемите и предизвиците со кои се соочуваат дигиталните номади во настојувањето да функционираат оптимално.

15. Krsteva, M., Donev, D., & Pop Zarieva, N. (2021). *Literature Review on Life-Writing Genre Blending*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 18 (22) II. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. <https://eprints.ugd.edu.mk/29329/>

Овој труд прави преглед на постоечката литература и научни истражувања на еден нов и неистражен аспект од литературата, а тоа е жанровото испреплетување во пишувањето животописи. Кога доаѓаат во контакт авто/биографијата и фикцијата уникатно се испреплетуваат со сите нивни карактеристики што ги содржат како одделни жанрови, што води до специфично жанрово испреплетување. Овој процес кој резултира со нов жанр неминовно поставува отворени прашања за степенот и разновидноста на таквото испреплетување. Така, различни теории се обидуваат да дадат одговори и објаснување за улогата на жанровите во обликувањето на новиот жанр преку прикажување на најважните карактеристики на авто/биографските жанрови од една и фикционалните од друга страна. Овој труд дава критички осврт на најважните теории и дискусии во таа смисла истакнувајќи ги клучните прашања во областа потребни за понатамошни истражувања.

16. Krsteva, M., Donev, D., Pop Zarieva, N., & Iliev, K. (2021). *Hemingway in Hemingway's Girl*. FILKO. <https://eprints.ugd.edu.mk/29330/>

Како хибриден жанр, биофикциите се подложни на широк дијапазон од интерпретации. Ова главно се должи на фактот дека тие припаѓаат и во областа на литературата и на историјата, и на фикционалното и на фактолошкото. Како такви, биофикциите создаваат специфична игра на жанрови која пак од своја страна резултира со единствени значења. Еден таков пример е создавањето на ликот на Ернест Хемингвеј во романот *Hemingway's Girl* од Ерика Робук. Трудот го истражува наративот создаден како резултат на играта на жанрови портретирајќи го Хемингвеј како полуфикциона конструкција. Резултатот се најразновидни претстави, идеи и увиди во играта со текстот, новиот наратив, ликот на американскиот автор и настаните од неговиот живот. На тој начин, се открива ново поле за интерпретација во литературата од најразлични аспекти.

17. Iliev, K., Pop Zarieva, N., Krsteva, M., & Donev, D. (2021). *The Notion of Banishment in Shakespeare's Plays*. FILKO. <https://eprints.ugd.edu.mk/36276/>

Овој труд ги истражува целите на концептот на прогонство во драмите на Шекспир, неговата улога и исход. Иако Шекспир ја користел оваа идеја во 14 од вкупно 38 драми, трудот се фокусира само на оние во кои се појавува таканареченото „прогонство по степен“, присутно во 12 драми. Концептот на прогонство може да се проследи уште од античка Атина, а бил вообичаена практика и во Римската Империја, каде што биле протерувани поединци или цели региони. Во Англија, Елизабета I и нејзиниот наследник Џејмс I го применувале прогонството. Елизабета I, меѓу другите, прогонувала Египќани, језуити, питачи, црнци и бунтовници, додека Џејмс I ги протерал „верските одбивачи“ од Лондон. Бидејќи Шекспир живеел во овој период, веројатно бил добро запознаен со оваа практика. Кај него, концептот на прогонство служи за драмска цел, при што се истражуваат политичките, психолошките и социјалните аспекти на вклучените ликови и заедници. Исходот од прогонството најчесто е смрт или самоисполнување, а во неколку случаи останува нерешен. Во одредени драми, прогонството е проследено со чин на одмазда.

18. Донеv, Д., Поп Зариева, Н., & Костова, К. (2021). *Улогата на преводот во глобализираниот свет во време на пандемија и инфодемија. Годишен зборник на Филолошки факултет*, 12 (17) I. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 133-138. <https://eprints.ugd.edu.mk/31503/>

Феноменот на глобализацијата веќе подолго време е присутен во речиси сите сфери на модерното општествено живеење. Но, се чини дека оваа година по прв пат глобализацијата се соочува една друга појава, појава каква немало во изминатите сто години. Станува збор за новонастанатата здравствена криза од светски рамки. Некои автори во своите трудови пишуваат за две кризи што се одвиваат паралелно една на друга. Едната е здравствената, а другата информациската. Првата уште ја нарекуваат пандемија, а втората инфодемија. Во овој труд најпрво накратко се изнесува преглед на ставови на еминентни истражувачи од оваа областа презентирани во нивни трудови. Понатаму го анализираме влијанието од овие две кризи, здравствената и информациската, во глобализираниот свет, како и улогата што преведувачот ја има во справувањето со вакви кризи. Главната поента во анализава е потребата од квалификувани преведувачи во меѓународната комуникација во време на здравствена криза од светски рамки, во трката за што побргу да се дојде до релевантни информации кога светот се наоѓа во информациска криза.

19. Pop Zarieva, N., Kostova, K., & Krsteva, M. (2021). *Representation of “Femmes Fatales” in Gothic and Romantic Writings at the End of the 18th Century. Годишен зборник на Филолошки факултет*, 12 (17) I. Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 73-82. <https://eprints.ugd.edu.mk/31502/>

Овој труд анализира две готски балади од крајот 18 век во однос на претставувањето на женските ликови во нив. Станува збор за «The Bleeding Nun» од Метју Луис и «The Dark Ladie» од Ен Банерман. Трудот се фокусира на испреплетувањето на карактеристиките на фатална жена со одлики на вампирizam и истражува како тие се инкорпорирани во текстот и значењето што го наметнуваат на специфични текстови. Уништувањето на машкиот лик со кој тие се често во врска е основната идеја која ги потврдува овие фатални жени, кои како што е наведено во трудот се исполнети и со одлики на вампирizam. Трудот ја истражува улогата на вампирizam во дадените балади поврзувајќи ги со најпрвите прикази на фаталната жена во романтизмот - Кристобел на Семјуел Тејлор Колриџ, која најчесто не се смета за вампирски лик. Вампирizamот овде е претставен како преминлива состојба која создава нов „вампир“, мотив кој еден век подоцна ќе еволуира во литература за вампирizam.

20. Pop Zarieva, N., Kostova, K., & Krsteva, M. (2021). *Blood and Sexuality in Stoker’s Dracula. Годишен зборник на Филолошки факултет*, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, 12 (18) II, 171-179. <https://eprints.ugd.edu.mk/31501/>

Овој труд го анализира романот *Дракула* од Брам Стокер во однос на употребата на сликите поврзани со крв, кои се длабоко вградени во делото. Фокусот е ставен на различните значења и употреби на овој мотив и на неговите импликации врз севкупното значење на романот. Делото се разгледува во рамките на актуелните научни и квазинаучни теории кои го бележеле времето и чиј одраз може да се препознае во романот на Стокер. Дополнителен аспект што се обработува е уникатното претставување на сексуалноста како дел од вампирската природа. Атрактивноста на вампирот, присутна уште од неговите

фолклорни корени, кај Стокер е развиена во прикриени, но убедливи еротски сцени, дел од кои може да се читаат како маскирани перверзни сексуални акти. Дополнително, размената на крв преку трансфузии, како симбол на размена на телесни течности, ја наметнува идејата за индиректно мешање на машка крв, што го открива концептот на прикриена хомосексуалност.

21. Krsteva, M., Donev, D. & Pop Zarijeva, N. (2021). *Literature Review on Life-Writing Genre Blending*. Годишен зборник на Филолошки факултет, Универзитет Гоце Делчев–Штип, 12 (18) II, 163-170. <https://eprints.ugd.edu.mk/29329/>

Кога автобиографијата/биографијата и фикцијата ќе дојдат во контакт, тие на единствен начин се поврзуваат како одделни жанрови, што резултира со специфично жанровско вкрстување. Овој процес, кој создава нов хибриден жанр, постојано отвора прашања за степенот и разновидноста на таквото преплетување. Како последица, различни теоретски пристапи се обиделе да ги објаснат улогите на овие жанрови и нивното обликување, најчесто преку издвојување на основните карактеристики на жанровите на пишувањето на животни приказни од една страна и пишување на фикција од друга страна. Овој труд нуди критички преглед на најистакнатите теоретски дискусии во оваа област, посочувајќи ги клучните прашања и потенцијалните насоки за идни истражувања.

Учебни помагала во е-библиотека

23. Pop Zarijeva, N., Iliev, K. (2025). Скрипта по англиска книжевност XIX век. ISBN: 978-608-277-111-3 <https://eprints.ugd.edu.mk/36442/>

Ова наставно помагало е поделено на тематски поглавја кои одговараат на хронолошката и стилската еволуција на британската книжевност во романтизмот и викторијанскиот период. Целта е да се олесни подлабокото разбирање на материјалот преку понуда на различни педагошки алатки, меѓу кои контекстуални прегледи, биографски информации за репрезентативни автори, критички дискусии за карактеристиките на епохата и внимателно избрана поезија и проза. Вклучувањето на аналитички прашања ја засилува способноста на студентите да се ангажираат со материјалот на подлабоко ниво, поттикнувајќи критичко размислување и овозможувајќи поврзување на текстовите со пошироките културни, историски и филозофски контексти. Овие прашања се специјално дизајнирани да ги насочат студентите во развивањето на суштински вештини како што се книжевна анализа, синтеза и евалуација, а воедно ги охрабруваат и да формираат сопствени интерпретации и критики на проучуваните дела.

24. Iliev, K., Pop Zarijev, N. (2025). *Практикум по англиска книжевност од XVI до XVIII век*. ISBN: 978-608-277-110-6 <https://eprints.ugd.edu.mk/36446/>

Овој практикум е наменет да ги води студентите низ сеопфатна истражувачка прошетка низ англиската книжевност од 16 до 18 век, трансформативен период што ги обликувал темелите на книжеvnата традиција со која денес се занимаваме. Делата вклучени во оваа збирка го одразуваат широкиот опсег на жанрови, стилови и интелектуални струења кои ги дефинирале епохите на ренесансата, елизабетанскиот и јакобинскиот период, како и раната современа доба. Преку вежбите базирани на овие текстови, студентите ќе се сретнат со низа поетски форми, драмски дела, филозофски трактати и проза кои ги откриваат комплексностите на човечкото искуство

- од возвишувањето на индивидуата до размислувањето за смртноста, од потрагата по знаење до истражувањето на општествените структури. Вежбите во оваа книга се структурирани така што ги поттикнуваат студентите на внимателно читање, критичка анализа и продлабочена рефлексija врз овие темелни текстови.

Учество на меѓународни, домашни конференции и собири

25. Donev, D., Pop Zarijeva, N., Kostova, K., & Iliev, K. (2021). *Дигиталните номади како културолошки феномен во современото општество*. ФИЛКО. 18-19 октомври 2021. Виртуелно присуство.

26. "Byron and the Mediterranean 'Cult of the South': A Bicentennial Symposium," University of Notre Dame Rome Global Gateway, June 20-22, 2024.

27. Студиски престој University of Notre Dame, 17-23 јуни, Рим.

29=8. Еразмус престој на Автономен универзитет на Барселона, 7-13 април 2025 година.

29. Pop Zarijeva, N, & Iliev, K. (2025). Transnational Deep Ecologies: Comparative Eco Consciousness in Le Guin's "Always Coming Home" and Crvenkovska's "The House Above the Waves. Conference Getting ready for the present present: Engaging with the World and the Planet in Contemporary Dystopian and Speculative Narratives, Department of Modern Languages, Literatures, and Cultures, University of Bologna (Italy), September 3-5, 2025.

Сите овие активности укажуваат на успешноста на кандидатката Наталија Поп Зариева во наставно-педагошката и научноистражувачката дејност.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

За време на нејзиното вработување како доцент на УГД учествува во наставата и други истражувачки активности, како што се истражувања со студентите, одржани предавања надвор од наставата, остварена соработка со колеги од странство и учество како предавач по покана на странски универзитети и е член на повеќе комисији и факултетски тела.

Од другите стручно-апликативни дејности може да се истакне дека Наталија Поп Зариева е:

30. Член во уредувачкиот колегиум на Годишен зборник на Филолошки факултет, ISSN: 1857-7059.

31. Јазичен лектор на двете изданија на Годишен зборник на Филолошки факултет, ISSN: 1857-7059.

32. Рецензент на учебник М. Škobo, *Modernism in English Literature*, Univerzitet Singidunum, Beograd, 2024.

33. Рецензент на четири труда за меѓународното списание *Палимпсест*.

34. Рецензент на два труда за Зборник на Филолошки факултет.

35. Рецензент на труд за *Civitas*, časopis za društvene nauke, Нови Сад, Србија. ISSN 2466-5363.

36. Организатор и учесник на вебинар „Twain and Wilde, Parallel but Diverse“. Филолошкиот факултет во Штип, на Мајкрософт тимс, 30 ноември 2021 г.

37. Домаќин на три предавања на професори од Еразмус+ проектот.

Член на универзитетски тела и комисији:

- Член на ННС на УГД;
- Член на Институт на јазици;
- Член на комисији за полагање на англиски јазик за странски студенти на Институтот за јазици;
- Класен раководител на генерацијата запишана во академската 2022/2023 г.;
- Член на Комисија за избор на најдобар есеј;
- Член на Рецензентска комисија за избор во доцент на Филолошки факултет при УГД.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци за кандидатката, членовите на Рецензентската комисија со огромно задоволство заклучуваат дека д-р Наталија Поп Зариева во целост ги исполнува сите суштински и законски критериуми за избор во наставно-научно звање *вонреден професор* предвидени со Законот за високо образование, со Статутот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и со Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Имајќи ги предвид предочените факти, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои овој извештај и да ја избере кандидатката д-р Наталија Поп Зариева во наставно-научно звање *вонреден професор* за наставно-научната област англиски јазик (6.02.01.16) и англиска и американска книжевност (6.02.02.16) на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Ендру Гудспид, претседател, с.р.

Проф. д-р Марјана Ванева, член, с.р.

Вонр. проф. д-р Натка Јанкова-Алаѓозовска, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		Поени	
Избор во звање доцент		30	
		Поени: 30	
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ И СТРУЧНО-УМЕТНИЧКИ АКТИВНОСТИ		во земјава	во странство
Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) Прв автор ред. бр. 1,4,10,12,13,20,21 (7x9=63) Втор автор ред. бр. 2,3,5,6,8,11,19 (7x6=42) Трет автор ред. бр. 7,9,15,22 (7x3=21)			126
Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Труд ред.бр. 14, 16, 17, 18 (4 x3)			12
Учество на научен собир со реферат (постер/усно), концерт во земјава и во странство Филко Болоња		1.5	2
Студиски престој во странство Универзитет „Нотр Дам“ во Рим Еразмус престој на Автономен универзитет во Болоња		16	
Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) Труд за Палимпсест бр. 4 Труд за Зборник на Филолошки факултет бр.2 Рецензија на учебник бр.1			7
		Поени: 164.5	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ОРГАНИЗАЦИСКО - РАЗВОЈНА ДЕЈНОСТ		во земјава	во странство
Член на факултетски орган, комисија Член на ННС		2	
Член на институтски орган, комисија Член на Институт за јазици Комисија за спроведување испит по англиски јазик за странци Лектор на Зборник на Филолошки факултет Член на уреднички колегиум на Зборник на ФФ		4x2=8	
Класен раководител, согласно со Кредит-трансфер системот - ЕКТС (за четири години)		4	
		Поени: 14	
		Вкупно поени: 208.5	

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ АНГЛИСКИ ЈАЗИК (6.02.01.16) И ПРИМЕНЕТА ЛИНГВИСТИКА (6.02.01.29) НА ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр.1902-256/12 од 3.12.2025 година донесена на 321. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет, одржана на 3.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област *англиски јазик (6.02.01.16) и применета лингвистика (6.02.01.29)* на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип:

- д-р Натка Јанкова-Алаѓозовска, претседател, вонреден професор за наставно-научните области 6.02.01.16 англиски јазик и општа лингвистика 6.02.01.28 на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип;

- д-р Брикена Џафери, член, редовен професор за наставно-научните области 64004 англистика и 64011 применета лингвистика на Факултет за јазици, култури и комуникација при Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово;

- д-р Нина Даскаловска, член, редовен професор за наставно-научните области 64004 англистика; 64028 методика на јазик и 61225 методика на литературата на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година и во предвидениот рок се пријави еден кандидат: д-р Сашка Јовановска, доцент на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

Врз основа на приложената документација од кандидатката, чест ни е на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Кандидатката д-р **Сашка Јовановска** е родена на 8 мај 1986 година во Штип. Го завршува основното и средното образование со континуиран одличен успех во Пробиштип. Веднаш по успешната одбрана на дипломскиот труд „Потребни карактеристики на менторот и менторираниот за успешна менторска врска“ и стекнување со академски степен дипломиран професор по македонски и англиски јазик и книжевност на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, отсек Македонски-англиски јазик со среден успех 8,10, станува сопственик и управител на приватно училиште за странски јазици „Кариера и успех“ – Пробиштип, каде што предава англиски јазик. Во мај 2012 година кандидатката успешно го положува испитот за овластен судски преведувач од македонски на англиски јазик и обратно.

На 1 септември 2014 година кандидатката успешно го одбрала магистерскиот труд „Употреба на книжевни форми во учебниците по англиски јазик“ и се стекнува со академски степен магистер на наставата по англиски јазик на Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола со среден успех 8,71.

Паралелно, во периодот од 2012 до 2020 година заснова работен однос како професор по англиски јазик во СОУ „Наум Наумовски - Борче“ – Пробиштип, ООУ „Браќа Миладиновци“ Пробиштип и професор по англиски јазик во СОУ „Митко Пенџуклиски“ – Кратово. На 15 јули 2019 година успешно ја одбранува докторската дисертација со наслов „Граматичките структури во учебниците по англиски јазик во предметната настава во Република Македонија“ и се стекнува со научен степен доктор по наука за јазик - англиски јазик на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, Педагошки факултет, среден успех 9,33.

Во периодот од февруари 2020 година до мај 2021 година, Сашка Јовановска е избрана за стручњак од практика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Филолошки факултет – Англиски јазик со ангажман за предмети во прв циклус: Социolingвистика на англискиот јазик, Фонетика на англискиот јазик, Фонологија на англискиот јазик и Морфологија на англискиот јазик и учествува во креирање на акредитација на студиски програми за Англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (Одлука бр. 08-94/18 од 17.2.2021 година).

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 1902-114/4 од 11.5.2021 година, избрана е за наставник во наставно-научно звање *доцент* за 6.04 подрачје Наука за јазикот (лингвистика), поле 64004 Англистика и поле 64018 Граматика, семантика, семиотика и синтакса на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во рамките на прв циклус студии е ангажирана во настава на прв циклус студии на Филолошки факултет за предметите Синтакса на англиски јазик 1, Синтакса на англиски јазик 2, Семантика на англиски јазик и Социolingвистика на англиски јазик. Во рамките на втор циклус студии на Филолошкиот факултет ангажирана е за предметите Методологија на научноистражувачка работа, Текстуална лингвистика, Социolingвистика и Универзитетски предмет - Англиски јазик и комуникациски вештини.

Со одлуки на Наставно-научен совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Одлука број 1902-165/10 од 30.8.2023 г., Одлука број 1902-38/10 од 31.1.2024 г., Одлука број 1902-177/3 од 21.8.2024 г., Одлука број 1902-50/7 од 19.2.2025 г., Одлука број 1902-185/9 од 25.8.2025 г. во периодот од октомври 2023 година доцент д-р Сашка Јовановска е ангажирана за вршење високообразовна дејност на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ придружна членка на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип за прв циклус студии по предметите Англиски јазик 1, Англиски јазик 2, Англиски јазик 3 и Англиски јазик 4.

1. Законски (општи) услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање вонреден професор

1.1. Просечен успех од најмалку 8,00 (осум) на студии на прв и втор циклус, за секој циклус посебно: Кандидатката има остварено просечен успех од 8,10 на студии од прв циклус и просечен успех од 8,71 од втор циклус студии.

1.2. Научен степен доктор на науки од научната област за која се врши изборот: Кандидатката е доктор на науки за јазик - англиски јазик, со одбранета докторска дисертација со наслов „Граматичките структури во учебниците

по англиски јазик во предметната настава во Република Македонија“ при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, Педагошки факултет на 15.7.2019 година, со среден успех 9,33.

1.3.Претходен избор во звање во научната област во која се избира:

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 1902-114/4 од 11.5.2021 година, избрана е за наставник во наставно-научна звање *доцент* за 6.04 подрачје Наука за јазикот (лингвистика), поле 64004 Англистика и поле 64018 Граматика, семантика, семиотика и синтакса на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

1.4.Објавени најмалку 5 (пет) научни трудови во референтна научна публикација во последните пет години пред објавување на огласот за избор:

Бр.	Автор/и	Наслов на трудот	Списание/Зборник	Година на излегување на списанието
1.	Jovanovska, Sashka	Close Connection Between Words and Culture	Zien Journal of Social Sciences and Humanities, 2 (1). pp. 3-8. ISSN 2769-996X, 2021 https://eprints.ugd.edu.mk/29290/	2021
2.	Kulkarni, Aniket, and Surya Bhavana Harish Gollavilli, Venkata and Alsalami, Zaid and Kaur Bhatia, Manpreet and Jovanovska, Sashka and Nurul Absur, Md	Leveraging Deep Learning for Improved Sentiment Analysis in Natural Language Processing	2024 3rd Odisha International Conference on Electrical Power Engineering, Communication and Computing Technology (ODICON), 2024 Electronic ISBN:979-8-3503-5437-9 https://eprints.ugd.edu.mk/35525/ (Индексиран во Scopus и Web of Science)	2021
3.	Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Saska and Kamceva Panova, Lidija	Intercultural materials for developing intercultural competence in ELT: the case of high-school books in English language.	Journal of Educational Sciences Theory and Practice, 16 (2). pp. 15-21. ISSN 10.46763/JESPT21162015ja 2021 https://eprints.ugd.edu.mk/29300/ (Индексиран во CEEOL, EBSCO)	2001
4.	Jovanovska, Sashka	Application of Artificial Intelligence in Foreign Language Learning.	Journal of Applied Languages and Linguistics, 8 (1): 2. pp. 17-32. ISSN 2623-3533, 2025 https://eprints.ugd.edu.mk/36252/	2017

5.	Jovanovska, Sashka and Jankova Alagjovska, Natka	Застапеност на граматичките форми во учебникот Welcome 2 од Елизабет Греј и Вирџинија Еванс. Ноември, 2022.	Годишен зборник 2022, 13 (19). Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип. ISSN 1857-7059 https://eprints.ugd.edu.mk/30462/	2010
6.	Jovanovska, Sashka	Teachers' techniques and steps in assessing.	Galaxy International Interdisciplinary Research Journal (GIIRJ), 9 (9). pp. 1-8. ISSN 2347-6915 2021 https://eprints.ugd.edu.mk/29292/	2013

1.5.Кандидатката е способна за изведување на високообразовна дејност, која се докажува со постигнатите резултати дадени во овој извештај.

1. Посебни услови за избор во звање вонреден професор:

1.1.Учество во научноистражувачки проекти, односно значајни достигнувања во примената на научноистражувачките резултати

Кандидатката се јавува како истражувач во проектот насловен: *Современи пристапи во истражувањето на интеркултурната прагматика и нејзината примена во наставата - од научни концепти до практична реализација, според Договор од МОН број 15-6171/15 од 7.8.2025 година, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Филолошки факултет.*

1.2. Придонес во оспособувањето на помлади наставници и соработници

Кандидатката за времетраењето од изборот во звање доцент се јавува како ментор на 16 дипломски трудови. Кандидатката се јавува како член на шест рецензентски комисии за избор на доцент и виш лектор за наставно-научна област англиски јазик на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Исто така, кандидатката се јавува како рецензент на трудови од област англиски јазик и применета лингвистика за меѓународни публикации. Кандидатката се јавува како организатор на настани (вебинари и работилници) во кои вклучува и помлади наставници и соработници:

- 10.3.2022 година, Работилница на тема „Вовед во лингвистиката“, реализирана на англиски јазик со осврт на потеклото на јазиците, дијалектите, лингвистичката комуникација, како и поврзаноста на лингвистиката со технологијата <https://ff.ugd.edu.mk/index.php/mk/vesti/161-a-guest-lecture-introduction-to-linguistics>

- 28.10.2025 година, Интерактивна работилница на тема „Развивање на јазичните компетенции во прагматиката“ во рамки на научноистражувачкиот проект „Современи пристапи во истражувањето на интеркултурната прагматика и нејзината примена во наставата – од научни концепти до практична реализација“, <https://ff.ugd.edu.mk/index.php/mk/vesti/269-razvivanje-na-jazichnite-kompetencii-vo-pragmatikata>

- 30.3.2022 година, вебинар „Најчести морфолошки и синтаксички грешки во академско пишување“ <https://ff.ugd.edu.mk/index.php/mk/vesti/166-vebinar>

2.3.Кандидатката има објавено монографија и рецензирани учебни помагала – скрипта и практикум од областа во која се избира.

Бр.	Автор/и	Монографија/ Учебни помагала/	Издавач
1.	Jovanovska, Sashka	Syntactic and semantic roles of the subject and predicate in English, - монографија, 2023	Lambert Academic Publishing, London UK ISBN 978-620-6-84494-5 https://eprints.ugd.edu.mk/32860/
2.	Jovanovska, Sashka	Синтакса на англискиот јазик 1 - практикум, 2022	Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип ISBN 978-608-244-926-5 https://eprints.ugd.edu.mk/31198/
3.	Jovanovska, Sashka	Синтакса на англискиот јазик 1 - скрипта., 2022	Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип ISBN 978-608-244-927-2 https://eprints.ugd.edu.mk/31196/

2.4.Кандидатот да има остварено минимум поени кои се однесуваат на целокупната актива на лицето: (НО)=30; (НИ)=38; (САОР)=7 или вкупно 75 поени: Кандидатката ги има остварено следниве поени: (НО)= 30; (НИ)=215 и (САОР)=165, или вкупно 410 поени.

3. Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Кандидатката ја започнува својата академска кариера по дипломирањето како сопственик и управител на приватно училиште за странски јазици „Кариера и успех“ – Пробиштип, каде што предава англиски јазик. Во мај 2012 година кандидатката успешно го положува испитот за овластен судски преведувач од македонски на англиски и обратно.

На 1 септември 2014 година кандидатката успешно го одбрала магистерскиот труд „Употреба на книжевни форми во учебниците по англиски јазик“ и се стекнува со академски степен магистер на наставата по Англиски јазик на Универзитет „Св. Климент Охридски“ – Битола со среден успех 8,71. Паралелно, во периодот од 2012 до 2020 година заснова работен однос како професор по англиски јазик во СОУ „Наум Наумовски - Борче“ - Пробиштип, ООУ „Браќа Миладиновци“ - Пробиштип и професор по англиски јазик во СОУ „Митко Пенџуклиски“ - Кратово. На 15 јули 2019 година успешно ја одбранува докторската дисертација со наслов „Граматичките структури во учебниците по англиски јазик во предметната настава во Република Македонија“ и се стекнува со научен степен доктор по наука за јазик - англиски јазик на Универзитетот „Св. Климент Охридски“ - Битола, Педагошки факултет, со среден успех 9,33.

Во периодот од февруари 2020 година до мај 2021 година, Сашка Јовановска е избрана за стручњак од практика при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Филолошки факултет – Англиски јазик со ангажман за предмети во прв циклус: Социolingвистика на англискиот јазик, Фонетика на англискиот јазик, Фонологија на англискиот јазик и Морфологија на англискиот јазик и учествува во креирање на акредитација на студиски програми за Англиски јазик и книжевност на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 08-94/18 од 17.2.2021 година.

Со Одлука на Наставно-научен совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, бр. 1902-114/4 од 11.5.2021 година, избрана е за наставник во наставно-научно звање *доцент* за 6.04 подрачје Наука за јазикот (лингвистика), поле 64004 Англистика и поле 64018 Граматика, семантика, семиотика и синтакса на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Во рамките на прв циклус студии е ангажирана во настава на прв циклус студии на Филолошки факултет за предметите Синтакса на англиски јазик 1, Синтакса на англиски јазик 2, Семантика на англиски јазик и Социоллингвистика на англиски јазик. Во рамките на втор циклус студии на Филолошкиот факултет е ангажирана за предметите Методологија на научноистражувачка работа, Текстуална лингвистика, Социоллингвистика и Универзитетски предмет - Англиски јазик и комуникациски вештини.

Со одлуки на Наставно-научен совет на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, Одлука број 1902-165/10 од 30.8.2023 г., Одлука број 1902-38/10 од 31.1.2024 г., Одлука број 1902-177/3 од 21.8.2024 г., Одлука број 1902-50/7 од 19.2.2025 г., Одлука број 1902-185/9 од 25.8.2025 г. во периодот од октомври 2023 година д-р Сашка Јовановска, доцент, е ангажирана за вршење високообразовна дејност на Воената академија „Генерал Михаило Апостолски“ придружна членка на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип за прв циклус студии по предметите Англиски јазик 1, Англиски јазик 2, Англиски јазик 3 и Англиски јазик 4.

Во однос на научната дејност на кандидатката, таа демонстрира значајна научноистражувачка дејност во полето на англискиот јазик, применета лингвистика, семантика, синтакса и социоллингвистика. Има објавено Монографија, 26 научни трудови во референтни меѓународни научни публикации, 4 поглавја од научни книги, што ја потврдува релевантноста и квалитетот на нејзините истражувања.

I. Трудови објавени во меѓународни научни списанија и во зборници од меѓународни научни конференции:

1. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2025) *The structure of Noun Phrases*. ASERC 2nd International Conference on Humanity and Social Sciences, 2 (1). pp. 53-64. <https://eprints.ugd.edu.mk/36149/>

Трудот нуди јасно и структурирано разгледување на внатрешната градба на именските групи, надоврзувајќи се успешно на претходно обработените глаголски групи. Авторите убедливо ја истакнуваат важноста на комплексните именски групи и нивните составни делови во разбирањето на реченичната структура. Свкупно, трудот е кохерентен, информативен и покажува логичен напредок од едноставни кон посложени граматички единици.

2. Jovanovska, Sashka (2025) *Application of Artificial Intelligence in Foreign Language Learning*. *Journal of Applied Languages and Linguistics*, 8 (1): 2. pp. 17-32. ISSN 2623-3533 <https://eprints.ugd.edu.mk/36252/>

Текстот успешно ја нагласува улогата на вештачката интелигенција во современото изучување јазици, прикажувајќи ги нејзините придобивки за персонализирано и ефикасно учење. Авторката јасно ги објаснува технолошките основи и нивната примена во создавање интерактивни и адаптивни образовни системи. Свкупно, трудот е информативен, добро структуриран и дава релевантен увид во современите пристапи кон изучувањето странски јазици.

3. Kulkarni, Aniket and Surya Bhavana Harish Gollavilli, Venkata and Alsalami, Zaid and Kaur Bhatia, Manpreet and Jovanovska, Sashka and Nurul Absur, Md (2024) *Leveraging Deep Learning for Improved Sentiment Analysis in Natural Language Processing*. Odisha International Conference on Electrical Power Engineering, Communication and Computing Technology (ODICON). <https://eprints.ugd.edu.mk/35525/>

Трудот нуди јасен и детален преглед на современите пристапи во сентимент анализата, со посебен акцент на употребата на длабоки вмрежувања и претпазливи механизми. Авторите успешно го пополнуваат истражувачкиот јаз со предлагање хибриден модел кој покажува значајно подобри резултати во однос на претходните студии. Свкупно, трудот е добро структуриран, методолошки поткрепен и претставува вреден придонес за понатамошен развој на техники за обработка на природен јазик.

4. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2024) *Typical English Sentence Patterns*. Academy Global Publishing House - New York, 6. pp. 50-56. ISSN ISBN: 978-625-6283-78-7 <https://eprints.ugd.edu.mk/34913/>

Трудот дава концизен и јасен преглед на прототипските англиски реченични модели, истакнувајќи ја нивната важност за анализата на синтаксата. Авторите убедливо го објаснуваат значењето на лексичките особености на глаголите и нивната улога во предвидувањето на структурните карактеристики на речениците. Свкупно, текстот е информативен, добро организиран и придонесува за подобро разбирање на структурата на англиските реченици.

5. Koceva, Ana and Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Sashka and Serafimovska, Simona (2024) *Regional varieties of English & listening comprehension skills of EFL university students*. Conference proceedings: Bursa 3rd International conference on humanity and social sciences.. <https://eprints.ugd.edu.mk/34916/>

Трудот дава релевантен и добро структуриран увид во застапеноста и разликите меѓу британскиот и американскиот англиски во наставните материјали и нивното влијание врз развојот на вештината слушање. Методолошки, истражувањето е добро осмислено, комбинирајќи квалитативна и квантитативна анализа за подлабоко разбирање на јазичните перцепции кај студентите. Свкупно, трудот претставува значаен придонес за подобрување на наставните практики и разбирањето на слушањето како клучна јазична вештина.

6. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2024) *Constructions That Depend on Auxiliaries*. Academy Global Conferences & Journals. pp. 36-45. ISSN 978-625-6283-02-2 <https://eprints.ugd.edu.mk/34121/>

Трудот нуди јасна и детална анализа на англискиот систем на помошни глаголи, истакнувајќи ја неговата сложена структура и теоретска значајност. Авторите убедливо прикажуваат како лексичките информации и конструкциските ограничувања влијаат врз редоследот, употребата и појавите поврзани со помошните глаголи. Свкупно, текстот е теоретски поткрепен, прецизен и претставува вреден придонес кон синтаксичките истражувања.

7. Jovanovska, Sashka and Jankova Alagjozovska, Natka and Koceva, Ana and Serafimovska, Simona (2024) *Auxiliary Verbs in English Language Sentences*. Academy Global Publishing House. pp. 605-613. ISSN 978-625-6830-98-1 <https://eprints.ugd.edu.mk/34102/>

Трудот нуди детален и систематизиран преглед на англиските помошни глаголи, прикажувајќи ја нивната клучна улога во граматичката и семантиката структура на реченицата. Авторите успешно ги разграничуваат примарните и модалните помошни глаголи, нагласувајќи ги нивните различни функции и значењето за совладување на вербалната група. Свкупно, текстот е информативен, добро аргументиран и придонесува кон подобро разбирање на комплексноста на англискиот глаголски систем.

8. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2024) *Sentence structure: functions in the English language*. Academy Global Publishing House (15). pp. 560-567. ISSN 978-625-6830-90-5 <https://eprints.ugd.edu.mk/33886/>

Трудот обезбедува јасно и методолошки прецизно објаснување на односот меѓу синтаксичките функции, категориите и конституентите во реченицата. Авторите успешно ги нагласуваат значењето на идентификацијата на најголемите конституенти како почетна точка во систематската синтаксичка анализа. Свкупно, текстот е содржаен, добро структуриран и придонесува кон подлабоко разбирање на реченичната структура.

9. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2023) *Modification of the verb phrase - Adjunct Adverbs*. Academy Global Publishing House. pp. 150-157. ISSN 978-625-6830-27-1 <https://eprints.ugd.edu.mk/34627/>

Трудот вклучува јасно објаснување на комплексноста и разновидноста на прилошките дел-реченици, нагласувајќи ја нивната семантичка хетерогеност. Авторките успешно укажуваат дека тие многу поточно се класифицираат според значење отколку според граматичка форма. Свкупно, текстот е информативен, добро насочен и придонесува кон подобро разбирање на улогата на прилошките клаузи во синтаксата.

10. Jovanovska, Sashka and Tashkoska, Marija (2023) *Dedicated to the creation of dictionaries*. Conference book: ICSHSR 4th International Conference on Humanity and Social Sciences, 4. pp. 35-41. ISSN 978-625-6393-52-3 <https://eprints.ugd.edu.mk/34018/>

Трудот нуди јасен преглед на значењето и улогата на речниците како основен инструмент во интелектуалните активности. Успешно се истакнува поврзаноста и разликите помеѓу речникот и енциклопедијата, како и значењето на лексикологијата за лексикографската работа. Свкупно, текстот е добро структуриран, информативен и придонесува кон подобро разбирање на лексикографијата и нејзината теоретска основа.

11. Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Sashka (2023) *Improving English Pronunciation By Studying Phonetics and Phonology*. 7th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences. ISSN 9 7 8 - 9 7 5 - 0 0 5 4 4 - 6 - 4 <https://eprints.ugd.edu.mk/31629/>

Трудот дава прегледно објаснување на улогата на фонетиката и фонологијата како основни дисциплини во изучувањето на јазикот и развојот на говорните вештини. Се нагласува важноста на правилната изговорна практика и примената на фонетските правила за подобрување на англискиот јазик. Свкупно, текстот е информативен, добро структуриран и придонесува кон подобро разбирање на звучниот аспект на јазикот.

12. Jovanovska, Sashka and Tashkoska, Marija (2023) *Semantic roles of the predicate in the English sentences*. Congress Proceedings Book: 7th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences. pp. 665-671. ISSN 978-975-00544-6-4 <https://eprints.ugd.edu.mk/34019/>

Трудот вклучува образложено објаснување на структурата на прирокот и нивната улога во англиските реченици, со посебен акцент на семантичките улоги на аргументите. Се истакнуваат различните компоненти на прирокот и нивното значење за разбирањето на реченицата. Свкупно, текстот е информативен, добро структуриран и придонесува кон подлабоко разбирање на семантичката анализа во англискиот јазик.

13. Jovanovska, Sashka and Tashkoska, Marija (2023) *Semantic roles of the subject in the English sentences*. Congress Proceedings Book: 7th International New York Academic Research Congress on Humanities and Social Sciences. pp. 565-577. ISSN 978-975-00544-3-3 <https://eprints.ugd.edu.mk/34020/>

Трудот нуди прецизен преглед на различните лингвистички области, со посебен акцент на синтаксата, семантиката и дискурсот. Авторките успешно ја истакнуваат важноста на основните реченични структури за разбирањето на сложените јазични изрази. Свкупно, текстот е информативен, добро структуриран и придонесува кон подобро разбирање на внатрешната градба на англиските реченици.

14. Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Sashka (2022) *Speech Varieties of English Language: British vs. American*. Congress Proceedings Book. ISSN 978 605 71461 8 2 <https://eprints.ugd.edu.mk/30275/>

Трудот јасно ја објаснува варијабилноста на јазикот на различни нивоа и во различни социјални и географски контексти. Се нагласува значењето на стандардниот англиски и разликите помеѓу британскиот и американскиот изговор. Свкупно, текстот е добро структуриран, информативен и придонесува кон подобро разбирање на фонетските и фонолошките особености на англискиот јазик.

15. Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Sashka (2022) *The Most Common Morphological and Syntactical Mistakes in Academic Writing*. Congress Proceedings Book. ISSN 978-605-71461-7-5 <https://eprints.ugd.edu.mk/30273/>

Трудот систематски ја истражува важноста на академското пишување и предизвиците со кои се соочуваат студентите на различни образовни нивоа. Се нагласува како познавањето на синтаксата и морфологијата, заедно со правилната примена на извори, цитирање и парафразирање, придонесува за намалување на најчестите грешки. Генерално, студијата е методолошки добро поткрепена, јасна и обезбедува практични насоки за развој на академските писмени вештини.

16. Jovanovska, Sashka and Jankova Alagjozovska, Natka (2022) *Morphological Productivity in English Language*. 9th international Istanbul Scientific Research Congress: Congress full-text book. ISSN 978-605-71461-4-4 <https://eprints.ugd.edu.mk/30274/>

Трудот систематски ја разгледува морфологијата како лингвистичка дисциплина, со посебен акцент на лексичката и инфлексиската морфологија. Се истакнува динамичноста и продуктивноста на јазикот преку прикажување на најчестите процеси на формирање зборови во англискиот јазик. Свкупно, студијата е информативна, методолошки добро поткрепена и придонесува кон подобро разбирање на структурните и продуктивните особини на јазикот.

17. Jovanovska, Sashka and Tashkoska, Marija (2022) *Basic Concepts and Definitions of Word Formation*. Knowledge Management in Higher Education Institutions Volume-I, I. pp. 94-99. ISSN 978-81-952757-1-7 <https://eprints.ugd.edu.mk/30639/>

Трудот истражува динамичноста и продуктивноста на јазикот, со фокус на процесите на формирање зборови во англискиот јазик. Се нагласува дека поголемата употреба на нови зборови и примената на различни процеси за формирање зборови ја зголемува продуктивноста на јазикот. Во целост, студијата е методолошки добро поткрепена и обезбедува увид во морфолошката продуктивност кај студенти со напредно познавање на англискиот јазик.

18. Jovanovska, Sashka and Jankova Alagjovska, Natka (2022) *Застапеност на граматичките форми во учебникот Welcome 2 од Елизабет Греј и Виџинија Еванс*. Годишен зборник на Филолошки факултет, 13 (19). <https://eprints.ugd.edu.mk/30462/>

Трудот го истражува наставниот процес на граматичките структури и нивното усвојување од страна на учениците. Посебен фокус е ставен на учебникот *Welcome 2* (Elizabeth Gray, Virginia Evans, Express Publishing, 2001) и морфолошката класификација на менливите и неменливите зборови, вклучувајќи именки, заменки, придавки, броеви, глаголи, прилози, предлози и сврзници. И покрај тоа што граматиката е систематизиран јазичен систем, трудот истакнува дека постојат бројни исклучоци кои ја отежнуваат нејзината примена и учење.

19. Kamceva Panova, Lidija and Jankova Alagjovska, Natka and Jovanovska, Sashka (2021) *Language as a barrier for achieving intercultural communication between teachers and students in primary school*. Knowledge – International Journal, 49 (2). pp. 283-289. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/29301/>

Трудот ја истражува важноста на интеркултурната компетентност и интеркултурната комуникација во мултиетнички училишта, со посебен акцент на улогата на наставниците. Се истакнува дека јазичната разновидност и непознавањето на јазикот на учениците, особено кај ромските ученици, претставува значителна пречка за ефективна комуникација и меѓукултурно разбирање. Свкупно, студијата укажува на потребата наставниците да развијат јазични и интеркултурни вештини за подобрување на наставниот процес и создавање почитувачка и инклузивна училишна средина.

20. Jovanovska, Sashka (2021) *Close Connection Between Words and Culture*. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 2 (1). pp. 3-8. ISSN 2769-996X <https://eprints.ugd.edu.mk/29290/>

Трудот го истражува социјалниот аспект на јазикот, фокусирајќи се на употребата на јазикот од различни групи во општеството. Авторката ја нагласува поврзаноста меѓу јазикот и културата, како и нивното влијание врз социјалната употреба на јазикот. Студијата е информативна и придонесува кон подобро разбирање на социолингвистичките односи и културниот контекст на јазичната пракса.

21. Jovanovska, Sashka (2021) *Word expression as a branch of lexicology*. ICESSE 2nd International Congress, 2 (1). pp. 1-9. ISSN 978-605-70910-5-5 <https://eprints.ugd.edu.mk/29296/>

Трудот ја истражува продуктивноста на формирањето сложени зборови во современиот англиски јазик како еден од најдинамичните процеси

на создавање нови зборови. Авторката нагласува дека продуктивноста е суштинска особина на човечкиот јазик, овозможувајќи создавање и разбирање нови јазични форми. Свкупно, студијата користи емпириски пристап за анализа на морфолошката продуктивност на модели за формирање сложени зборови во англискиот јазик како странски.

22. Jovanovska, Sashka and Jankova Alagjozovska, Natka (2021) *The adoption of a foreign language*. Knowledge- International Journal Scientific, 48 (4). pp. 617-621. ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/29302/>

Трудот го истражува влијанието на мајчиниот јазик (L1) врз усвојувањето на странски јазик (L2), прикажувајќи го како еден од клучните фактори во развојот на интерлингвистичкиот јазик. Авторките нагласуваат дека разликите во L1 и претходното јазично искуство на студентите директно влијаат на процесот на учење и создавањето стратегии за совладување на новиот јазик. Студијата ја истакнува централната улога на активното учество на ученикот и значењето на трансферот на јазични елементи од мајчиниот кон странскиот јазик.

23. Jovanovska, Sashka (2021) *Teachers' techniques and steps in assessing*. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal (GIIRJ), 9 (9). pp. 1-8. ISSN 2347-6915 <https://eprints.ugd.edu.mk/29292/>

Трудот ја истражува врската меѓу јазикот и културата, нагласувајќи дека јазикот не може да постои одвоено од културниот контекст. Авторката истакнува дека учењето на јазикот подразбира совладување на граматика, лексика и фонологија, како и разбирање на културните карактеристики кои му даваат смисла на јазикот. Студијата укажува на значењето на интегрираното наставување на јазикот и културата за ефективна комуникација и точно интерпретирање на симболите.

24. Jovanovska, Sashka (2021) *Active listening and their implications in the educational process*. Seshadripuram Journal of Social Sciences (SJSS), 2 (4). pp. 51-60. ISSN 2581-6748 <https://eprints.ugd.edu.mk/29291/>

Трудот ја анализира улогата на активното слушање како клучна компонента во ефективната комуникација и спречувањето на недоразбирања меѓу соговорниците. Авторката истакнува дека слушањето подразбира не само физичко присуство, туку и разбирање на пораката, ситуациите и емоциите на другите, што овозможува градење доверба и позитивен тек на комуникацијата. Свкупно, студијата укажува на значењето на активното слушање за надминување на комуникациските бариери и за поттикнување на конструктивна интеракција.

25. Jankova Alagjozovska, Natka and Jovanovska, Sashka (2021) *Intercultural communication cognition of English language teachers in the Republic of North Macedonia and Bulgaria*. Годишен зборник на Филолошки факултет, УГД-Штип, 12 (18). pp. 183-194. ISSN 1857-7059 <https://eprints.ugd.edu.mk/29299/>

Трудот ја истражува интеркултурната комуникациска компетентност (ICC) кај наставниците по англиски јазик во Северна Македонија и Бугарија. Авторката нагласува дека глобализацијата, миграциите и разновидноста на општествата ја зголемуваат потребата од развој на ICC не само во наставата по англиски, туку и во други дисциплини како бизнис, маркетинг и комуникации. Свкупно, студијата ја потенцира значајноста на интеркултурната компетентност за подобрување на наставниот процес и ефективната комуникација во мултикултурни средини.

26. Jankova Alagjovska, Natka and Jovanovska, Sashka and Kamceva Panova, Lidija (2021) *Intercultural materials for developing intercultural competence in ELT: the case of high-school books in English language*. *Journal of Educational Sciences Theory and Practice*, 16 (2). pp. 15-21. ISSN 10.46763/JESPT21162015ja <https://eprints.ugd.edu.mk/29300/>

Трудот ја истражува улогата на интеркултурните материјали во развојот на интеркултурната комуникациска компетентност во наставата по англиски јазик. Авторките го нагласуваат присуството на културниот сегмент во учебниците што е важно, но потребно е прецизно водство и внимателно спроведување на часовите за ефективно учење. Студијата укажува на предизвиците со кои се соочуваат наставниците при работа со ученици од различни етнички средини и значењето на познавањето на нивните културни контексти за успешна комуникација и наставен процес.

27. Jovanovska, Sashka and Talevska, Marija and Tashkoska, Marija (2024) *Word Classes In English - Grammatical Categories*. In: *Spectrum 6.0: - Bridging Disciplines for Sustainable Development*. Eudoxia Research University - USA, New Castle, USA, pp. 238-254. ISBN 979-8344702636 <https://eprints.ugd.edu.mk/34946/>

Основната реченица се состои од именска група како субјект и глаголска група како предикат, при што глаголската група може да содржи различни категории, вклучувајќи именски групи со различни функции. Во англискиот јазик постојат две главни групи глаголи: лексички и помошни, при што помошните глаголи претставуваат ограничен сет со специфична улога во реченицата. Овој труд ги разгледува нивните карактеристики и улоги во структурата на реченицата.

II. Поглавја во научни книги:

28. Jovanovska, Sashka (2025) *Multilingualism and Bilingualism – Sociolinguistics Aspect*. In: *Contemporary Research Reflections*. CIRS PUBLICATION, Lohaganjar, Chhitanpur-841245, Siwan, Bihar, India., pp. 118-127. ISBN 978-81-989828-2-7 <https://eprints.ugd.edu.mk/36253/>

Целта на овој труд е да се анализира и спореди типичниот говорно-јазичен развој со процесот на билингвално и мултилингвално усвојување. Анализата се темели на претходни истражувања и релевантна литература за монолингвизам, билингвизам и мултилингвизам. На крај се претставени сличностите и разликите во истражувањата за влијанието на монолингвизамот и билингвизамот врз развојните јазични нарушувања.

29. Jovanovska, Sashka (2025) *Sociolinguistics to Language Variations*. In: *Ideas in Transition: Multidisciplinary Explorations*. CIRS Publication, pp. 1-8. ISBN 978-81-987955-7-1 <https://eprints.ugd.edu.mk/36154/>

Јазиците ги користиме во секојдневниот живот за различни цели, а поголемиот дел од луѓето се билингвални или мултилингвални. Јазикот претставува систем или код преку кој заедниците комуницираат и кој се обликува под влијание на културата и општеството. Социолингвистиката ја проучува врската меѓу јазикот и општеството, вклучувајќи појави како пидџини и креоли.

30. Jovanovska, Sashka (2023) *Gender in Sociolinguistics*. In: *Gender Discrimination in India Themes and Perspectives*. Manglam Publications, pp. 179-187. ISBN 978-81-963658-5-1 <https://eprints.ugd.edu.mk/33232/>

Во трудот се опишуваат различни теории за односот меѓу јазикот и културата, од кои некои тврдат дека тие речиси и да не се поврзани. Други теории укажуваат дека културата се одразува во употребата на јазикот и дека вредностите на едно општество влијаат врз неговите јазични форми. Најпозната е хипотезата Сапир-Ворф, чие силно толкување – лингвистички детерминизам – тврди дека јазикот го оформува начинот на кој мислиме за светот.

III Учество на конференции и семинари

Кандидатката активно учествува во меѓународни конференции и семинари, каде што ги презентира своите истражувања и придонесува кон глобалниот академски дијалог.

31. ICESSER 2nd International Congress 10 October, 2021 Ankara, Turkey. Paper: *Word expression as a branch of lexicology*.

32. 9th International Istanbul Scientific Research Congress, 14-15.05.2022, Paper: *Morphological Productivity in English*;

33. International Azerbaijan Research Congress, 28-29 May, 2022, Paper: *The most common morphological and syntactical mistakes in academic writing*;

34. 5th International “Başkent” Congress On Physical, Social And Health Sciences, 11-12.06.2022. Paper: *Speech varieties of English language: British VS. American*;

35. Global UBT Fest 2022 – International summer Academy in the Faculty of English language – Prishtina. Paper: *The most common mistakes in academic writing (18-21.07.2022)*;

36. 4th International Conference On Humanity And Social Sciences April 14 - 16, 2023 Dubai. Paper: *Dedicated to the creation of dictionaries*.

37. VII. International New York Academic Research Congress On Humanities and Social Sciences (2023), February 18-20, 2023. Paper: *Improving English pronunciation by studying phonetics and phonology*;

38. VII. International New York Academic Research Congress On Humanities And Social Sciences (2023), February 18-20, 2023. Paper: *Semantic roles of the predicate in the English sentences*;

39. VIII. International “Başkent” Congress On Humanities And Social Sciences, February 04-06, 2023. Paper: *Semantic roles of the subject in the English sentences*;

40. 12th International Istanbul Scientific Research Congress On Humanities And Social Sciences Proceedings Book, January, 21-23 2023, Istanbul, Turkey. Paper: *A detailed review of the representation of grammatical forms in the textbook messages 1, Diana Goodey, Noel Goodey*;

41. 13th International Conference on Social Sciences Diyarbakir, 15-17 Sept 2023, Anadolu, Turkiye; Paper: *Modification of the verb phrase – adjunct adverbs*

42. 7th International Conference English department Faculty of Philology, University of Belgrade English language and literature studies. Paper: *Modern perspectives and beyond, 21-22 Oct 2023, Belgrade, Serbia*;

43. Sixth International Conference on New Frontiers in Engineering, Science, Law, Management, Humanities and Social Sciences INFES, 30-31 Aug 2024, Eudoxia Research University, New Castle, USA; Paper: *Word classes in English – grammatical categories*

44. “Languages of Coexistence, Languages of Conflict”, 6-8 June 2024, Koper, Slovenia. Paper: *Multilingualism and Bilingualism – Sociolinguistics aspect*;
45. Balkan 11th International Conference on Social Sciences, 4-7 April, 2024, Skopje, North Macedonia, Paper: *Auxiliary verbs in English language sentences*
46. 4th International Conference on Humanity and Social Sciences, 12-14 April, 2024, Paris, France, paper: *Constructions that depend on auxiliaries*;
47. Karadeniz 15th International Conference on Social Sciences, 8-10 March 2024, Rize, Turkiye, paper: *Sentence structure- functions in the English language*;
48. 6th International Conference on Humanity and Social Sciences, 17-20 Oct 2024, Belgrade, paper: *Typical English Sentence Patterns*;
49. International Scientific Conference Languages and Social Sciences in Contact: The Challenges of Interdisciplinarity, Faculty of Philosophy, University of Novi Sad, 5 Oct 2024, Novi Sad, Serbia. Paper: *Language Variations Expressed in English Negations and Equivalent Translations into Macedonian*
50. Vulnerable and Endangered Languages in Europe, 2-4 Oct 2024, University of Belgrade – Faculty of Philology, Belgrade, Serbia. Paper: *The Importance of mother tongue learning*
51. 6th International Conference of the Faculty of Philology, University of Montenegro “Language, Translation and Literary Horizons in the 21st Century”, 27-28 Sept 2024, Bar, Montenegro, paper: *Quantitative research of semantic role of English subject*;
52. Bursa 3rd International conference on humanity and social sciences, 20 - 22 September 2024, online, paper: *Regional varieties of English and listening comprehension skills of EFL university students*.
53. Student and Young Researchers’ Conference on Translation Tell Me More 2025, 07 May 2025, Vilnius University, Kaunas Faculty, Lithuania. Paper: *Translation with commentary: with special emphasis on culture-specific items*
54. The 8th International Congress of Applied Linguistics Today - Modern approaches to old and new challenges, 23-25 May 2025, Faculty of Philology, University of Belgrade, Serbia, paper: *The role of L1 in EFL Learners’ meaning construal of polysemous nouns*;
55. ASERC 2nd International Conference on Humanity and Social Sciences, 6-8 June, 2025, Istanbul, Turkey; Paper: *The structure of noun phrases*
56. Global Perspectives on Technology - Enhanced Language Learning and Translation (GLOTECH), 25-26 September 2025, University of Alicante, Spain, paper: *The Role of Artificial Intelligence in Translation*.
57. Меѓународна конференција „Загрозени и исчезнувачки јазици во Европа (VELE2024)“, Филолошки факултет при Универзитет во Белград, 2-4.10. 2024 година. Наслов: Важноста на изучувањето на мајчиниот јазик.
58. Pedagogy for Change – Erasmus Plus Project, онлајн конференција, 16.03.2023 г. Title: “Modeling and pedagogy”.

IV Рецензии на учебници, скрипти, книги и научни трудови во домашни и меѓународни списанија и зборници, и научни трудови

Во периодот од 2021 до 2025 година кандидатката д-р Сашка Јовановска има напишано голем број рецензии за учебници, скрипти, книги и научни трудови во домашни и меѓународни списанија и зборници.

59. Рецензент на скрипта и практикум - Одлука бр. 1902-126/20 и 1902-126/22 од 30.8.2022 година донесена на 251. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

60. Рецензент на учебно помагало во издаваштво на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Одлука број 1902-185/9 од 4.9.2024 година, донесена на 290. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

61. Рецензент на учебно помагало во издаваштво на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Одлука број 1902-154/7 од 25.6.2025 година, донесена на 290. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

62. Рецензент на труд во Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies, Certificate No: SDI/HQ/PR/Cert/110379/SAS (Indexing: Ebsco, Proquest, Index Copernicus, Google Scholar) 05.12.2023г. Manuscript Title: Personality in the semiotic system of culture: Lana Del Rey - Kate Silverton - Andrey Golov.

63. Рецензент на книга - HORIZONTAL ABERRATION Poems in Honor of Prof. Ali Jimale Ahmed - BP INTERNATIONAL 20.03.2024 Certificate No: BPI/PR/Cert/_8390E/SAS

64. Рецензент на книга - The Grammatical Ways of Expressing the Future in English and their Corresponding Forms in Azerbaijani- BP INTERNATIONAL 22.01.2025 Certificate No: PRBPRR/4235SAS

65. Рецензент на труд – Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies - BP INTERNATIONAL 14.05.2024 Certificate No: BPI/PR/Cert/3850G/SAS

66. Рецензент на труд - Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies 21.10.2025 Certificate No: PRARJASS146855SAS Historical Development and Integration of Stele Inscriptions and Calligraphy Models Course in Calligraphy Education (Сертификат)

67. Рецензент на труд- Asian Journal of Language, Literature and Culture Studies 11.09.2025 Certificate No: PRAJL2C143680SAS (Сертификат)

4. Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката има обемна и разновидна активност во стручно-апликативната и организациско-развојната дејност, што ја потврдува нејзината посветеност и значаен придонес во академската заедница. Во делот на изработка на учебници, кандидатката е автор на учебни помагала (скрипта и практикум) и Монографија. Покрај издавањето на учебни помагала, кандидатката има активно учество во стручен проект од национален карактер одобрен од Министерство за образование на Република Северна Македонија.

I. Учество во проекти

68. Проектот насловен „Современи пристапи во истражувањето на интеркултурната прагматика и нејзината примена во наставата - од научни концепти до практична реализација“ (Филолошки факултет), според договор од МОН број 15-6171/15 од 7.8.2025 година, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, Филолошки факултет.

II. Монографија

69. Jovanovska, Sashka (2023) [*Syntactic and semantic roles of the subject and predicate in English*](#). Documentation. LAP Lambert Academic Publishing.

Ова дело претставува значаен придонес кон изучувањето на англиската синтакса, особено преку поврзувањето на синтаксичките структури со нивните семантички и прагматички функции. Книгата нуди јасно и систематско објаснување на улогите на субјектот и прирокот во англиските реченици, засновано на современи истражувања презентирани на меѓународни научни конгреси. Целите на монографијата се успешно исполнети: читателите/студентите се насочуваат кон подлабоко разбирање на синтаксата, нејзината врска со семантиката и прагматиката, како и кон развивање на истражувачки вештини. Книгата е вреден ресурс за сите што сакаат да ја продлабочат својата лингвистичка компетенција и да напредуваат во аналитичкиот пристап кон јазикот.

III. Учебни помагала (скрипта, практикум)

70. Jovanovska, Sashka (2022) [Синтакса на англискиот јазик 1 - скрипта](#).

Ракописот „Синтакса на англискиот јазик 1 – рецензирана скрипта“ претставува добро структуриран и функционален наставен материјал наменет за студентите од третата година на отсекот Англиски јазик и книжевност. Содржината е организирана согласно со наставниот план по предметот Синтакса 1 и нуди јасно и систематско водење низ основните концепти од англиската синтакса. Скриптата обезбедува цврста теоретска основа и ја олеснува подготовката на студентите, независно од нивната насока на студии. Благодарение на нејзината прегледност и академска прецизност, ракописот претставува корисен и вреден ресурс за додипломските студии.

71. Jovanovska, Sashka (2022) [Синтакса на англискиот јазик 1 - практикум](#).

Ракописот „Синтакса на англискиот јазик 1 – рецензиран практикум“ претставува квалитетен и корисен наставен ресурс за студентите по англиски јазик и книжевност. Материјалот е јасно структуриран и систематски го следи редоследот на темите предвидени во предметот Синтакса 1, нудејќи богата комбинација од теоретски содржини, активности, вежби и контролни прашања. Практикумот успешно го исполнува својот основен предизвик – да им овозможи на студентите солидна основа во проучувањето на англиската синтакса, независно од нивната избрана насока. Благодарение на неговата јасност, применливост и методолошка целосност, ракописот претставува значаен придонес во современата настава по англиска синтакса на додипломско ниво.

IV. Студиски престој

72. Потврда број F-2526-201358 за реализирана наставничка мобилност во рамките на програмата ЦЕЕПУС (CEEPUS), во периодот од 13 до 17 октомври 2025 година, на Филолошкиот факултет при Југозападниот универзитет „Неофит Рилски“ во Република Бугарија. <https://ff.ugd.edu.mk/index.php/mk/vesti/266-profesorki-od-filoloshki-fakultet-realiziraa-nastavnichka-mobilnost-na-neofit-rilski-vo-bugarija>

V. Обуки, вебинари

73. Обука за сајбер безбедност за менаџерски и раководен персонал во јавен и приватен сектор, 20.5.2023 г.

74. Обука за сајбер безбедност за вработени во јавна администрација и вработени во приватен сектор, 20.5.2023 г.

75. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Purpose In Scientific Publishing at Eeaster Europe Countries, 21 November, 2023.

76. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Elevating University Visibility: Harnessing the Power of Elsevier RI Solutions (Scopus, SciVal, etc.), 28.11.2023.

77. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Mastering Research Excellence: Unveiling the Research Workflow, Publishing Strategies, and Scopus Insights, at VIT- AP & Kirloskar Institute of Management Pune, on Friday 16 February, 2024.

78. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- How to navigate in Scopus titles at Elsevier, Central & Eastern Europe, 26 March, 2024.

79. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Reaxys monthly training at Global, 10 April, 2024.

80. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- How to find relevant literature in Scopus at Elsevier, 09 April, 2024.

81. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Academic Rankings Landscape: Changes & Trends at Elsevier Central & Eastern Asia, 18 April, 2024.

82. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Engineering innovation in record time. Discover Knovel at Elsevier, 16 May, 2024.

83. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Discover ScienceDirect Topics at Elsevier, 28 May, 2024.

84. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Solve complex engineering problems. Explore Knovel at Elsevier, 23 May, 2024.

85. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Talking about the quality and reliability of evidence, 24 April, 2025.

86. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Communicating what research is and isn't, 28 May, 2025.

87. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Which Academic Journal Should I Publish in? at CzechELib, 05 June, 2024.

88. Вебинар - Researcher Academy, Elsevier- Publishing in Elsevier Journals, Including the Open Access Model at Elsevier, on Tuesday 22 October, 2024.

89. Сертифицирана обука (вебинар) - Researcher Academy, Elsevier- Dealing with the rough and tumble of communicating in practice on Friday 11 July, 2025.

VI. Уредник/член на одбори

90. Член на Комисијата за одобрување трудови на IJMSIT – International Journal of Management, Science, Innovation and Technology. <https://ijmsit.com/editorialboard/>

91. Рецензент и член на Уредувачки одбор на меѓународното списание EIKI „Journal of Effective Teaching Methods” (JETM) <https://journals.eikipub.com/index.php/jetm/about/editorialTeam>

92. Рецензент и член на Уредувачки одбор на меѓународното списание ResearchLib Journal - CIRS PUBLICATION [Journal - CIRS PUBLICATION](#)

Во однос на организациско-развојната дејност, кандидатката е активен член на повеќе факултетски и универзитетски комисии и тела.

VII. Учество во универзитетски и факултетски органи, тела, комисии

93. Член на Наставно-научен совет на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

94. Член на Институтот за јазици на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

95. Член на Изборна комисија на Филолошкиот факултет за спроведување на тајно гласање за избор на двајца членови на Универзитетски сенат при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, 2022 г. (Одлука бр.1902-67/3 од 6.6.2022 г. донесена на 244. седница на ННС на Филолошки факултет во Штип).

96. Член на Изборна комисија на Филолошкиот факултет за избор на ректор на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, 2022 г. (Одлука бр.1902-100/3 од 6.6.2022 г. донесена на 247. седница на ННС на Филолошки факултет во Штип).

97. Член на Изборна комисија за избор на декан на Филолошки факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, Одлука бр. 1902-160/5 од 17.10.2022 година, донесена на 254. седница на ННС на Филолошки факултет.

98. Член на Рецензентска комисија за избор на соработници и наставници на Филолошкиот факултет, Одлука бр. 1902-136/9 од 14.6.2023 година, донесена на 270. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

99. Член на Рецензентска комисија за избор на соработници и наставници на Филолошкиот факултет; Одлука бр. 1902-57/13 од 3.3.2023 година, донесена на 262. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

100. Член на Рецензентска комисија за избор на соработници и наставници на Филолошкиот факултет; Одлука бр. 1902-57/4 од 3.3.2023 година, донесена на 262. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

101. Претседател на Рецензентска комисија за избор во наставно-научно звање. Решение бр. 1902-212/9 од 10.12.2021 година, согласно со Одлука 1902-212/5 од 10.12.2021 година, донесена од Наставно-научен совет при Филолошки факултет.

102. Член на Рецензентска комисија за избор на соработници и наставници на Филолошкиот факултет; Одлука бр. 1902-257/9 од 22.11.2024 година, донесена на 297. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

103. Член на Рецензентска комисија за избор на соработници и наставници на Воена академија „Генерал Михајло Апостолски“ - Скопје; Одлука бр. 02.03/108 од 29.5.2025 година, донесена на Наставно-научниот совет на Воена академија.

104. Член на Комисија за спроведување на писмен и устен испит по македонски јазик за странци рамниште А1, А2 и Б1 – јунска испитна сесија 2024 година. Одлука бр. 1902-140/15 од 12.6.2024 година.

105. Член на Комисија за спроведување на писмен и устен испит по македонски јазик за странци рамниште А1, А2 и Б1 – септемврска испитна сесија 2025 година. Одлука бр. 1902-185/3 од 25.8.2025 година.

106. Член на комисији за полагање комисиски испити.

107. Ментор на студиска програма Англиски јазик и книжевност – Штип за генерација 2024-2025. Одлука број 1902-194/9 од 19.9.2024 година, донесена на 291. седница на Наставно-научниот совет на Филолошки факултет.

108. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Александар Грнчаров на тема „Од империја до сојузник: Велика Британија и геополитичките трансформации во Студената војна“ (Одлука бр. 1903-160/1 од 26.6.2025 година).

109.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Ана Анчова на тема „Фразеологизми во книгата *Brave New World* и нивни македонски еквиваленти“ (Одлука бр. 1903-118/1 од 18.5.2023 година).

110.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Анастасија Стојчева на тема „Концептот на убавината во поезијата на романтичарите“ (Одлука бр. 1903-135/1 од 5.6.2024 година).

111.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Весна Кирова на тема „Позитивните човечки особини искажани преку фразеологизми во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-138/1 од 15.6.2023 година).

112.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Викторија Понева на тема „Поврзаноста на морфологијата со фонологијата и фонетиката во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-176/1 од 28.9.2021 година).

113.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Горица Черкезова на тема „Колокации глагол + именка во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-46/1 од 9.2.2024 година).

114.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Ели Горгиева на тема „Љубовта и трагедијата: анализа на романтичните врски во *Ромео и Јулија*, *Антониј и Клеопатра* и *Троил и Кресиди*“ (Одлука бр. 1903-136/1 од 4.6.2025 година).

115.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Илија Божијанов на тема „Подемот и падот на Британската империја“ (Одлука бр. 1903-150/1 од 26.6.2024 година).

116.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Лорета Костовски на тема „Фразеологизми во книгата *A dance with Dragons*“ (Одлука бр. 1903-167/1 од 22.9.2021 година).

117.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Ристевска на тема „Фразеологизми во романот *Brave New World* од О. Хасли“ (Одлука бр. 1903-130/1 од 7.6.2023 година).

118.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Кондева на тема „Улогата на љубовта во *Отело*, *Ромео и Јулија* и *Со иста мера* од Вилијам Шекспир“ (Одлука бр. 1903-166/1 од 1.7.2025 година).

119.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марјана Божилова на тема „Темите во делата на *Ернест Хемингвеј* и нивното значење во 21 век“ (Одлука бр. 1903-101/1 од 17.4.2024 година).

120.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Мики Тасев на тема „Викторијанско време прикажано преку делото на *The Strange Case of Dr. Jekyll and Mr. Hyde*“ (Одлука бр. 1903-102/1 од 17.4.2024 година).

121.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Ристо Христов на тема „Споредба на македонскиот и англискиот гласовен систем“ (Одлука бр. 1903-41/1 од 31.1.2024 година).

122.Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Сања Гоцева на тема „Видови љубов во драмата *Ромео и Јулија*“ (Одлука бр. 1903-134/1 од 4.6.2024 година).

123. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Симона Николова на тема „*Карактеристики на англиските идиомы и нивните преводи на македонски јазик*“ (Одлука бр. 1903-191/1 од 11.9.2024 година).

124. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Стефанија Станојкова на тема „*Анализа на заемките во англискиот јазик*“ (Одлука бр. 1903-159/1 од 26.6.2025 година).

125. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Тамара Велиновска на тема „*Фразеологизми во книгата *The Great Gatsby* и нивни македонски еквиваленти*“ (Одлука бр. 1903-37/1 од 29.1.2025 година).

126. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Теодора Петрушева на тема „*Споредбени фразеологизми во англискиот и македонскиот јазик*“ (Одлука бр. 1903-93/1 од 4.4.2024 година).

127. Член (претседател) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Филип Стаменков на тема „*Викторијанска Англија: Општествена еволуција, индустријализација и јавна свест*“ (Одлука бр. 1903-119/1 од 19.5.2025 година).

128. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Ана Алексовска на тема „*Употреба на времињата *Past Simple Tense* и *Past Continuous Tense* во англиските реченици*“ (Одлука бр. 1903-147/1 од 25.6.2024 година).

129. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Благица Упчева на тема „*Влијанието на афроамериканскиот дијалект врз граматицата на стандардниот англиски јазик*“ (Одлука бр. 1903-68/1 од 23.3.2023 година).

130. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Викторија Петревска на тема „*Влијанието на родот и возраста врз употреба на англискиот и македонскиот јазик од социолингвистички аспект*“ (Одлука бр. 1903-215/1 од 15.10.2025 година).

131. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Горан Ѓоргиев на тема „*Изразување присвојност — генитив во англискиот јазик*“ (Одлука бр. 1903-275/1 од 17.12.2024 година).

132. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Дијана Илов на тема „*Синтакса наспроти семантика: разлики помеѓу синтаксата и семантиката*“ (Одлука бр. 1903-145/1 од 3.10.2022 год.).

133. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Елена Мушевска на тема „*Видови глаголи во реченицата*“ (Одлука бр. 1903-97/1 од 11.4.2024 година).

134. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Зоран Кузмановски на тема „*Анализа на семантичко-синтаксички односи во реченица*“ (Одлука бр. 1903-153/1 од 7.10.2022 година).

135. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Љубиша Данилов на тема „*Разликите помеѓу најголемите регионални варијации на англискиот јазик*“ (Одлука бр. 1903-46/1 од 16.2.2022 година).

136. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Манева на тема „*Лексикологијата наспрема другите гранки во лексикологијата*“ (Одлука бр. 1903-213/1 од 10.12.2021 година).

137. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Ристова на тема „Родова различност во англискиот јазик изразена во ТВ серијата Пријатели“ (Одлука бр. 1903-205/1 од 27.9.2024 год.).

138. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Нада Здравеска на тема „Анализа на грешките кај македонските изучувачи на англискиот јазик и улогата на јазичниот трансфер“ (Одлука бр. 1903-195/1 од 15.9.2025 година).

139. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Нада Терзиева на тема „Изразување негација во англиските реченици и нивните еквиваленти во македонскиот јазик“ (Одлука бр. 1903-45/1 од 7.2.2024 година).

140. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Николина Јакимовска на тема „Лексички разлики во англискиот јазик според родот“ (Одлука бр. 1903-214/1 од 13.12.2021 година).

141. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Павлина Божинова на тема „Значењето на сегашните времиња во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-254/1 од 13.11.2024 година).

142. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Селма Коровиќ на тема „Моќта на културата во јазичното изразување во драмата *My Fair Lady*“ (Одлука бр. 1903-146/1 од 3.10.2022 год.).

143. Член (ментор) на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Тања Стојанова на тема „Влијанието на англискиот јазик врз македонскиот: заемки, калки, проширување на семантичкото поле на одредени зборови“ (Одлука бр. 1903-237/1 од 20.12.2023 година).

144. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Бојана Спасовска на тема „Основни принципи на правописот и правојазикот на англискиот стандарден јазик“ (Одлука бр. 1903-209/1 од 7.12.2021 година).

145. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Верица Френкова на тема „Видови акценти и дијалекти на англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-119/1 од 16.5.2024 година).

146. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Димитар Иванов на тема „ Антипоговорки во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-210/1 од 7.12.2021 година).

147. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Ѓурѓица Косовска на тема „Американскиот Југозапад. Географски и културолошки портрет“ (Одлука бр. 1903-140/1 од 5.7.2021 година).

148. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Катерина Цветковска на тема „Поезијата на романтизмот како одговор на Индустриската револуција во делата на главните романтичари“ (Одлука бр. 1903-221/1 од 27.11.2023 година).

149. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Лидија Патрониева-Коцева на тема „Тони Морисон по Нобеловата награда и денес“ (Одлука бр. 1903-72/1 од 19.3.2025 година).

150. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Лила Кушевска-Коцева на тема „Употреба на интерпункциски знаци во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-40/1 од 31.1.2024 година).

151. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Пауновиќ на тема „Опис на лексикографијата на англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-146/1 од 25.8.2021 година).

152. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Марија Величкова на тема „Фразеологизми со воена терминологија во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-238/1 од 21.12.2023 година).

153. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Мартина Стојановиќ на тема „Влијанието на мајчиниот јазик како предизвик во изучувањето на правилниот изговор на англиски јазик“ (Одлука бр. 1903-185/1 од 28.11.2022 година).

154. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Милица Пачарска-Јованова на тема „Опис на фонетиката и фонологија и нивната корелација со другите дисциплини“ (Одлука бр. 1903-44/1 од 14.2.2022 година).

155. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатката Сања Станковиќ на тема „Колокации придавка+именка во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-205/1 од 24.11.2021 година).

156. Член на Комисија за одбрана на дипломски труд на кандидатот Христијан Анакиевски на тема „Колокации глагол+именка во англискиот јазик“ (Одлука бр. 1903-168/1 од 22.9.2021 година).

Со овие активности, кандидатката демонстрира постојан ангажман и влијание во развојот и унапредувањето на академските и стручни стандарди во рамките на нејзината институција и пошироко.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци и приложената документација и во согласност со Законот за високото образование, со Статутот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип и со Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Комисијата со задоволство констатира дека кандидатката доцент д-р Сашка Јовановска во целост ги исполнува сите суштински и законски критериумите за избор во наставно-научно звање *вонреден професор*.

Кандидатката има обемно искуство во предавањето на предмети од областа на англискиот јазик, Синтакса на англискиот јазик, Социolingвистика на англискиот јазик и Семантика, односно Применета лингвистика. Во текот на нејзината академска кариера, учествувала во наставата на додипломски и магистерски студии, при што покажала висок степен на педагошка компетенција и посветеност на студентите. Има објавено значаен број научни трудови во меѓународни списанија, што укажува на нејзината активност и влијание во домашната и меѓународната научна заедница. Нејзините истражувања се фокусирани на области од лингвистика и наука за јазикот, со особен акцент на применета лингвистика. Кандидатката е автор на монографија и учебни помагала кои се користат како литература на Филолошки факултет, Штип. Таа е истражувач во проект финансиран од Министерството за образование и наука на Република Северна Македонија. Кандидатката активно учествува во работата на различни факултетски комисии и тела, со што придонесува за развојот и унапредувањето на академските и административните процеси.

Кандидатката се истакнува со своите исклучителни академски постигнувања и значајни придонеси во наставно-образовната и научноистражувачката дејност. Нејзините бројни публикации, предавања и учества на конференции ја потврдуваат нејзината стручност и посветеност во областа на англискиот јазик и применетата лингвистика. Континуираната научноистражувачка активност на кандидатката ја одразува нејзината посветеност кон развојот на дисциплината и нејзиниот значаен придонес кон академската заедница.

Кандидатката ги има остварено следниве поени: (НО)=30; (НИ)=215 и (САОР)=165, или вкупно 410 поени.

Врз основа на горенаведените заклучоци и исполнување на критериумите утврдени во Законот за високо образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот, се предлага кандидатката да биде избрана во звањето вонреден професор.

Овој предлог се темели на нејзината докажана академска и професионална компетентност, како и на нејзиниот значаен придонес во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Врз основа на изнесеното, Рецензентската комисијата едногласно и со задоволство му предлага на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип да го усвои нашиот предлог и кандидатката доцент д-р Сашка Јовановска да ја избере за наставник во наставно-научно звање вонреден професор за наставно-научната област англиски јазик (6.02.01.16) и применета лингвистика (6.02.01.29).

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Д-р Натка Јанкова-Алаџозовска, вонреден професор, претседател, с.р.

Д-р Брикена Џафери, редовен професор, член, с.р.

Д-р Нина Даскаловска, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Избор во звање доцент	1	30			30
	ВКУПНО					30
Р бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Научен труд објавен во меѓународно научно списание (прв автор, втор автор, останати автори) Бр. 2, 18, 20, 23, 24 (прв автор), Бр. 25, 26 (втор автор)	5 x 1,3 x 9 = 58.5 2 x 6 = 12				70.5
2.	Труд со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови на научен собир. Бр. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 21, 22, 27	20 x 3 = 60				60
3.	Учество на научен собир со реферат (постер/усно) во странство: Бр. 31-44, 46-58 Во земјава бр. 45	27 x 2 = 54 1 x 1.5 = 1.5				55.5
4.	Учесник во научен проект. (максимум во три проекти) Бр. 68	1 x 2 = 2				2
5.	Член на уредувачки одбор на научно списание, Бр. 90, 91, 92	3 x 2 = 6				6
6.	Студиски престој во странство, Бр. 72	8				8
7.	Рецензент на научен труд (СЦИ/ЦА/останати) Бр. 62, 65, 66, 67 (СЦИ) Бр. 59, 60, 61, 63, 64 (останати)	4 x 2 = 8 5 x 1 = 5				13
	ВКУПНО					215
Р бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
1.	Стручна монографија. Бр. 69	/	/	1	10	10
2.	Поглавје од книга. Бр. 27, 28, 29, 30	/	/	3	7	21
3.	Пленарно предавање на стручен собир. Ред. бр. 43	/	/	1	4	4
4.	Член на факултетски/институтски органи, тела, комисији. Ред. бр. 93-106. 108-156	63 x 2				126
5.	Класен раководител, согласно Кредит - трансфер системот - ЕКТС (за четири години) . Ред. бр. 107	4				4
	ВКУПНО					165
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					410

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ СТОМАТОЛОШКА ПРОТЕТИКА (3.05.01.04) НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ ВО ШТИП

Со Одлука бр. 2002-282/16 од 1.12.2025 година донесена на 349. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 1.12.2025 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *стоматолошка протетика (3.05.01.04)* на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип во состав на:

- **проф. д-р Катерина Златановска**, вонреден професор за наставно-научната област протетика, вработена на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип - претседател;

- **доц. д-р Јулија Заркова-Атанасова**, доцент за наставно-научната област протетика, вработена на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип - член;

- **проф. д-р Киро Папакоча**, редовен професор за наставно-научната област имплантологија, вработен на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип - член.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Вечер“ и „Коха“ на 18.11.2025 година и во предвидениот рок се пријави: **ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова**.

Кандидатката ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова, врз основа на распишаниот Конкурс, уредно, навремено и во комплет заедно со пријавата ги има доставено следниве документи: 1) Пријава; 2) Диплома за завршен интегриран прв и втор циклус на студии - копија заверена на нотар, согласно со Конкурсот; 3) Диплома за завршено соодветно образование / научен степен доктор по стоматолошки науки - копија заверена на нотар, согласно со Конкурсот; 4) Уверение за положени испити на интегрираниот прв и втор циклус студии; 5) Уверение за положени испити на трет циклус студии; 6) Кратка биографија; 7) Список на објавени научни и стручни трудови; 8) Копии по еден примерок од трудовите 9) Потврда дека се служи со еден странски јазик (англиски); 10) Копии сертификати стекнати на конгреси и семинари; 11) Препорака од четири професори од соодветните научни области 12) Копија од активна лиценца за работа; 13) Еден примерок од докторски труд; 14) Копија од учебник 15) Уверение за државјанство;

Врз основа на приложената документација од кандидатката, особена чест и задоволство ни е на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Љубица Прошева-Пеливанова е родена на 27.8.1994 година во Штип, каде што ги завршува основното и средното (гимназиско) образование со одличен успех.

Во учебната 2013/2014 година се запишува на студиската програма Дентална медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. За време на своето студирање зазема активно место во Организациониот одбор на симпозиуми, активно учествува во студентските конгреси (на 1. Студентски конгрес на студентите на Општа медицина се претставува со усна презентација со тема „Биопечатење во медицината“, каде што е избрана за најиновативна тема), како и во организација на 1. Студентска дентална летна школа „Dental summer school“ во функцијата заменик-претседател.

Дипломира на 4 септември 2018 година со јавна одбрана на дипломски труд на тема „Застапеност на дентален кариес кај училишни деца и негова превенција“ со оценка 10. Со завршувањето на студиите (интегриран прв и втор циклус студии) постигнува среден успех 8,39 (300 ЕКТС) и се стекнува со звање дипломиран доктор по дентална медицина.

Веднаш по дипломирањето д-р Љубица Прошева-Пеливанова во академската 2018/2019 година започнува со учество во изведување на практичната настава, односно е ангажирана како стручњак од пракса на Дентална медицина како и на стручни студии Забен техничар-протетичар на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Во септември 2019 година аплицира на Конкурсот за работна позиција асистент на Дентална медицина и Забен техничар-протетичар во област протетика.

На 2.12.2019 година го полага стручниот испит и се стекнува со лиценца - доктор по дентална медицина.

На 3.12.2019 година е изгласана на Наставно-научен совет и е избрана за асистент на Дентална медицина и Забен техничар-протетичар во област стоматолошка протетика, каде што од 15.12.2019 година започнува со редовен работен однос и на истата работна позиција, а на 4.10.2022 година повторно е избрана во соработничко звање асистент за наставно-научната област стоматолошка протетика.

На Конкурсот за трет циклус студии во 2021 година аплицира и влегува во прв уписан рок, под менторство на проф. д-р Киро Папакоча, докторската дисертација ја изработила на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип, од областа на стоматолошка протетика, со фокус на влијанието на површинската обработка (полирање и глазирање) врз промената на бојата кај различни видови фиксно-протетички конструкции на тема „Компаративна анализа на боја при завршна површинска обработка на метал-керамички и циркониумски фиксно-протетички конструкции во фронтална регија - *in vitro* студија». Предвидената програма од третиот циклус ја завршува со просечен успех 10,00, а на 5.11.2025 година ја одбранува својата докторска дисертација и се стекнува со титула доктор по стоматолошки науки.

Во ноември 2022 година започнува со специјализација по стоматолошка протетика во времетраење од три години на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип под менторство на проф. д-р Катерина Златановска, каде што на 1.11.2025 година ги завршува турнусите и е во процедура на полагање на специјалистички испит.

Д-р Љубица Прошева-Пеливанова активно се служи со англиски јазик (B2 ниво). Поседува одлични познавања од компјутерски програми и вештини.

Законски услови кои треба да ги исполнува кандидатот за избор во доцент согласно со Законот за високото образование, Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

Општи услови за избор:

- Има остварен просечен успех (8,39) од интегриран прв и втор циклус студии;
- Кандидатката е доктор по стоматолошки науки, а нејзината научноистражувачка работа е од областа на стоматолошка протетика (просечен успех за време на трет циклус студии 10,00);
- Со Одлука бр.2002-247/4 на 234. седница на Наставно-научен совет на Факултет за медицински науки на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, одржана на 3.12.2019 година, е избрана во соработничко звање асистент за научна област протетика на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип за период од 3 (три) години. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр.242 од 15.11.2019 година.
- Со Одлука бр.2002-270/13 на 287. седница на Наставно-научен совет на Факултет за медицински науки на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, одржана на 4.10.2022 година, е избрана во соработничко звање асистент за научна област протетика на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип за период од 3 (три) години. Рефератот од Рецензентската комисија за овој избор е објавен во „Универзитетски билтен“ бр.305 од 1.9.2022 година.
- Има објавени најмалку четири научни трудови во соодветната научна област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации во последните пет (5) години:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Година на излегување на списанието
1.	Prosheva Pelivanova Lj, Papakoca K.	<i>Limitations and challenges of spectrophotometric color analysis of fixed prosthetic restorations.</i>	International Journal Knowledge, 71 (4). pp. 391-396. ISSN 1857-923X	2009
2.	Prosheva Pelivanova Lj, Papakoca K, Boskovic M.	<i>Polishing vs. Glazing: contemporary trends and experimental color analysis on a phantom model.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 71 (4). pp. 385-390. ISSN 1857-923X	2009
3.	Trichkovska Lj, Zlatanovska K, Prosheva Pelivanova Lj.	<i>Xerostomia inpatients with Type 2 diabetes melitus wearing complete and partial acrylic dentures - a literature review.</i>	Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 71 (4). pp. 403-407. ISSN 1857-923X	2009

4.	Prosheva Pelivanova Lj , Papakoca K, Zarkova-Atanasova J, Atanasova S, Zlatanovska K, Naskova S.	<i>The Influence of Lighting Conditions on Color Difference (ΔE) in Glazed Fixed Prosthetic Restorations: A Comparative Study.</i>	IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (7). ISSN 2279-0853	2010
5.	Prosheva Pelivanova Lj , Papakoca K, Boskovic M, Apostoloski P, Zarkova-Atanasova J, Atanasova S.	<i>Optical Properties And Color Perception In Esthetic Dentistry: A Literature Review.</i>	IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (7). ISSN 2279-0853	2010
6.	Zlatanovska K, Longurova N, Dimova C, Zarkova-Atanasova J, Prosheva Pelivanova Lj .	<i>Classification of temporomandibular disorders.</i>	Knowledge - International journal, 49 (4). pp. 693-698. ISSN 2545-4439	2009

- Кандидатката приложила потврда за познавање странски јазик - англиски јазик.

- Има способност за изведување високообразовна дејност. Активно учествува и ја реализира практичната настава од наставно-образовниот процес на студиските програми – академската студиска програма Дентална медицина и Стручните студии за забни техничари-протетичари.

Активно учествува во организацискиот одбор на научни симпозиуми, организирани од страна на Факултетот за медицински науки.

Посебни услови:

1. Има приложено четири препораки и тоа: три од професори од област стоматолошка протетика и една од професор од областа имплантологија.

2. Кандидатката била ментор на студентски теми на Првиот и Вториот интернационален студентски конгрес на Дентална медицина, на Факултетот за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“. Исто така, активно учествува со работилници на Првата и Втората студентска летна школа.

3. Кандидатката е коавтор на еден позитивно рецензиран учебник објавен на е-библиотека на УГД и тоа:

- Papakoca Kiro, Petrovski Mihajlo, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Apostoloski Pavle, Mitevski Kiril (2023) *Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-277-004-8 <https://eprints.ugd.edu.mk/32418/>

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност

Во академската 2018/2019 година, веднаш по дипломирањето, кандидатката д-р Љубица Прошева-Пеливанова е ангажирана како стручњак од пракса на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за реализација на практичната настава на студиската програма Стоматологија и на Стручните студии за забен техничар-протетичар и учествува во изведување на вежбите по група предмети.

Во учебната 2018/2019 година во зимски семестар е ангажирана за предметите:

- Анатомија на вилицы и дентална морфологија (Дентална медицина),
- Анатомија на вилицы и дентална морфологија (Забен техничар-протетичар),
- Апарати и инструменти во забна техника (Забен техничар-протетичар).

Во учебната 2018/2019 година во летен семестар е ангажирана за предметите:

- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 1 (Забен техничар-протетичар),
- Мобилна протетика тотална протеза 1 (Забен техничар-протетичар),
- Стоматолошка керамика (Забен техничар-протетичар),
- Превентивна стоматологија (Дентална медицина),
- Дентална имплантологија (Дентална медицина) и
- Дентална трауматологија (Дентална медицина).

Во учебната 2019/2020 година во зимскиот семестар е ангажирана за предметите:

- Анатомија на вилицы и дентална морфологија (Дентална медицина),
- Анатомија на вилицы и дентална морфологија (Забен техничар-протетичар),
- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 2 (Забен техничар-протетичар),
- Мобилна протетика тотална протеза 1 (Забен техничар-протетичар).

На 3.12.2019 година со Одлука бр. 2002-247/4 е избрана во соработничко звање асистент за научната област протетика.

Д-р Љубица Прошева-Пеливанова активно е вклучена во изведувањето на практичната настава на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип (студиска програма Дентална медицина и Стручни студии за забен техничар-протетичар) како асистент на предметите:

- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 1,
- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 2,
- Гнатологија,
- Дентална имплантологија,
- Клиничка мобилна протетика (тотална протеза),
- Клиничка мобилна протетика (парцијална протеза),
- Претклиничка фиксна протетика 1,
- Претклиничка фиксна протетика 2,
- Фиксна протетика 1,
- Фиксна протетика 2,
- Анатомија на вилицы и дентална морфологија,
- Стоматолошка керамика.

Со Одлука бр. 2002-270/13 на 287. седница на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки, одржана на 4.10.2022 година, повторно е избрана во соработничко звање асистент за научната област протетика на Факултетот за медицински науки и оттогаш учествува во реализација на практичната настава по предметите:

- Анатомија на вилицы и дентална морфологија,
- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 2

- Клиничка мобилна протетика (тотална протеза),
- Фиксна протетика 1,
- Фиксна протетика 3,
- Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија 1,
- Клиничка мобилна протетика (парцијална протеза),
- Стоматолошка керамика,
- Фиксна протетика 2.

Д-р Љубица Прошева-Пеливанова досега има објавено 17 труда во домашни и во меѓународни списанија, активно учествува на научни конференции, меѓународни симпозиуми, конгреси, промоции и работилници.

1. Листа на научни трудови објавени во референтни научни публикации (научни списанија и зборници на рецензирани научни трудови презентирани на меѓународни академски собири), научни проекти и други научноистражувачки референци:

Од списокот на објавени трудови (со бр. 1 и 2) и активности на кандидатката асистент д-р Љубица Прошева-Пеливанова при изборот во асистент во научна област протетика се рецензирани во „Универзитетски билтен“ на Универзитет „Гоце Делчев“ бр. 242 од 15.11.2019 година (20 стр.) https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/16-20/2019/242/pdf/242-2.pdf

Рефератот од објавените трудови (од бр. 3 до 7) и активности на д-р Љубица Прошева-Пеливанова за избор во асистент за научната област протетика на Факултетот за медицински науки се рецензирани во Рефератот од Рецензентската комисија, публикуван во Универзитетски билтен на Универзитетот „Гоце Делчев“ бр. 305 од 1.9.2022 година (5-6 стр.). https://www.ugd.edu.mk/documents/univerzitetski_bilten/ebilteni/21-24/2022/305/pdf/305-1.pdf

Листа на научни трудови и активности од остварената научноистражувачка дејност на асистент д-р Љубица Прошева-Пеливанова:

1.1. Објавени трудови во целост – in extenso / full text

1.1.1. Трудови кои се од наставно-научната област стоматолошка протетика:

8. Prosheva Pelivanova Ljubica, Atanasova Sandra, Petrovski Mihajlo (2023) Дигитални отпечатоци-современ тренд на денешницата. Second International Conference - ETIMA 2023, 2 (1). pp. 158-166. ISSN 978-608-277-040-6 <https://eprints.ugd.edu.mk/34410/>

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен бр.353 од 15.10.2024 година на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

9. Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro, Boskovic Mirjana, Apostoloski Pavle, Zarkova-Atanasova Julija, Atanasova Sandra (2025) Optical Properties And Color Perception In Esthetic Dentistry: A Literature Review. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (7). ISSN 2279-0853 <https://eprints.ugd.edu.mk/36298/>

Евалуација на трудот: Во овој труд се обработува значајноста на бојата во естетската стоматологија и ја нагласува важноста од разбирање на перцептивните и физичките аспекти на бојата.

Прегледот на литературата опфаќа визуелна перцепција, инструментални методи за мерење на боја и оптички својства на стоматолошките материјали, со посебен акцент на CIE Lab* системот и ΔE вредностите. Прикажано е дека визуелната проценка е субјективна, додека спектрофотометријата обезбедува пообјективни и репродуцибилни резултати. Заклучокот нагласува дека темелното познавање на колориметријата и оптичките својства е неопходно за постигнување клинички и естетски прифатливи реставрации. *Трудот има научно и стручно значење.*

10. Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro, Zarkova-Atanasova Julija, Atanasova Sandra, Zlatanovska Katerina, Naskova Sanja (2025) *The Influence of Lighting Conditions on Color Difference (ΔE) in Glazed Fixed Prosthetic Restorations: A Comparative Study.* IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (7). ISSN 2279-0853 <https://eprints.ugd.edu.mk/36296/>

Евалуација на трудот: Истражувањето ја оценува разликата во бојата (ΔE) кај глазирани фиксни протетски коронки изработени од метал-керамика, целосна цирконија и цирконија со наслојувана керамика под два вида на светлосни услови: природна дневна светлина и светлина која доаѓа од рефлектор. ΔE вредностите беа измерени со спектрофотометар, а статистичката анализа беше спроведена со Mann-Whitney U тест. Резултатите покажаа дека осветлувањето не влијае значајно кај метал-керамика и целосна цирконија, но предизвикува статистички значајна разлика кај наслојуваната цирконија ($p = 0.003$). Заклучокот укажува дека стандардизирана природна светлина е клучна за точна евалуација на боја, особено кај реставрации со поголема транспарентност. *Трудот има научно и стручно значење.*

11. Trichkovska Ljubica, Zlatanovska Katerina, Prosheva Pelivanova Ljubica (2025) *Xerostomia inpatients with Type 2 diabetes melitus wearing complete and partial acrylic dentures - a literature review.* Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 71 (4). pp. 403-407. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/36418/>

Евалуација на трудот: Ксеростомијата е чест и значаен проблем кај пациенти со дијабетес тип 2, при што намалената плункова секреција доведува до нарушен орален имунитет, микробен дисбаланс и сериозни тешкотии при носење на тотални и парцијални акрилатни протези, вклучувајќи намалена ретенција, стабилност и зголемен ризик од иритации и инфекции. Овој труд преку систематизиран преглед на литературата ги анализира етиологијата, патофизиологијата и влијанието на ксеростомијата врз функционалноста и долгорочната употребливост на протезите, со посебен осврт на факторите, како фармакотерапија, стареење, дехидратација и нарушена метаболна контрола. Дополнително се разгледуваат современите стратегии за превенција и третман, како навлажнувачи, артифициелна плунка и протетски модификации, како и важноста од мултидисциплинарна соработка. *Трудот има научно и стручно значење.*

12. Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro, Boskovic Mirjana (2025) *Polishing vs. Glazing: contemporary trends and experimental color analysis on a phantom model.* Knowledge - International Journal, Scientific and Applicative Papers, 71 (4). pp. 385-390. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/36414/>

Евалуација на трудот: Ова истражување спроведе компаративна анализа на промената на бојата (ΔE) кај полирани и глазирани фиксно-протетски конструкции изработени од метал-керамика, целосна цирконија и цирконија со наслојувана керамика, користејќи 180 примероци измерени со интраорален спектрофотометар ShadePilot™. Добиените резултати покажаа дека глазирањето генерално резултира со пониски ΔE вредности кај сите материјали, со статистички значајни разлики кај циркониумските конструкции, додека кај метал-керамиката разликата беше помала, но сепак значајна. Овие наоди укажуваат дека техниката на завршна површинска обработка реално го менува визуелниот изглед на реставрациите, особено кај циркониумските материјали. Заклучно, прецизниот избор помеѓу полирање и глазирање е клучен за постигнување оптимална естетика и клиничка ефикасност. *Трудот има научно и стручно значење.*

13. Prosheva Pelivanova Ljubica, Papakoca Kiro (2025) Limitations and challenges of spectrophotometric color analysis of fixed prosthetic restorations. International Journal Knowledge, 71 (4). pp. 391-396. ISSN 1857-923X <https://eprints.ugd.edu.mk/36416/>

Евалуација на трудот: Спектрофотометарската анализа претставува клучна и објективна метода за оценување на бојата во фиксната протетика, овозможувајќи прецизно мерење на ΔE вредностите и намалување на субјективноста. Иако дигиталните спектрофотометри значително ја унапредуваат точноста, нивната веродостојност е ограничена од фактори како осветлувањето, аголот на мерење, површинската рапавост, условите во околината и техничката изведба. Во лабораториски услови овие фактори се контролираат, но во клиничка средина варијабилноста е значително поголема, што го зголемува ризикот од нерепродуктивни резултати и го нарушува преносот на лабораториските податоци во реалната практика. Овие варијации директно влијаат врз ΔE и може да предизвикаат естетски несогласувања и клинички предизвици. Трудот има за цел да ги анализира овие ограничувања, да ги прикаже разликите меѓу лабораториските и клиничките мерења и да понуди препораки за подобрување на точноста и стандардизацијата во секојдневната стоматолошка практика. *Трудот има научно и стручно значење.*

14. Prosheva Pelivanova Ljubica, Atanasova Sandra, Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina (2025) Интеграција на дигиталниот спектрофотометар во денталната медицина- нови можности за точност и квалитет. Third international conference ETIMA 2025, 3 (1). pp. 194-204. ISSN 978-608-277-128-1 <https://eprints.ugd.edu.mk/36822/>

Евалуација на трудот: Современата дентална медицина ги интегрира дигиталните технологии за подобрување на точноста и квалитетот на стоматолошките третмани. Дигиталниот спектрофотометар овозможува прецизно и објективно одредување на бојата на забите преку анализа на светлосните спектри, елиминирајќи субјективност и човечки грешки. Ова ја подобрува комуникацијата помеѓу стоматолозите и техничарите, намалувајќи потребата од корекции и повторни изработки. Иако технологијата има значителни придобивки, точноста може да биде под влијание на фактори како осветлување и состојбата на забите, па потребна е соодветна обука. Дигиталниот спектрофотометар претставува значаен напредок во естетската стоматологија, со потенцијал да стане стандард во практиката. *Трудот има научно и стручно значење.*

4.1.2. Објавени трудови во целост од други интердисциплинарни области:

15. Petrovski Mihajlo, Papakoca Kiro, Carcava-Salja Sofija, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Atanasova Sandra (2022) *Influence of xerostomia on diet and nutrition among institutionalized elderly*. Journal of Hygienic Engineering and Design, 40. pp. 215-220. <https://eprints.ugd.edu.mk/30620/>

Трудот е рецензиран во Универзитетски билтен бр. 349 од 15.8.2024 година на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

16. Naskova Sanja, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2023) *Патолошка состојба на плунковните жлезди - Сијалолитијаза*. Knowledge – International Journal, 57 (4). ISSN 2545-4439 <https://eprints.ugd.edu.mk/33171/>

Евалуација на трудот: Сијалолитијазата или калкулус на плунковните изводни канали претставува една од најчестите патолошки состојби на плунковните жлезди, која опфаќа повеќе од 50% од сите главни заболувања на овие жлезди, особено кај постарата популација, но може да се јави и кај помладите лица. Овие калкулуси се депозити на калциумови соли (како калциум карбонат и калциум фосфат) и органски материјали (гликопротеини, мукополисахариди и клеточен дебрис) кои ја опструираат функцијата на изводните канали на плунковните жлезди. Најчесто се јавуваат во една плункова жлезда, а во 3% од случаите се присутни во повеќе жлезди. Сијалолитијазата најчесто се јавува во главниот изведен канал на поголемите плунковни жлезди и се карактеризира со симптоми како колики и едем на зафатените жлезди, кои се предизвикани од нарушување на истекувањето на плунката и враќање на плунка кон ацинусите (backflow). Лекувањето е во прв ред хируршко, но во некои случаи, ако калкулусот е мал и локализиран на орифициумот, може да се отстрани со масажа на жлездата. Ова заболување може да се спречи преку правилно одржување на оралната хигиена, третман на коморбидитети и санирање на факторите што ја нарушуваат рН вредноста на усната празнина. *Трудот има научно и стручно значење.*

17. Naskova Sanja, Dimova Cena, Zlatanovska Katerina, Atanasova Sandra, Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2025) *Dental Plaque And Its Role In The Cause Of Plaque Associated Diseases*. IOSR Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS), 24 (8). ISSN 2279-0853/2279-0861 (print) <https://eprints.ugd.edu.mk/36657/>

Евалуација на трудот: Забниот кариес и пародонталната болест се најчести микробиолошки орални заболувања кај луѓето, предизвикани од нарушување на хомеостазата во оралната празнина и промените во структурата на микробните заедници. Овие заболувања се медиирани преку синергистички интеракции меѓу микробите и домаќинот, а се поттикнуваат од специфични фактори како диетата, однесувањето и имунолошките реакции. Промените во структурата на биофилмот и микробната заедница играат клучна улога во преминот од здравје во болест, што води до развој на овие болести. Забниот кариес и пародонталната болест се најчестите микробиолошки болести кај луѓето, при што забниот плак има високо уредена структура, додека пародонталната болест е поврзана со промените во структурата на микробната заедница и е медирана преку синергистички интеракции меѓу субгингивалните микробни заедници и домаќинот. *Трудот има научно и стручно значење.*

Учество на меѓународни и домашни стручни собири конгреси, конференции и симпозиуми

- Д-р Љубица Прошева-Пеливанова учествува во две работилници.
- Д-р Љубица Прошева-Пеливанова била ментор/коментор на 6 студентски усни и постер презентации.

Учество на научен собир со реферат (постер/усно):

9.1. Од областа

9.1.1. Постер:

18. **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Carceva-Salja Sofija, Papakoca Kiro, Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina (2022) [Analysis of Golden percentage on Maxillary Anterior Teeth for Esthetic Smile Design](https://eprints.ugd.edu.mk/31193/). In: 9th Congress of Macedonian dental society with international participation "Challenging new era in dentistry: burden and opportunities", 15-18 Sept 2022, Ohrid, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/31193/>

19. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Zarkova-Atanasova Julija, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Kovacevska Ivona (2022) *Fatigue failure mode of porcelain veneers with different preparation designs*. In: Конгрес на македонско стоматолошко друштво со меѓународно учество (МСД) - Стоматологијата пред предизвиците на новото време: можности и ограничувања, 15-18 Sept 2022, Ohrid. (In Press) <https://eprints.ugd.edu.mk/30199/>

20. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Naskova Sanja, Pejkovska Shahpaska Budima, Ivanovski Dejan (2022) [Failures of indirect composite veneers](https://eprints.ugd.edu.mk/35739/). In: 21. Kongres Stomatologa Srbije, 20-21 Oct 2022, Belgrade. <https://eprints.ugd.edu.mk/35739/>

21. **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Petrovski Mihajlo, Papakoca Kiro, Atanasova Sandra, Terzieva-Petrovska Olivera, Apostoloski Pavle (2023) *The influence of fixed-prosthetic restorations on periodontal health*. In: 26th BaSS Congress, 11-14 May 2023, Skopje, North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/32260/>

22. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Zarkova-Atanasova Julija, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Rogoleva Gjurovski Sonja, Arsovski Ljupka (2023) *Evaluation of use of flexible dentures as alternative solutions for partial edentulism treatment*. In: 26th BaSS Congress, 11-14 May 2023, Skopje, North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/32031/>

23. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Kovacevska Ivona, Zarkova-Atanasova Julija, Pejkovska Shahpaska Budima, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2023) *Patients' knowledge and satisfaction with porcelain veneers concerning soft tissue alternation*. In: 27th Congress of the Balkan Stomatological Society; "Past, Present and Future of Dental Implants and Gerodontology", 9-11 Nov 2023, Istanbul, Turkiye. (In Press) <https://eprints.ugd.edu.mk/32549/>

24. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Atanasova Sandra, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Petroska Ana, Naskova Sanja (2025) *Tooth color matching with intraoral scanner*. In: 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/36517/>

25. Zlatanovska Katerina, Longurova Natasa, Zarkova Julija, Nikolovski Bruno, Atanasova Sandra, Naskova Sanja, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2025) *Evaluation of dental and facial midlines among dental students*. In: 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/35926/>

26. Zlatanovska Katerina, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Naskova Sanja, Mladenovski Marko, Azizi Fadilj, Shehapi Afrim, Nikolovski Bruno, Atanasova Sandra, Longurova Natasa, Zarkova Atanasova Julija (2025) *Impact of Polishing on Candida albicans Adhesion to Dental Resins*. In: FDI World Dental Congress 2025 (FDIWDC25), 09-12 Sept 2025, Shanghai, China. <https://eprints.ugd.edu.mk/36723/>

1.1.2. Усни презентации:

27. Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Atanasova Sandra, Dimova Cena (2022) *Спектрофотометриска евалуација на разликите во бојата помеѓу природните заби и клучевите за избор на боја*. In: Конгрес на Македонско стоматолошко друштво со меѓународно учество (МСД) - Стоматологијата пред предизвиците на новото време: можности и ограничувања, 15-18 Sept 2022, Ohrid. <https://eprints.ugd.edu.mk/35700/>

28. **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Atanasova Sandra, Petrovski Mihajlo (2023) *Дигитални отпечатоци - современ тренд на денешницата*. In: International conference ETIMA 2023, 27-29 Sept 2023, Stip <https://eprints.ugd.edu.mk/33324/>

29. **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Atanasova Sandra, Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina (2025) *Интеграција на дигиталниот спектрофотометар во денталната медицина - нови можности за точност и квалитет*. In: Third International Conference ETIMA 2025, 24-25 Sept 2025, Stip, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/36825/>

9.2. Од сродни области

9.2.1. Постер презентации

30. Atanasova, Sandra, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Carceva-Salja Sofija, Papakoca Kiro, Zarkova Atanasova Julija, Zlatanovska Katerina (2022) *Evaluation of lip position using different reference lines*. In: 9th Congress of Macedonian dental society with international participation "Challenging new era in dentistry: burden and opportunities", 15-18 Sept 2022, Ohrid, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/31149/>

31. Atanasova Sandra, Carceva-Salja Sofija, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Papakoca Kiro, Rogoleva Gjurovski Sonja, Naskova Sanja (2022) *Фотограметриска анализа на мекоткивниот профил на лицето со помош на анголни мерења*. In: 9th Congress of Macedonian dental society with international participation "Challenging new era in dentistry: burden and opportunities", 15-18 Sept 2022, Ohrid, Republic of North Macedonia. <https://eprints.ugd.edu.mk/31148/>

32. Naskova Sanja, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2023) *Pathological condition of the salivary glands - Sialolithiasis*. In: XL International Scientific Conference: Knowledge without borders, 07-09 Apr 2023, Sokobanja, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/33202/>

33. Atanasova Sandra, Carceva Salja Sofija, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Zlatanovska Katerina, Zarkova Atanasova Julija, Naskova Sanja, Longurova Natasha (2025) *Facial Index Variation in Patients with Different Malocclusions*. In: 29th BaSS Congress 2025, 24-26 Apr 2025, Belgrade, Serbia. <https://eprints.ugd.edu.mk/36003/>

34. Atanasova Sandra, Arsovski Ljupka, Longurova Natasa, Toneva Stojmenova Verica, Nikolovski Bruno, Zarkova Atanasova Julija, Naskova Sanja, Zlatanovska Katerina, Carceva Salja Sofija, **Prosheva Pelivanova Ljubica** (2025) *Assessment of Smile Index Variation Across Different Malocclusions*. In: FDI World Dental Congress 2025 (FDIWDC25), 09-12 Sept 2025, Shanghai, China. <https://eprints.ugd.edu.mk/36724/>

9.2.2. Усни презентации:

35. Papakoca Kiro, Petrovski Mihajlo, Terzieva-Petrovska Olivera, Papakoca Gordana, Prosheva Pelivanova Ljubica (2022) *Prevalence of peri-implant diseases*. In: 25th Balkan Stomatological Society Congress, 19-21 May 2022, Sarajevo, BiH. <https://eprints.ugd.edu.mk/30085/>

10. Одбранета докторска теза

Кандидатката д-р Љубица Прошева-Пеливанова ја одбрала докторската теза на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип со наслов **„Компаративна анализа на боја при завршна површинска обработка на метал-керамички и циркониумски фиксно-протетички конструкции во фронтална регија – in vitro студија“** на 5.11.2025 година и се стекнала со звање **доктор по стоматолошки науки**.

20. Член на организациски или научен одбор на научен собир (во земјава)

Ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова учествува во организација на симпозиуми, студентски конгреси и летни школи на Денталната медицина при Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип:

20.1. 8. Научен симпозиум „Мултидисциплинарен пристап во стоматолошката практика“, одржан на 6.4.2019 г., Штип.

20.2. „Dental summer school & Second International Student's Congress in Dental Medicine 2019“, 23-26 May 2019, Ohrid.

20.3. 9. Научен симпозиум со меѓународно учество „Ургентни состојби во дентална медицина“, 10.10.2020 г., Штип.

20.4. 10. Научен симпозиум „Инфекции во секојдневната стоматолошка пракса - новини во дијагностиката, третманот и превенцијата“, 19.11.2021 г., Штип.

20.5. 11. Научен симпозиум со меѓународно учество „Промени во усната празнина и лицевата регија епидемиолошка состојба превенција дијагностика и третман“, 19.11.2022 г., Штип.

20.6. Член на Организациски одбор на 26. БаСС конгрес „Current trends and advances in dentistry“, 11-14 мај 2023 г., Скопје.

20.7.12. Симпозиум со меѓународно учество „Современи пристапи во третманот на пациенти кои примаат антикоагулантни, антиагреганти и антихипертензивни лекови“, 11.11.2023 г., Штип.

20.8.13. Симпозиум со меѓународно учество „Иновативни третмани и технологии во денталната медицина: предизвици на иднината“, 21.9.2024 г., Штип.

20.9.14. Симпозиум со меѓународно учество „Денто-фацијална естетика и функција во современата дентална медицина“, 15.11.2025 г., Штип.

23. Студиски престој во странство

23.1. Студиски престој на Медицински факултет при Универзитетот во Ниш, Република Србија од 14.7.2023 до 28.7.2023 година.

Стручно-апликативна и организациско-развојна дејност

Кандидатката имала активно учество во организацијата на научни симпозиуми од страна на Факултетот за медицински науки, Дентална медицина. Исто така, била член на Организацискиот одбор на Првиот и Вториот студентски конгрес на студентите по дентална медицина, како и на Првата студентска летна школа, организирани од страна на Факултетот за медицински науки. Активно учествувала во организација на работилници од областа орална хирургија, а исто така била член и на Организациски одбор на 26. БаСС конгрес.

1. Позитивно рецензиран учебник објавен на е-библиотека на УГД:

Parakoca Kiro, Petrovski Mihajlo, **Prosheva Pelivanova Ljubica**, Apostoloski Pavle, Mitevski Kiril (2023) *Апарати и инструменти во заботехничка лабораторија*. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип. ISBN 978-608-277-004-8 <https://eprints.ugd.edu.mk/32418/>

Учебникот е рецензиран во Универзитетски билтен бр.326, од 14.7.2023 година на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

17. Елаборати и експертизи

Кандидатката ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова учествувала во изготвување на следниве елаборати:

17.1. Елаборат за реакредитација на студии од трет циклус студии - Базични и клинички истражувања во денталната медицина (2021).

17.2. Елаборат за реакредитација на специјалистички студии за стручен забен техничар - протетичар (2022).

17.3. Елаборат за реакредитација на прв циклус студии – студиска програма Забни техничари – протетичари (2022).

17.4. Елаборат за реакредитација на студиска програма Дентална медицина – интегрирани студии од прв и втор циклус шестгодишни студии (2022).

28. Член на факултетски орган, комисија

28.1. Член во Комисија за спроведување на писмен и устен испит по Македонски јазик за странци, рамниште А1, А2 и Б2 во Декемвриска испитна сесија 2024 година со Одлука број 1902-274/18 од 18.12.2024 година, донесена на 299. седница на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Рецензентската комисија е едногласна во оцената дека со целокупната своја досегашна работа ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова има значаен придонес во наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојната дејност.

Согласно со Законот за високото образование и Правилникот за посебните услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, како и согласно со приложената документација, **кандидатката ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова ги исполнува критериумите за да биде избрана во наставно-научно звање доцент и за целокупната активност во извештајот има остварено (НО=30, НИ=130.5 и САОР=20) вкупно 180.5 поени.**

Врз основа на приложениот материјал и изнесените податоци, Законот за високо образование и Правилникот за посебни услови и постапката за избор во наставно-научни, наставно-стручни, научни, наставни и соработнички звања на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, кандидатката **ас. д-р Љубица Прошева-Пеливанова да биде избрана во наставно научно-звање доцент за наставно-научната област стоматолошка протетика на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.**

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Катерина Златановска, вонреден професор, претседател, с.р.

Доц. д-р Јулија Заркова-Атанасова, доцент, член, с.р.

Проф. д-р Киро Папакоча, редовен професор, член, с.р.

ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ

Р. бр.	Наставно-образовна дејност			Поени				
				Во земјава		Во странство		Вкупно
				број	поени	број	Поени	
2	Избор во звање асистент			2	15	/	/	30
ВКУПНО								30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности			Поени				
				Во земјава		Во странство		Вкупно
				број	поени	број	Поени	
4	Научен труд објавен во меѓународно научно списание. Прв автор бр. 8,9,10,12,13,14			4	9	2	9	54
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание. Втор автор бр.16			1	6	/	/	6
	Научен труд објавен во меѓународно научно списание Останати автори бр. 4,5,6,7,11,15,17			5	3	2	3	21
9	Учество на научен собир со реферат							
	постер	во зем.	Труд бр. 18, 19, 21, 22, 30, 31	6	1	/	/	6
		во стр.	Труд бр. 20, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34	/	/	8	1.5	12
	усно	во зем.	Труд бр. 27, 28, 29	3	1.5	/	/	4.5
во стр.		Труд бр. 35	/	/	1	2	2	
10	Одбранета докторска теза			1	8	/	/	8
20	Член на организациски или научен одбор на научен собир, фестивал. 20.1; 20.2; 20.3; 20.4; 20.5; 20.6; 20.7; 20.8; 20.9			9	1	/	/	9
23	Студиски престој во странство, 23.1			/	/	1	8	8
ВКУПНО								130.5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност			Поени				
				Во земјава		Во странство		Вкупно
				број	поени	број	поени	
1	Книга/учебник			1	10	/	/	10
17	Елаборати и експертизи 17.1; 17.2; 17.3; 17.4			4	2	/	/	8
28	Член на факултетски орган, комисија 28.1			1	2	/	/	2
ВКУПНО								20
ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ								180.5

РЕЦЕНЗИЈА
НА РАКОПИСОТ „РАДИОТЕРАПИЈА ВО ТРЕТМАН НА МАЛИГНИТЕ
ЗАБОЛУВАЊА” ОД НАСЛОВЕН ДОЦЕНТ Д-Р ЛЕНЧЕ КОСТАДИНОВА,
ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ НАУКИ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ”
ВО ШТИП

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, како и Одлуката бр.2002-232/38 од 346. (триста четириесет и шеста) редовна седница на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки, одржана на 30.9.2025 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- д-р Дева Петрова, насловен вонреден професор на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, избрана во научната област онкологија;

- д-р Марија Караколевска-Илова, доцент на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип, избрана во научната област онкологија

за изготвување на извештај, рецензија на приложениот ракопис **„Радиотерапија во третман на малигните заболувања” од насловен доцент д-р Ленче Костадинова**, наменет за студентите на прв циклус студии на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Ракописот со наслов **„Радиотерапија во третман на малигните заболувања”** припаѓа во научната област онкологија (3.02.00.16), според меѓународната Фраскатиева класификација.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот: Ракописот со наслов „Радиотерапија во третман на малигните заболувања” од насловен доцент д-р Ленче Костадинова е наменет за задолжителниот предмет Онкологија со радиотерапија за студентите на прв циклус студии на Факултетот за медицински науки, студиска програма Општа медицина на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип. Предметот според Наставната програма е предвиден да се слуша во седмиот семестар за студентите на Општа медицина со неделен фонд на часови кој изнесува 2+1+0.

Доставениот текст потполно е подготвен во согласност со пропишаната Наставна програма за горенаведениот предмет и според барањата кои се поставуваат пред студентите во рамки на предметот, а се однесуваат на третманот на малигните заболувања со радиотерапија.

Податоци за обемот на ракописот: Ракописот кој е приложен за рецензија е оформен на 71 страница, А4 формат, со фонт 11, работен е во Arial, со македонска поддршка. Текстот е солидно обработен со јасни прикази на сите техники на радиотерапија со приложени илустрации. Обемот на овој ракопис по содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев” во Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Овој учебник е прв од ваков вид за студентите на Факултетот за медицински науки, студиска програма Општа медицина на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип за предметот Онкологија со радиотерапија, давајќи еден посебен осврт и специфичен пристап за употребата на радиотерапијата кај онколошките пациенти.

Краток опис на содржината: Малигните заболувања бележат раст на инциденцата и морталитетот во светот, а со нивна превенција и рана дијагноза може да се придонесе до излекување на раните стадиуми на болеста и подолго преживување. Во третманот на малигните заболувања, освен онколошкиот пристап, составен дел е и радиотерапијата, која темелно и редоследно е обработена во доставениот едукативен материјал. Докторите по општа медицина за кои впрочем е наменет овој едукативен ракопис треба да бидат запознаени и едуцирани за сите третмански модалитети на малигните заболувања за да учествуваат активно во нивниот скрининг, превенција и третман. Ракописот е систематизиран и логички поделен на дванаесет поголеми дела (поглавја) и на крајот завршува со користената литература, напишан на лесен и разбирлив јазик.

Со техничко-технолошкиот напредок и развојот на информатика се развива и радиотерапијата како гранка на медицината во која има иновации како во типот на производство на машини за радиотерапија, така и во делот на софтверските системи односно техниките на радиотерапија со користење на вештачка интелигенција во планирањето на терапевтскиот план.

Во *првото поглавје* е темелно обработена радиофизиката започнувајќи со радијација и радиоактивен распад, со објаснување на поимот на радијација и обработка на електромагнетниот спектар. Посебен осврт е дадено на јонизирачкото зрачење и радиоактивниот распад со сликовито објаснување на алфа-распад, бета-распад, гама-распад и интерна конверзија кои претставуваат основа на радиоактивноста на која се надоврзува радиотерапијата.

Второто поглавје е посветено на радијационите мерки - единици. Подетален опис е даден за мерењето на радиоактивноста, стапката на радиоактивен распад, времето на полураспад и единицата за мерка за енергија на дезинтеграција на атомското јадро. Мерењето на радиоактивната експозиција е значајно за мониторирање и разбирање на ризиците поврзани со радијацијата изразено во Кулони по килограм (C/kg) и Рентген (R). Со посебен пристап дадени се објаснувања за апсорбирана доза и еквивалентна доза со која се мери биолошкиот ефект на јонизирачкото зрачење со приложување на табела за дозните лимити на здравствените работници, годишниот фон на радијација и останати извори на јонизирачко зрачење на кои е подложена општата популација.

Окупационите дозни лимити се обработени во посебна табела и се од значење за идните здравствени работници.

Во *третото поглавје* е обработена јонизацијата, ексцитација и видови јонизирачки зрачења. Радиотерапијата во третман на малигните заболувања се користи со цел да обезбеди излекување или палијативен третман на болеста користејќи ги јонизирачките зраци. Авторката на едукативниот материјал дава опис на X-зраците, Гама-зраците, нивниот процес на настанување, како и градбата на рендгентската цевка. Според потребите на медицинските цели и постоењето на радиоактивни јадра со различни

особини, опишани се радиоактивните елементи и радиоактивните распади, како и нивната употребата на најчесто користените во медицински цели (Кобалт 60, Радиум-223, Иридиум192, Цезиум 137 и др.). Даден е опис и на корпускуларното јонизирачко зрачење кое го сочинуваат честички како што се алфа и бета честички, протони, неутрони, како и јони на потешки елементи. Извори на јонизирачките зрачења можат да бидат радиоизотопски машини и генератори на јонизирачки зрачења.

Четвртото поглавје се однесува на интеракција на јонизирачките зрачења со материјата објаснувајќи ги радиофизиката, радиохемијата и радиобиологијата.

Во рамките на физичката фаза при јонизација се реализираат различни видови на интеракции помеѓу фотоните и материјата: фотоелектричен ефект, комптонов ефект, продукција на пар, кохерентно растурање и фотодезинтеграција.

Делот за радиохемија дава појаснување на интеракција на ниво на молекули. Радиобиологијата е третата фаза на зрачните ефекти се случува со интеракција на ниво на клетка каде е објаснет одговорот на клетката на дејството на радијацијата.

Петтото поглавје е наменето за радиосензитивноста на клетките и претставува параметар за проценка за реагирањето на клетката кога е изложена на јонизирачко зрачење. Објаснети се факторите кои влијаат врз радиосензитивноста и поделбата на клетките според сензитивноста. Посебен осврт е даден на бР во радиотерапијата на која се заснова радиосензитивноста на малигните клетки и здравите клетки врз база на фракционираното зрачење.

Шестото поглавје ги објаснува видовите на фракционирано зрачење: конвенционално фракционирање, хиперфракционирање, акцелерирано фракционирање и split-курс терапија, како и терапевтскиот дозен прозорец во кој се планира опсегот на третманот и распределбата на дозата.

Во *седмото поглавје* посебен осврт се дава на третманскиот пристап во радиотерпија (палијативен, куративен, адјувантен, превентивен, неоадјувантен) како и на видовите на радиотерапија во зависност од оддалеченоста на изворот на јонизирачките зраци од туморот и начинот на аплицирање и нивната поделба на брахитерапија и телетерапија, која од своја страна се дели на класична рендгенска терапија и високоволтажна радиотерапија.

Осмото поглавје е наменето за киловолтажната радиотерапија. До 1950 година телерадиотерапијата се спроведувала со X-зраци добиени во класична рендгенска цевка, при што максималната енергија на добиените на овој принцип зраци била околу 400 kV. Овој период во историјата на радиотерапијата се нарекува киловолтажна ера, притоа се опишани и сликовито прикажани апаратите и техниките кои се користат во киловолтажната радиотерапија.

Деветтото поглавје е посветено на високоволтажната радиотерапија и мегаволтажни (суперволтажни) апарати. Суперволтажни или мегаволтажни апарати се оние кои оние кои продуцираат X-зраци или гама зраци со енергија поголема од 1 MV. Даден е детален опис на телекобалт апаратот за радиотерапија со приказ на генерирањето радиоактивниот кобалт, сликовит приказ на апаратот, објаснување на предностите, негативностите на овој апарат, како и неговата примена во радиотерапијата на малигните заболувања.

Даден е опис на техниката со гама нож и нејзината примена. Поголем дел од оваа тема е посветен на најсовремените машини за радиотерапија односно линеарните акцелератори. Авторката преку шеми, слики и текст ја објаснува комплетната градба на акцелераторот од главата на акцелераторот, па сЕ до третманот на пациентот, начинот на настанување на X-зраци и електрони, техниката на зрачење.

Посебно се опишани радиотерапевтските техники кои се користат во третманот на малигните заболувања. Тридимензионална конформална радиотерапија во која секое од зрачните полиња има униформен интензитет и таков облик којшто соодветствува на проекцијата на туморот под соодветниот агол во што се состои и конформалноста.

ИМРТ - интензитет модулирана радиотерапија е техника која се постигнува со дополнително модулирање на интензитетот на зрачниот сноп во рамките на постоечките зрачни полиња. На тој начин се зголемува конформирањето на вкупниот озрачен волумен кон целниот туморски волумен, односно се овозможува доставување на висока доза во туморот и максимално ниска доза во околните здрави органи од ризик.

Динамичната сликовно водена радиотерапија или ИГРТ овозможува следење на движењето на пациентот со што се овозможува целната лезија да биде во истата положба при секоја фракција. Volumetric-modulated arc therapy (VMAT) е тип на интензитет модулирана радиотерапија која овозможува подобра дозна дистрибуција, редукција на времето за третман и подобра заштита на здравите ткива. Кај томотерапијата е дизајнирана комбинација на КТ сликовен апарат со радиотераписки апарат, притоа се овозможува изведување на 3Д сликовен приказ на пациентот на дневна основа, со што максимално се обезбедува негово соодветно позиционирање пред секој третман. Роботската радиооперација е вид на сликовно водена стереотектична/радиохируршка техника која овозможува третман на туморите локализирани на главата и телото без позиционирање со рамка, користејќи линак од 6 мева поставен на роботска рамка со помош на роботска третманска маса. Интраоперативната радиотерапија во современи услови се спроведува со портабл апарати за производство на електрони или нискоенергетски X-зраци кои се лоцирани во операционата сала.

Десеттото поглавје е наменето за брахитерапија. Според тоа каде се поставува изворот на зрачењето, брахитерапијата може да биде: инерстициелна, интракавитарна, интралуминална, интраваскуларна и површинска апликација. Сливкото е објаснет секој тип на брахитерапија и нејзината примена во третманот на гинеколошките, кожните карциноми, карциномите на глава и врат итн.

Во *единаесеттото поглавје* едукативниот материјал го содржи целиот процес на планирање на радиотерапијата. Имобилизацијата е првиот чекор во планирањето на радиотерапијата, по што следи компјутерска симулација на КТ симулатор. Модерните системи за КТ симулација вклучуваат апертура во која можат да влезат пациентот и опремата за имобилизација кои се специјално дизајнирани за радијацииската онкологија, со мултислајсна можност, висококвалитетен ласерски систем за позиционирање и одбележување на пациентот и софистицирани софтверски можности за виртуелна симулација. Следи планирање на радиотерапијата со делинеирање на туморските волумени

за големиот туморски волумен, клиничкиот целен волумен и планираниот целен волумен. Се контурираат сите органи од ризик во опсег на зрачното поле и се задаваат дозните лимити. Планирањето продолжува со изработка на зрачни полиња и потоа се евалуира дозно волуменскиот хистограм по што следи проверка на зрачниот апарат и спроведување на радиотерапијата.

Со последното поглавје, *дванаесеттото*, овој ракопис добива една комплетна форма која има цел да ги комплетира знаењата на студентите од областа на радиотерапијата и нејзината примена во третманот на малигните заболувања. Авторката посветува посебно внимание на несаканите ефекти настанати од процесот на радиотерапија.

Сликовито и описно ги објаснува акутните, субакутните и хроничните радијациони ефекти.

Радиотерапијата како модалитет на третман кај малигните заболувања се применува во комбинација со хемотерапија и хирургија, и самостојно, во различен сетинг: понекогаш во куративни или пак палијативни цели. Се претпоставува дека повеќе од 60% од малигните болни ќе имаат бенефит од употребата на радиотерапија па следствено ова учебно помагало ќе најде посебна примена кај студентите од општа медицина кои секојдневно ќе бидат вклучени на некаков начин во третирањето на пациентите со канцер. Ракописот „Радиотерапија во третман на малигните заболувања” може да им користи и на сите останати здравствени профили како радиотехнолози, медицински сестри, стоматолози и фармацевти кои се интересираат или се вклучени во третманот и негата на пациентите со малигни заболувања.

ЗАКЛУЧОК

Доставениот ракопис несомнено има добар наставен пристап кон проблематиката која ја обработува и врз основа на изнесеното може да се заклучи дека се работи за квалитетен труд кој е од посебен интерес за едукација од областа на онкологија и радиотерапија. Совладаната содржина има потенцијал да ги подготви студентите за понатамошното изучување на примената на радиотерапијата во малигните заболувања.

Ракописот е работен според Наставната програма, комплетно и стручно е оформен и дава придонес во стручната литература со што реално се потенцираат очекувањата дека ќе одговори на својата намена по предметот Окологија со радиотерапија.

Врз база на гореизнесеното, а врз основа на стандардите, критериумите и индикаторите предвидени со методологијата за вреднување и објавување на учебници, Рецензентската комисија има особена чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев” во Штип **ракописот „Радиотерапија во третман на малигните заболувања” од насловен доцент д-р Ленче Костадинова да го прифати за објавување во е-библиотеката на Универзитет „Гоце Делчев” - Штип.**

РЕЦЕНЗЕНТИ

Д-р Дева Петрова, насловен вонреден професор, с.р.

Д-р Марија Караколевска-Илова, доцент, с.р.

П Р Е Г Л Е Д
НА ПРИФАТЕНИ ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ
ОД НАСТАВНО-НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ДОКТОРСКИ СТУДИИ НА
КАМПУС 2 И КАМПУС 3

	Број и датум на Одлука за прифаќање на темата	Назив на темата		Име и презиме на ментори	Име и презиме на студент
		На македонски јазик	На англиски јазик		
ФПГН	0206-922/2 од 24.12.2025 г.	„Моделирање и проценка на контаминацијата со тешки метали во реката Ситница и нејзиното влијание врз земјоделските подрачја во нејзина близина“	„Modeling and assessment of heavy metal contamination in the Sitnica river and its impact on adjacent agricultural areas“	Интерен ментор проф. д-р Тодор Серафимовски, екстерен ментор проф. д-р Ариета Чамај-Ибрахими	Шпреса Тачи-Ндрацај
ФПГН	0206-922/4 од 24.12.2025 г.			Екстерен ментор проф. д-р Ивица Милевски	Влатко Трпески
ФМН	0206-923/3 од 24.12.2025 г.	Ефектот на „sleeve“ гастректомија кај пациенти со прекумерна тежина и со дијабетес мелитус тип 2	The effect of sleeve gastrectomy in obese patients with type 2 diabetes mellitus	Интерен ментор проф. д-р Јован Ивчев проф. д-р Венера Бериша-Мухареми	Али Деваја
ФМН	0206-923/6 од 24.12.2025 г.	„Евалуација на употребата на еритроцитен концентрат на хируршките одделенија и препораки за подобро менаџирање со крвта на пациентите“	„Evaluation of the use of erythrocyte concentrate in surgical departments and recommendations for better management of patients blood“	Интерен ментор проф. д-р Билјана Ефимова, а за екстерен ментор проф. д-р Миленка Благовеска	Мери Шорова
ФМН	0206-923/7 од 24.12.2025 г.	„Инхибитор на фибробласт активирачки протеин (FAPi) како радиофармацевтик за дијагностика и терапија на канцер: дизајн, развој и стандардизација на лиофилизиран препарат за радиообележување“	„Fibroblast Activation Protein Inhibitor (FAPi) as a Radiopharmaceutical for Cancer Diagnosis and Therapy: Design, Development, and Standardization of a Freeze-dried Radiopharmaceutical preparation“	Интерен ментор проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, а за екстерен ментор проф. д-р Марија Главаш-Додов	Ханифе Рустеми-Ахмети
ФМН	0206-923/8 од 24.12.2025 г.	„NVivo - квалитативна анализа на интегрирано управување со фармацевтски отпад: Интердисциплинарен придонес кон одржливо здравство“	„NVivo Qualitative Analysis of Integrated Pharmaceutical Waste Management: An Interdisciplinary Contribution to Sustainable Healthcare“	Интерен ментор проф. д-р Емилија Јаневиќ-Ивановска, а за екстерен ментор проф. д-р Едита Алили-Идризи	Фатон Ахмети

**ПРЕГЛЕД
НА НАСЛОВИ НА ТЕМИ ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ И
СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ТРУДОВИ ОДОБРЕНИ ОД НАСТАВНО-
НАУЧНИОТ СОВЕТ НА ЕДИНИЦАТА**

Билтен 2.1.2026 година				
ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИКА	1. Трансформација на податоци и екстракција на знаење од медицински системи базирани на FHIR стандард	1502-39/6 од 30.1.2024 год.	Проф. д-р Сашо Коцески	Милка Бочварова
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ	1. Авторска анксиозност и наративен авторитет во „Франкенштајн“ и „Станарката на замокот Вајлдфел“	1902-269/28 од 22.12.2025 год.	Доц. д-р Наталија Поп Зариева	Надица Александрова